

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԵՆ

Անհրաժեշտ է Արդար Հանրաքուէ

Դեկտեմբեր 6-ին Հայաստանի մէջ կը սպասուի Սահմանադրական բարեփոխութիւններու ժողովրդային հանրաքուէ: Այս հանրաքուէի շուրջ ընթացող քննարկումները առայժմ սահմանափակուած են քաղաքական շրջանակներում մօտ, իսկ լայն հասարակութիւնը մեծ հետաքրքրութիւն չդրսեւորեք այս հարցի նկատմամբ:

Առաջարկուող սահմանադրական փոփոխութիւններով Հայաստան անցում պիտի կատարէ կառավարման նախագահական համակարգէն դէպի խորհրդարանական-վարչապետական համակարգ, ուր Ազգային ժողովէն ներս մեծամասնութիւն ապահովող կուսակցութիւնը իրաւունք պիտի ունենայ առաջադրելու երկրի վարչապետը եւ ձեւաւորելու կառավարութիւն:

Սահմանադրական փոփոխութիւններուն ի նպաստ կողմնորոշուած են բնականաբար երկրի իշխանութիւնները գլխաւորութեան նախագահ Սերժ Սարգսեանի: Սակայն, փոփոխութիւններուն նկատմամբ դրական կեցուածք որդեգրած են նաեւ բազմաթիւ ընդդիմադիր նկատուող կուսակցութիւններ եւ քաղաքական գործիչներ, որոնք անցեալին առաջին հաւատացողները եւ պահանջողները եղած են խորհրդարանական համակարգին: Անոնց շարքին է նաեւ Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւնը:

Նկատի առնելով Սահմանադրական փոփոխութիւններուն «Այո»-ի կողմնակիցներուն եւ «Ոչ»-ի նակատի միջեւ ուժերու դասաւորումը, կը կարծուի որ Սահմանադրութիւնը կը վաւերացուի առանց մեծ դժուարութեան:

Վերջին օրերուն իրայտ եկած տեղեկութիւնները, որ Ոստիկանութեան հրապարակած ընտրողներուն ընդհանուր թիւը 270 հազարով աւելի է քան Հայաստանի մէջ չափահաս եւ ընտրելու իրաւունք ունեցող քաղաքացիներու պաշտօնական թիւերէն, կրնան կասկածի տակ դնել ընտրութիւններու արդիւնները: Յատուցած մտահոգութիւնները փարատելու համար իշխանութիւնները տակաւին ունին բաւարար ժամանակ, յստակութիւն մտցնելու ուղղութեամբ:

Նկատի ունենալով վերջին տասնամեակներուն տեղի ունեցած բոլոր մակարդակի ընտրութիւններու շուրջ տիրող անվստահութիւնը, խիստ անհրաժեշտ է եւ մաղթել, որ այս հանրաքուէն ընթանայ բնականոն եւ թափանցիկ պայմաններում մէջ, նոր սահմանադրութեամբ նոր էջ բանալով Հայաստանի քաղաքական կեանքէն ներս:

«ՄԱ.ՍԻՍ»

Ռուսաստան եւ Հայաստան Խիստ Քննադատեցին Ղարաբաղի Վերաբերեալ ԵԽԽՎ-ի Զեկոյցը

Նոյեմբեր 9-ին, Երեւան կատարած իր այցելութեան ընթացքին Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լավրով քննադատեց Եւրոպայի Խորհրդի Խորհրդարանական Վեհաժողովի (ԵԽԽՎ) քաղաքական հարցերով յանձնաժողովի վերջերս ընդունած զեկոյցը Լեւոնային Ղարաբաղի վերաբերեալ՝ յայտարարելով, թէ Մինսկի խումբի համանախագահող երկրները դէմ են, որ Ղարաբաղեան հարցը տեղափոխուի այլ հարթակներ:

«Մենք՝ Ռուսաստանը, ԱՄՆ-ն ու Ֆրանսան, հաստատապէս դէմ ենք, որ Լեւոնային Ղարաբաղի հարցի կարգաւորման գործով հետեւողական, գործնական եւ համբերատար երկխօսութեան փոխարէն, փորձեն այս թեման տեղափոխել տարբեր միջազգային հարթակներ, որոնք չեն զբաղուիր կարգաւորմամբ: Ամենայնդէպս, միջազգային հանրութեան անունով անոնց ոչ ոք նման յանձնարարութիւն չէ տուած: Համանախագահները կ'աշխատին կողմերուն հետ, պայմանաւորուածութեան հիման վրայ, որ հաւանութեան արժանացած է ՄԱԿ-ի Ապահովութեան Խորհուրդին կողմէ: Լեւոնային Ղարաբաղի հարցով այս եռեակն է որ կը հանդիսանայ լիազօրուած միջնորդը եւ որեւէ կտրուկ գործողութիւն՝ անկախ այն բանէն, թէ ով է հեղինակը, միայն կը վնասէ գործին եւ համանախագահներուն», - Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեան:

Սերկէյ Լավրով եւ Էդուարդ Նալբանդեան Երեւանի մէջ տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ

նացած է ՄԱԿ-ի Ապահովութեան Խորհուրդին կողմէ: Լեւոնային Ղարաբաղի հարցով այս եռեակն է որ կը հանդիսանայ լիազօրուած միջնորդը եւ որեւէ կտրուկ գործողութիւն՝ անկախ այն բանէն, թէ ով է հեղինակը, միայն կը վնասէ գործին եւ համանախագահներուն», - Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեան:

նի հետ ունեցած բանակցութիւններու աւարտին կայացած համատեղ մամուլի ասուլիսի ժամանակ յայտարարեց Սերկէյ Լավրով:

ԵԽԽՎ քաղաքական հարցերով յանձնաժողովի անցեալ շաբթուայ ընթացքին ընդունած՝ «Բռնութիւններու աճը Լեւոնային Ղարաբաղի եւ Ատրպէյճանի այլ գրաւեալ տարածքներուն մէջ» վերատառութեամբ վիճարկող զեկոյցը, որու հեղինակն է բրիտանացի պատգամաւոր Ռոպերթ Ուոլթըրը, կոչ կ'ընէ Հայաստանին «դուրս բերել հայկական զինուած ուժերը Լեւոնային Ղարաբաղէն եւ Ատրպէյճանի միւս գրաւեալ տարածքներէն, հաստատել այդ տարածքներուն վրայ Ատրպէյճանի լիակա-

Շաբ.ք էջ 4

Միացեալ Նահանգներու Դեսպանին Համաձայն Հայաստանի Մէջ Կորուպցիան Նաեւ Ազգային Անվտանգութեան Հարց է

Նոյեմբեր 10-ին, Երեւանի մէջ կայացած Հայ-ամերիկեան առեւտրարդիւնաբերական պալատի նախաձեռնած մէկ միջոցառման ընթացքին, Հայաստանի մօտ Միացեալ Նահանգներու դեսպան Ռիչըրտ Միլզ յայտարարեց որ, դեսպանատան գլխաւոր նպատակներն են խթանել հայ-ամերիկեան առեւտրատնտեսական յարաբերութիւնները, աջակցիլ կորուպցիայի դէմ պայքարին եւ խորհուսել քաղաքացիական հասարակութեան կայացումը:

«Իմ առաջին նպատակը գործարար ու առեւտրային յարաբերութիւններու խորացումն է մեր երկու երկիրներուն միջեւ: Թոյլ տուէք յստակեցնեմ. ես չեմ խօսիր օժանդակութեան նոր ծրագիրներու մասին, այլ նկատի ունիմ առեւտուրը՝ համատեղ առեւտրային կապերու ամրապնդումը, որ երկուստեք օգտակար կը դառնայ մեր տնտեսութիւններուն համար», ըսաւ դեսպանը:

Դեսպանի Միլզ տեղեկացուց որ, երկկողմ առեւտրատնտեսական կապերը խորացնելու նպատակով, Հայաստանի եւ ԱՄՆ-ի կառավարութիւնները այս Մայիսին ձեւաւորած են Առեւտրի ու Ներդրումներու հայ-ամերիկեան Խորհուրդը, որու առաջին նիստը պիտի կայանայ Նոյեմբեր 17-ին Երեւանի մէջ:

Յաջորդ նպատակը կորուպցիայի դէմ պայքարն է, որ ըստ

Հայաստանի մօտ Միացեալ Նահանգներու դեսպան Ռիչըրտ Միլզ

ամերիկացի դիւանագէտին այդ պայքարի խթանը կու գայ Ամերիկայի կառավարութեան ամենաբարձր մակարդակներէն:

«Երբ գործարար ոլորտին ներս մրցակցութիւնը արդար չէ եւ հիմնուած տրամաբանական առեւտրային չափանիշներու վրայ, երբ կան հզօր շահեր, որոնք անհամաչափ տնտեսական եւ քաղաքական հետեւանքներու կը հանգեցնեն, ապա այդ կը սահմանափակէ տնտեսական աճը: Այդ պարագային կը տուժէ ամբողջ տնտեսութիւնը եւ կը տուժէ ամբողջ երկիրը: Օտարերկրեայ պիզնէսը կը քուէարկէ

Շաբ.ք էջ 5

Սիւնիի Մէջ Տեղադրուած է Հայոց Ցեղասպանութեան Խաչքար

Նոյեմբեր 8-ին Աւստրալիոյ Ուելլոուպի (Սիւնի) քաղաքին մէջ, Աւստրալիոյ եւ Նոր Զելանտայի Հայոց թեմի առաջնորդ գերաշնորհ Տէր Հայկազուն եպիսկոպոս Նաճարեանի բարձր հովանիի ներքոյ տեղի ունեցած է Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին նուիրուած Յիշատակի խաչքարի բացման եւ օրհնութեան արարողութիւն:

Այս մասին կը տեղեկացնէ Սիւնիի Սուրբ Յարութիւն եկեղեցւոյ ֆէյսպուքեան էջը:

Ձեռնարկը իրականացուած է Սիւնիի Սուրբ Յարութիւն եկեղեցւոյ կազմակերպութեամբ եւ Ուելլոուպի քաղաքային խորհուրդի համագործակցութեամբ:

2015 թուականի Մայիսին Աւստրալիոյ Ուելլոուպի քաղաքի քաղաքային խորհուրդը Հայոց ցեղասպանութիւնը ճանչցող բանաձեւ ընդունած էր:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

4.1% Տնտեսական Աճի Փոխարեն
650-700 Հազար «Այո»
Յովիկ Աբրահամեանի Նոր Մարտահրավերը

ԱՐԱՄ ԱՄՍՏՈՒՆԻ

Ֆինանսների փոխնախարար Պաուլ Սաֆարեանը հաստատում է, որ ընթացիկ տարում հարկային եկամուտները կը լինեն պիտոճեղով նախատեսվածից ցածր, քանի որ չի իրականանում նախատեսված աճի ցուցանիշը՝ 4.1 տոկոսը: Այդ ցուցանիշն իրականացնելու հաստատականության մասին պնդումներ անում է միայն վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանը, թէև հնարաւոր է, որ նա հրաժարուի իր այդ պնդումներից՝ սահմանադրական հանրաքուէն անցկացնելու եւ ցանկալի արդիւնքն ապահովելու պարագայում:

Յովիկ Աբրահամեանը մինչ այժմ պնդում էր, որ ապահովելու է 4.1 տոկոս աճ, ինչպէս խոստացել է նախորդ տարի վարչապետ դառնալիս եւ կառավարութեան ծրագիր ու պիտոճէ ներկայացնելիս: Բոլորի, անգամ կառավարութեան անդամների համար ակնյայտ էր, որ այդ յայտարարութիւնը նշանակում է սպառնալ, որ Հայաստանի տնտեսութեան «կաշին քերթուելու» է, քանի որ միայն այդ դէպքում, այդ պայմանով է հնարաւոր ապահովել տնտեսական աճը ներկայիս ճգնաժամային պայմաններում: Այստեղ, իհարկէ, հարկ է մի փոքր պարզաբանում:

Բանն այն է, որ տնտեսական աճի ապահովումը հնարաւոր է նաեւ այլ տարբերակում, ոչ թէ տնտեսութեան «կաշին քերթելով», այլ հակառակը՝ տնտեսութեանը նոր լիցքեր հաղորդելով: Սակայն նոր լիցք հաղորդել, նշանակում է տնտեսութիւն բերել իրական ազատականութիւն, իրական մրցակցութիւն, տնտեսութիւնը դուրս բերել քրէատիզարիսիկ համակարգի ցանցից: Ակնյայտ է, որ Յովիկ Աբրահամեանն ու նրա կառավարութիւնն այդ ցանցը պահելու, ոչ թէ ցանցից Հայաստանը դուրս բերելու համար են: Որովհետեւ իրենք էլ հանդիսանում են այդ ցանցի ուղիղ շահաւորներ, այսինքն՝ խոշոր կապիտալիստներ: Եւ եթէ տնտեսութեանը նոր լիցք չի հաղորդուում, եթէ չի բացուում, այն էլ՝ լայնարձակօրէն չի բացուում մարդկային կապիտալի, մարդկային ներուժի դրսեւորման ճանապարհը, 4.1 տոկոս աճ ապահովելու համար մնում է միայն տնտեսութեան «կաշին քերթելու» տարբերակը:

Յովիկ Աբրահամեանը, փաստօրէն, սպառնում էր անել դա՛ համարելով, որ դրանով կարող է իր «կաշին» փրկել որպէս վարչապետ, հակառակ դէպքում չկատարելով տնտեսական աճի յանձնառութիւնները՝ նա ստիպուած կը լինի թողնել պաշտօնը, Սերժ Սարգսեանը նրան պաշտօնանկ կանի: Յովիկ Աբրահամեանը նույնիսկ բարկանում էր բոլոր նրանց վրայ, ովքեր կը համարձակուէին կասկածի տակ դնել տնտեսական աճ ապահովելու իր կարողութիւնը: Սակայն հիմա, փաստօրէն, ֆինանսների փոխնախարարը յայտարարել է «Ազատութիւն» ռատիոկայանին, որ հարկային հաւաքագրումները աւելի քիչ կը լինեն, քանի որ աճն էլ նախատեսվածից քիչ է լինելու: Կա՛մ փոխնախարարը զգօնութիւնը կորցրել է եւ փաստօրէն դուրս եկել վարչապե-

տի դէմ, կա՛մ էլ վարչապետի համար է իրավիճակը փոխուել, եւ Սերժ Սարգսեանը նրան խոստացել է որեւէ պատասխանատուութեան առաջ չդնել տնտեսական ցուցանիշների համար, եթէ ապահովուեն հանրաքուէի անհրաժեշտ ցուցանիշները: Իսկ դրանք, ինչպէս Գալուստ Սահակեանն էր նախօրէին հաստատել, կազմում են 650-700 հազար ձայն:

Եթէ Աբրահամեանը ՀՀ շտաբի պետի պաշտօնում ապահովի այդքան ձայն, նա կը մնայ վարչապետ երեւի թէ մինչեւ 2017 թուականի խորհրդարանական ընտրութիւնները: Եւ քանի որ այժմ փոխուել է առաջադրանքը, միգրացիոն Յովիկ Աբրահամեանի համար այլեւս սկզբունքային խնդիր չէ պնդել տնտեսական աճն ապահովելու հարցը, եւ ֆինանսների փոխնախարարը այդ պատճառով էլ խոստովանել է, որ տնտեսութիւնը պարզապէս ուժ չունի կատարելու պիտոճեղով սահմանուած խնդիրները, եւ հաւաքագրումները աւելի քիչ կը լինեն:

Ընդհանուր առմամբ, այստեղ, իհարկէ, իրավիճակը յարաբերական է եւ մի կողմից պարզ է, որ Հայաստանին սպասուում է հերթական կեղծուած քուէարկութիւնը եւ ըստ այդմ էլ՝ նաեւ դրա անդրադարձը հասարակական տրամադրութիւնների վրայ եւ խորքային հետեւանքները պետական կեանքի առումով, միւս կողմից՝ եթէ Յովիկ Աբրահամեանը հրաժարուում է ամէն գնով տնտեսական իր նախանշած աճն ապահովելու մտքից, դա նշանակում է, որ գոնէ առժամանակ հանում է Հայաստանի տնտեսութեան գլխին կախուած դամոկլեան սուրը:

Թէեւ դա էլ, ըստ էութեան, յարաբերական է, քանի որ սուրը հանում է այսօր, բայց հենց այսօր արդէն, կամ աւելի ձիւշո՛ նախօրէին, այդ սուրը կախուել է 2016-ի Մայիսի համար՝ ակցիզային հարկի 10 տոկոս բարձրացման մասին կառավարութեան օրինագիծը խորհրդարանում օրէնք դարձնելու տեսքով: Ըստ որում՝ սա եւս վկայում է, որ Յովիկ Աբրահամեանը երեւի թէ ստացել է մինչեւ 2017 թուականը մնալու որոշակի երաշխիքներ՝ հանրաքուէի արդիւնքների դիմաց, եւ այդ պատճառով էլ նրա ներկայացրած օրինագիծը մի քանի ամիս առաջ խորհրդարանում արժանանալով բացասական վերաբերմունքի եւ առաջին ընթացքում ընդունուելով, այսպէս ասած, պայմանականօրէն, երկրորդ ընթերցումն անցաւ գրեթէ անադմուկ եւ ակնթարթօրէն, թէեւ սկզբունքօրէն չէր ենթարկուել փոփոխութեան: Այսինքն՝ խորհրդարանը Աբրահամեանի առաջ որեւէ արգելքներ եւ խոչընդոտներ չդրեց, քանի որ փոխուել են նրա ու Սերժ Սարգսեանի պայմանաւորուածութիւնները: Եւ այս համատեքստում էլ հաւանական է, որ Սարգսեանը վարչապետի պաշտօնը թանկ գնով վերավաճառել է Յովիկ Աբրահամեանին:

Խնդիրն այն է, որ, մեծ հաւանականութեամբ, Սարգսեանի համար վարչապետ փոխելը ներկայումս խնդիր է, քանի որ հազիւ թէ գտնուի մի կամիկաձէ, որը ներկայումս տնտեսութեան համար պատասխանատու

Հայաստանին Ծանր Որոշումներ Են Սպասուում

ՆԱՅԻՐԱ ՀԱՅՐՈՒՄԵԱՆ

Ո՞վ է «պատուիրել» Հայաստանում սահմանադրական փոփոխութիւնները. Արեւմուտքը, թէ Ռուսաստանը

Հայաստանի հասարակական-քաղաքական ասպարէզում դեռ քննարկուում է Ռուսաստանի Դաշնութեան խորհրդի խօսնակ Վալենտինա Մատուիենկոյի Երեւանեան այցի հետ կապուած պատմութիւնը: Ինչպէս յայտնի է դարձել, ՀԱԿ իմբապետութեան ղեկավար Լեւոն Զուրաբեանը Մատուիենկոյին խնդրել է կոչ անել հայ գործընկերներին չփոխել Սահմանադրութիւնը, որին նա պատասխանել է, որ դա Հայաստանի ինքնիշխան գործն է:

Ընդունուած է կարծել, որ Հայաստանում քիչ թէ շատ նշանակալի նախաձեռնութիւններն արտաքին ուժերի «պատուէրն են», եւ հիմա շատերը հարց են տալիս, թէ ով է «պատուիրել» սահմանադրական փոփոխութիւնները Հայաստանում՝ Ռուսաստանը, թէ Արեւմուտքը: Դատելով Մատուիենկոյին Լեւոն Զուրաբեանի դիմումից, ՀԱԿ-ը կարծում է, որ դա ԱՄՆի գործն է, եւ միայն Մոսկուան կարող է կանգնեցնել դա:

Իր հերթին, ուժեր կան, որոնք կարծում են, որ բարեփոխումների հեղինակը Մոսկուան է: Այդ եզրակացութեան հիմքում ընկած է այն, որ Սահմանադրութեան մասին Սերժ Սարգսեանը յայտարարել է Եւրասիական Միութեանը Հայաստանի անդամակցելու որոշման կայացումից յետոյ: Կարծիքների այսպիսի բազմազանութիւնը խօսում է այն մասին, որ սահմանադրական բարեփոխումները, հնարաւոր է, ներքին, աւելի ձիւշո՛ Սերժ Սարգսեանի անձնական նախաձեռնութիւնն է, եւ համաշխարհային կեդրոնները ստիպուած են պարզապէս դիրքորոշում յայտնել այդ նախաձեռնութեանը:

Նախագահականից խորհրդարանական համակարգի անցումը, անկասկած, առաջին հերթին լուծում է Սերժ Սարգսեանի խնդիրները: Փոխելով քաղաքական համակարգը՝ Սերժ Սարգսեանը «ապահովագրում է» իրենց յաջորդ գերնախագահից:

Բարեփոխումների գլխաւոր նպատակը, սակայն, դա չէ: Սերժ Սարգսեանն «ապահովագրում է» այն դէպքի համար, եթէ Ռուսաստանը, ինչպէս 2013 թուականի Օգոստոսին, փորձի ստիպել հերթական հակապետական որոշումը

ուժիւն ստանձնի: Այսինքն՝ Սերժ Սարգսեանը ընդհանուր առմամբ երեւի թէ այնքան էլ շահագրգռուած չէր տնտեսութեան ներկայիս վիճակի անմխիթարութեան համար պատրաստի, արդէն գործող պատասխանատուին փոխելու հարցում: Միեւնոյն ժամանակ, նկատի ունենալով հասարակական տրամադրութիւնները Հայաստանում, ինչ-որ իմաստով կամիկաձէ է պահանջուում նաեւ սահմանադրական «այո»-ի 700 հազար ստանալու համար: Սերժ Սարգսեանին, փաստօրէն, յաջողուել է մէկտեղել այս երկու պահանջը՝ ի դէմս Յովիկ Աբրահամեանի:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

կայացնել: Սարգսեանն իր վրայից հանում է պատասխանատուութիւնը եւ փորձում է բոլորի միջեւ կիսել այն: Այդ առումով նոր Սահմանադրութիւնում հիմնական կէտը կը լինի պարտադիր հանրաքուէն վերագրային կառոյցներին Հայաստանի միանալու հարցով:

Անկասկած, եւ Ռուսաստանը, եւ Արեւմուտքը որոշակի վերաբերմունք ունեն Սերժ Սարգսեանի այդ մտադրութեանը: Անկասկած, երկու կողմերին էլ ապագայ գերնախագահի հարցը հետաքրքրում է միայն Հայաստանի քաղաքականութեան վրայ ազդելու տեսանկիւնից: Տարբերութիւնը միայն այն է, թէ Արեւմուտքն ու Ռուսաստանն ինչի համար են օգտագործելու իրենց ազդեցութիւնը:

Հայաստանն անդամակցել է Եւրասիական Միութեանը, ՀԱՊԿ անդամ է եւ անվերապահ ընդունում է Մոսկուայի գերակայութիւնը: Սակայն, ինչպէս ռուս վերլուծաբաններն են գրում, Մոսկուան Երեւանը համարում է ամէնից անյուսալի գործընկերը, որը ցանկացած պահի կարող է «դուրս պրծնել»: Այդ պատճառով Մոսկուային պէտք է աւելի ամուր կապել իրեն Հայաստանը: Կապելու մօտակաջ գործողութիւնը լինելու է համատեղ ՀՕՊ ստեղծումը, իսկ դրանից յետոյ կը սկսուի «սերտ ինտեգրացիա» փուլը, որը նշանակում է Հայաստանի փաստացի մուտք Ռուսաստանի կազմ: (Հիմա այդ գործընթացը տեղի է ունենում Աբխազիայի ու Հարասային Օսիայի հետ, իսկ Ռուսաստանը Հայաստանին վաղուց մի շարքում է դասում

Շաբ.ը էջ 18

ՄԱՍԻՍ
ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՏՆԱԹԵՐԹ
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԶՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Մրջանի
ԽՍԲԱԳԻՐ՝
SOPƏ. ՄՐՇԱԿ ՂԱՁԱՆԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գալուստ Սահակեան.

Ծառուկեանի գործում խառն էր նաեւ Տէր-Պետրոսեանի մատը

Գազիկ Ծառուկեանը քաղաքականութիւնից հեռացաւ, որովհետեւ հակասահմանադրական կոչեր էր անում, նաեւ ժողովրդին դրդելու ճանապարհով էր գնում: Այս մասին, Նոյեմբերի 9-ին, ԱԺ-ում լրագրողներին հետ զրոյցում յայտարարել է խորհրդարանի խօսնակ Գալուստ Սահակեանը:

ՀՀ Խորհրդարանի խօսնակ Գալուստ Սահակեան

Կապույտից հեռացաւ՝ արին թափելու վտանգներից խուսափելու համար: «Ես չեմ ուզում դա վերլուծել, որովհետեւ դուք ուզում էք ոտքի վրայ եւ արինը որոշել, եւ թափողին որոշել, եւ ամէն ինչ: Ես ուզում եմ ասել՝ քաղաքական հանգամանքներն այնպիսին էր, որ ժողովրդին դրդելու ճանապարհով էին գնում, եւ հղտեղ ոչ միայն պիտի մեղադրել Ծառուկեանին, այլ հղտեղ կար Լեւոն-Տէր Պետրոսեանի մատը, այնքա՞ն մատեր կային»:

Անդրադառնալով ընդդիմութեան պնդումներին, թէ քաղաքական դաշտը ՀՀԿ-ն է ամայացրել, որի թարմ օրինակը իշխանափոխութեան լծուած Գազիկ Ծառուկեանի նկատմամբ փետրուարեան «Չարդն» էր, Սահակեանն արձագանգել է. «Քաղաքական պրոցեսներն էնպիսին են, որ եթէ քաղաքական ուժերը տեսնում են վտանգներ կան, հակասահմանադրական կոչերի պայմաններում պիտի ընթանայ. ես կարծում եմ՝ վերջին իր (Ծառուկեանի-իմ) հանրային ընկալումները, վերջին կոչերը միգրացի, կարելի էր համարել հրապարակախօսական կոչ, բայց ասում էր՝ եթէ այսպէս, ուրեմն այսպէս»:

Գալուստ Սահակեանը հրաժարուել է ոտքի վրայ պարզաբանել Ծառուկեանի այն յայտարարութիւնը, թէ քաղաքական

Մարդիկ «Այո»-ի Համար 5 Հազար Դրամ Եւ Ուզում Քուէարկութեան Գալու Համար

«Ժամանակ» թերթը գրում է. «Հիմնական խնդիրը, որ կանգնած է սահմանադրական փոփոխութիւնների օգտին քարոզչութիւն իրականացնողների առաջ հասարակութեան պատկերասրահում անտարբերութիւնն է ինչպէս սահմանադրական փոփոխութիւնների, այնպէս էլ դրա քարոզչիչների նկատմամբ:

Բազմաթիւ համայնքապետեր պնդում են, որ մարդկանց ընտրատեղամասեր բերելը ուղղակի անհնար գործ է լինելու, քանի որ մարդիկ չգիտեն թէ ինչ ասել է սահմանադրական փոփոխութիւններ: Աւելի անկեղծանալով՝ նրանք պնդում են, որ մարդկանց ինչ-որ չափով շահագրգռելու եւ ընտրատեղամասեր բերելու համար պէտք է փող բաժանել, քանի որ մարդիկ արդէն սովորել են ընտրատեղամաս գնալ եւ քուէարկել փողով, իսկ երբ փողը գործոնը բացակայում է, նրանք ուղղակի կորցնում են հետաքրքրութիւնը ցանկացած ընտրութեան նկատմամբ: «Գիւղացիները գիտեն, որ եթէ քուէարկութիւն է, ապա պէտք է փող բաժանուի, երբ նրանց ասում ես, որ այս անգամ թեկնածու չկայ, որ փող բաժանի, որ սա սահմանադրական հանրաքուէ է, ասում են, դե ում որ պէտք է թող նա էլ գնայ քուէարկի», - ասաց մեր գրուցակից գիւղապետերից մէկը:

Մեր գրուցակիցը իր ղեկավարած գիւղի օրինակով կարծում է, որ թէեւ «ոչ»-ի կողմնակիցները քիչ են, բայց նրանք աւելի մոտիվացուած են. «Նրանք համարում են, որ իրենք դէմ են քուէարկելու, քանի որ սա իշխանութիւնների նախադիժն է, եւ իրենք էլ դէմ են այս իշխանութիւններին: Բայց այդպէս մտածում է գիւղացիների 5-10 տոկոսը, մնացած մասը ընդհանրապէս ոչ դէմ է ուզում քուէ-

արկել, ոչ կողմ»:

Արդեօք դա նշանակում է, որ եթէ այս անգամ փող չբաժանուի, ապա հանրաքուէն կարող է տապալուել, քանի որ մարդիկ չեն գնա ընտրատեղամասեր: Մեր գրուցակից համայնքապետերն ասացին, որ հանրաքուէն գիւղում կարելի է անցկացնել շատ մեծ յաջողութեամբ նաեւ առանց գիւղացիների մասնակցութեան: Շատերը յիշում են, որ իրենց գիւղում 2005թ. հանրաքուէն աւարտուել էր նախատեսուածից 4-5 ժամ առաջ:

Գիւղապետերից մէկը պատմեց, թէ ինչպէս է եղել հանրաքուէն 10 տարի առաջ. «Այն ժամանակ նստեցինք յանձնաժողովի անդամներով, նախագահով, բոլոր քուէարկութիւնները մի երկու ժամում գծեցինք, ցուցակները ստորագրեցինք, արձանագրութիւնը կազմեցինք եւ քուէատուփով, արձանագրութիւններով ես, յանձնաժողովի նախագահն ու քարտուղարը գնացինք ընտրատարած քային ընտրական յանձնաժողով: Տեղ հասանք երեկոյեան 5-ի կողմերը: Ընտրատարած քային յանձնաժողովի նախագահը մեզ տեսաւ, սարսափեց, հարցրեց, թէ՛ էս ինչ է եղել, ասեցի մեր մօտ վերջացել է: Ասեց այդպիսի բան իրաւունք չունէք անելու, մինչեւ 8-ը պէտք է տեղամասը բաց մնայ, օրէնքով է այդպէս: Ես էլ ասեցի, որ մեր գիւղում բոլորը քուէարկել են, բաց մնար ում համար: Ասեց՝ չեմ կարող ընդունել, գնացէք մի տեղ սպասէք, 8-ից յետոյ կը գաք: Ստիպուած գնացինք նստեցինք մի կտոր հաց կերանք՝ մինչեւ այդ 3 ժամը անցաւ, նոր բերեցինք յանձնեցինք, վերջացրեցինք: Նոյնը հիմա ենք անելու, կարող եմ ասել՝ մի 80 տոկոս «այո» կը լինի, 20 տոկոս «ոչ», բայց որ գիւղացիներին հնարաւոր չի ընտրատեղամաս բերել՝ դա հաստատ է»:

Հայաստանի Երիտասարդութեան Մօտ Ընտանիք Ստեղծելը Երկրորդ պլանում է

Երիտասարդութեան հիմնական խնդիրն այսօր աշխատանք ձեռք բերելն է. Երիտասարդութեան համաշխարհային օրուան ընդառաջ յայտարարել է սոցիոլոգ Ահարոն Աղիբեկեանը: Երկրորդ պլանում նոր՝ ընտանիք ստեղծելն է:

«Եթէ առաջ աղջիկներն ամուսնանում էին միջինը 22 տարեկանում, տղաները՝ 24, հիմա աղջիկները 25-ից վեր են, իսկ տղաները մօտենում են 30 տարեկանին: Դա նման է Գերմանիայի իրավիճակին՝ առաջին համաշխարհային պատերազմից յետոյ:

Վոլոդյա Աւետիսեանը Դադարեցրել է Հացադուլը

6,5 տարուայ ազատագրկման դատապարտուած ազատամարտիկ Վոլոդյա Աւետիսեանն Նոյեմբերի 9-ին դադարեցրել է 10 օր առաջ սկսած հացադուլը:

«Ի պաշտպանութիւն Վոլոդյա Աւետիսեանի» նախաձեռնութեան մէկ տասնեակ անդամներ Վոլոդյա Աւետիսեանին ուղղուած նամակ էին յանձնել «Վարդաշեն» ՔԿՀ՝ իրենց մարտական ընկերովը յորդորելով դադարեցնել հացադուլը:

Յիշեցնենք, որ Վոլոդյա Աւետիսեանը հացադուլ էր յայտարարել հոկտեմբերի 30-ին՝ այն բանից յետոյ, երբ պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկէտ ազատելու, պատժի չկրած մասն աւելի մեղմ պատժատեսակով փոխարինելու հարցերով անկախ յանձնաժողովը երկրորդ անգամ մերժել էր իր դիմումը:

Նշենք, որ Վոլոդյա Աւետիսեանն արցախեան ազատամարտի մասնակից է, եղել է Լեոնիդ Ազգալդեանի աջ ձեռքը, ունի 6 զաւակ, որոնցից 3-ն անչափահաս են, ընտանիքն էլ ծանր սոցիալական պայմաններում է ապրում:

Ոստիկանութեան Եւ ԱՎԾ-ի Տուեալները Չեն Համընկնում Ընտրողների թիւի Շուրջ

Սահմանադրական փոփոխութիւնների հանրաքուէից 30 օր առաջ Ոստիկանութեան հրապարակած ընտրողների ընդհանուր թիւը 270 հազարով աւելի է Հայաստանում չափահաս, այսինքն՝ ընտրելու իրաւունք ունեցող քաղաքացիների թիւից:

Այսպէս, հանրաքուէին քուէարկելու իրաւունք ունեցողների թիւն է 2 միլիոն 554 հազար, մինչդեռ, ըստ Ազգային վիճակագրական ծառայութեան, Հայաստանում 18 տարին լրացած բնակչութեան թիւը 2 միլիոն 283 հազար է: Ընդ որում, իսօքը ոչ թէ առկայ բնակչութեան, այլ՝ մշտական բնակչութեան մասին է, որը ներառում է նաեւ երկրից ժամանակաւորապէս բացակայողներին:

Հէլսինկեան քաղաքացիական ասամբլիայի Վանաձորի գրասենեակի ղեկավար Արթուր Սաքունցին այս իրավիճակն արտատոց է թւում:

«Մենք ունենք խնդիր թուերի հետ, եւ որեւէից մարմին՝ թէ՛ ԱՎԾ-ն, թէ՛ ոստիկանութիւնը, թէ՛ Կենտրոնական ընտրական յանձնաժողովը պէտք է տրամաբանական պատասխան տան՝ ինչով է պայմանաւորուած պաշտօնական տարբեր աղբիւրների կողմից հրապարակուած թուերի միջեւ այդ ակնյայտ հակասութիւնը: Որովհետեւ մենք ակնյայտօրէն տեսնում ենք, որ ըստ նպատակահարմարութեան թուերի հետ ինչ-որ շարժ է

տեղի ունենում», - ասաց իրաւապաշտպանը:

Կրկին ըստ Ոստիկանութեան ներկայացրած թուերի՝ 2008-ի նախագահական ընտրութիւններից մինչեւ 2015-ի հանրաքուէ, Հայաստանում ընտրելու իրաւունք ունեցող քաղաքացիների թիւն աւելացել է 226 հազարով՝ չնայած այն բանին, որ գուգահեռ նոյն ժամանակահատուածում, ըստ ԱՎԾ-ի, Հայաստանի մշտական բնակչութեան թիւը նուազել է, մասնաւորապէս, չափահասների թիւը պակասել է 54 հազարով:

«Նոյնիսկ ընտրողների թիւի աճը բնակչութեան թիւի ոչ համարժէք աճի կամ ընդհանրապէս աճի բացակայութեան պարագայում ուղղակի անհեթեթութիւն է», - ասում է Սաքունցը:

Իրաւապաշտպանը բերում է Վանաձորի օրինակը: Այնտեղ էլ 2008-ից ի վեր քուէարկողների թիւը ընտրութիւնից ընտրութիւն աւելացել է. - «Վանաձոր քաղաքում տեսնում ենք, որ դպրոցականների թիւը 2006-2012 թուականների ընթացքում 45 տոկոսով կրճատուել է: Այսինքն՝ դրանք այն երեխաներն են, որոնք պէտք է ընդգրկուեն [ընտրացուցակներում], 2006, 2007 թուականի աշակերտների մի մասը պէտք է ընտրողներ դառնան: Եթէ նրանց թիւը նուազում է, ընտրողների թիւն էլ պիտի նուազի, չի կարող ընտրողների թիւը այլ տեղից աւելանայ»:

ԱՎԾ Պետը Վերջերս Հրաժարականի Դիմում է Ներկայացրել.

Ուս էլ Չի Կարողանում Թիւեր Նկարել

«Ժամանակ» թերթը գրում է. «Մեր տեղեկութիւններով՝ Ազգային վիճակագրական ծառայութեան ղեկավար Ստեփան Մնացականեանը վերջերս հրաժարականի դիմում է ներկայացրել վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանին, բայց մերժուել է:

Բանն այն է, որ Ս. Մնացականեանը վարչապետին դժգոհել է, որ այլեւս չի կարող ցանկալի տնտեսական աճի համար թիւեր ապահովել, որ բոլոր ոլորտներում անկումներ կան, բայց ինքը ստիպուած է հակառակը ցոյց տալ, քանի որ իրենից դա են պահանջում իշխանութիւնները»:

ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱՏՕ-ն Յստակ Գնահատական Չի Տալիս Թուրքիայի Կողմից Հայաստանի Օդային Սահմանը Հատելու Դեպքերին

ՆԱՏՕ-ի ներկայացուցիչները յստակ պատասխան չեն տալիս, թե ինչու կառուցվող չի արձագանգել դաշինքի անդամ Թուրքիայի կողմից մեկ ամիս առաջ Հայաստանի օդային սահմանը հատելու դեպքերին:

«Կայ յստակ ըմբռնում, որ հայ-թուրքական յարաբերությունների կարգաւորումը ռազմավարական լուրջ օգուտներ կ'ունենայ տարածաշրջանի համար, բայց ես չեմ կարծում, որ ՆԱՏՕ-ն կարող է այս խնդրին հասնելու առաջնագծում լինել», - ՆԱՏՕ-Հայաստանի համագործակցության վերաբերեալ քննարկմանը ասաց Հիւսիսատլանտեան դաշինքի միջազգային աշխատակազմի քաղաքական հարցերի եւ անվտանգության քաղաքականության բաժնի ներկայացուցիչ Շտեֆեն Էլզերսման:

Միջադեպի վերաբերեալ Հայաստանի խորհրդարանի պատգամաւոր Թեան Պօղոսեանը հարց էր բարձրացրել նաեւ ՆԱՏՕ-ի խորհրդարանական վեհաժողովի տարեկան նիստի ժամանակ՝ կրկին չստանալով յստակ պատասխան:

«ՆԱՏՕ-ն այն կոլեկտիւ անվտանգութեան կազմակերպութիւններից է, որ հիմնուած է արժէքների վրայ, բայց, այնուամենայնիւ, իր գործընկեր ու անդամ երկրներին երբեք չի փորձում հանրային պարսավանքի ենթարկել: Վստահեմ, որ եղել են հեռախօսազրոյցներ, ճշտումներ, որ այդպիսի բաներ չի կարելի անել, բայց միեւնոյն ժամանակ հանրայնօրէն այդ մասին չի խօսուում», - «Ազատութեան» հետ զրոյցում ասաց Պօղոսեանը:

Թուրքական ռազմական ուղղաթիռները Հայաստանի օդային սահմանը հատել էին երկու անգամ՝ Հոկտեմբերի 6-ին եւ 7-ին՝ 2-4 ռոպէ տեւողութեամբ պտտուելով Արմաւիրի մարզի Բաղրամեանի հատուածում: Թուրքական կողմը, Երեւանի հարցմանն ի պատասխան, պնդել էր, թէ ուղղաթիռները սահմանը հատել են «եղանակային վատ պայմանների պատճառով»: Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարութիւնն ու Պաշտպանութեան նախարարութիւնը մինչ օրս միջադեպին պաշտօնապէս չեն արձագանգել:

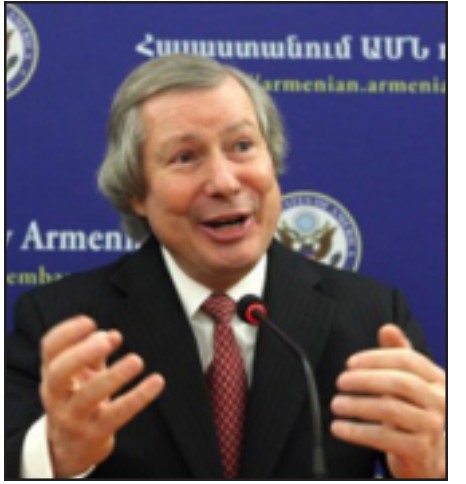
Ճէյմս Ուորլիք.«Հակամարտութեան Կողմերի Սօս Բացակայում Է Քաղաքական Կամքը»

ԼՂ հակամարտութեան կարգաւորման հարցում խաղաղութեան ամենամեծ խոչընդոտը բանակցութիւնների միջոցով խնդրի արդարացի եւ տեւական կարգաւորմանը հասնելուն ուղղուած քաղաքական կամքի բացակայութիւնն է Հայաստանում եւ Ատրպէյճանում: Այս մասին «Արմենպրես»-ին տուած հարցազրոյցում նշել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ամերիկացի համանախագահ Ճէյմս Ուորլիքը:

Հարցին, թէ որոնք են այն խնդիրները, որ ներկայ դրութեամբ խոչընդոտում են հակամարտութեան խաղաղ կարգաւորմանն ու համաձայնագրի ստորագրմանը, Ուորլիքը պատասխանել է.

«Խաղաղութեան ամենամեծ խոչընդոտը բանակցութիւնների միջոցով խնդրի արդարացի եւ տեւական կարգաւորմանը հասնելուն ուղղուած քաղաքական կամքի բացակայութիւնն է Հայաստանում եւ Ատրպէյճանում:

Մենք բազմիցս նշել ենք, որ բանակցային ճանապարհով ձեռք բերած կարգաւորումը տեւական

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ամերիկացի համանախագահ Ճէյմս Ուորլիք

ժամանակ այս հակամարտութիւնից տուած տարածաշրջանին կը բերի խաղաղութիւն եւ բարգաւաճում: Համանախագահները կը շարունակեն այս հակամարտութեան կարգաւորմանն ուղղուած իրենց ջանքերն այնքան ժամանակ, քանի դեռ կողմերը կարեւորում են մեր դերը, բայց վերջանական որոշումը պէտք է կայացնեն նախագահները»:

Հայաստանի Պաշտպանութեան Նախարարը Անընդունելի Է Համարում Եւսիւ Զանձնաժողովի Որոշումը

Հայաստանի պաշտպանութեան նախարար Սեյրան Օհանեանն անընդունելի է համարել ԵՆԽՎ քաղաքական յանձնաժողովի որոշումը, որը հաւանութիւն է տուել Ռոբերդ Ուոլթերի զեկոյցին:

Լրագրողների հետ զրոյցում, պատասխանելով այն հարցին, թէ ինչ է մտածում ԵՆԽՎ յանձնաժողովի որոշման մասին, Հայաստանի պաշտպանական զերատեսչութեան ղեկավարը ընդգծել է, որ «մենք բոլորս պիտի համատեղ աշխատենք մեր ռազմա-քաղաքական ղեկավարութեան նախնաշած նպատակներին հասնելու համար, ի շահ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան ժողովրդի»:

«Բոլոր այլ տեսակէտները, որոնք կարող են միակողմանի որոշումների հանգեցնել կամ էլ միա-

կողմանի արարքներ պարտադրել, մեզ համար անընդունելի են: Մենք համարում ենք, որ հակամարտութիւնը կարող է կարգաւորուել խաղաղ քաղաքական եղանակով, երկխօսութեան միջոցով եւ վստահութեան մթնոլորտում», - ասել է նախարարը՝ յաւելելով, որ դա պիտի տեղի ունենայ միջազգային հանրութեան աջակցութեամբ:

Յիշեցնենք, որ Ռոբերդ Ուոլթերի զեկոյցը առանձնանում է զարմանալի միակողմանիութեամբ, ոչ օբյեկտիւութեամբ եւ կանխակալութեամբ: ԱՄՆ-ից ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ Ճէյմս Ուորլիքը նոյնիսկ բացասական վերաբերմունք է արտայայտել ԵՆԽՎ-ի՝ բանակցային գործընթացին միջամտելու փորձերին:

Վթարի Ենթարկուած Ավտոբուսի 32 Ուղեւորները Ժամանեցին Երեւան

Ռուսաստանի Տուլայի մարզում տեղի ունեցած ավտովթարից տուժածները կառավարութիւնից դրամական փոխհատուցում կը ստանան:

Տուլայի մարզում վթարի ենթարկուած ավտոբուսի ուղեւորներին 32-ը յատուկ չուերթով ժամանեցին Երեւան: Նրանցից 8-ը, որոնց վիճակը գնահատուել էր ծանր, շտապօգնութեան մեքենաներով տեղափոխուեցին Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ հիւանդանոց: 8 զոհուածների աճիւնները միանգամից տեղափոխուեցին դիակերտաբան:

Յիշեցնենք, Մոսկուայից Երեւան ուղեւորուող ավտոբուսը վթարի է ենթարկուել Նոյեմբերի լոյս 3-ի գիշերը: Ավտոբուսում 61 ուղեւոր կար:

Տուժածներից 12-ը շարունակում են մնալ Ռուսաստանի հիւանդանոցներում: Նրանք հիմնականում գանգոյեղային տրավմաներ, ողնաշարի, կողերի, կոնքի կտոր-

ուածքներ, պատուած, բաց վէրքեր, բաց կտորուածքներ ունեն: Նրանցից երկուսի վիճակը ծայրահեղ ծանր է, մէկն այսօր վիրահատուել է: Այս մասին տեղեկացրեց առողջապահութեան նախարար Արմէն Մուրադեանը, ով տրանսպորտի եւ կապի նախարար Գագիկ Բեգլարեանի հետ մեկնել էր Ռուսաստան:

Մուրադեանը նաեւ հաղորդեց, որ Ռուսաստանի առողջապահութեան նախարարը երեք ժամը մէկ տեղեկութիւններ է հաղորդում վիրաւորների մասին:

«Մենք այսօր չենք կարող որակաւորել մեքենայի թարմութիւնից է վթարը եղել, մարդկային գործօնն է, թէ՛ տեխնիկական ինչ-որ այլ խնդիրներ կան, դրա համար կոնկրետ մասնագիտական պատասխաններ ինձից մի սպասէք», - ասաց տրանսպորտի եւ կապի նախարար Գագիկ Բեգլարեանը:

Թուրքիայում Յայտնի Հայկական Վանքը Որպէս Ախոռ Եւ Օգտագործում

Ներկայումս Թուրքիայի տարածքում գտնուող միջնադարեան հայոց մայրաքաղաք Անիից մի քանի կմ հեռավորութեան վրայ գտնուող յայտնի Բագնաչրի վանքը տեղացիները որպէս ախոռ են օգտագործում:

Անիի մօտ գտնուող հայկական վանքը ախոռի վերածուած

Քրդական DIHA գործակալութեան թղթակիցը եղել է Կարս նահանգի այն գիւղում, որտեղ կիսաւեր վիճակում իր գոյութիւնն է շարունակում Վահրամ Պահլավունու կողմից կառուցած Բագնաչրի վանքը:

Քուրդ թղթակցին զարմացրել է այն հանգամանքը, որ 989 թուականին կառուցուած վանքը պետական պահպանութեան ներքոյ չէ, իսկ գիւղացիներն էլ այն որպէս ախոռ են օգտագործում:

Գիւղացիները վանքի քարերն օգտագործել են իրենց տները, ախոռներն ու ցանկապատերը կառուցելու համար:

Թղթակցի հետ զրոյցում գիւղացիները փորձել են արդարանալ՝ ասելով, թէ պետութիւնը չի կարողանում պահպանել եկեղեցին, իրենք ինչպէ՞ս պահպանեն:

Ռուսաստան Եւ Հայաստան Քննադատեցին

Շարունակուած էջ 1-էն

տար ինքնիշխանութիւնը»:
Հայաստանի մէջ այս զեկոյցը արժանացաւ սուր քննադատութեան: Ասուլիսի ընթացքին Նալբանդեան կասկածի տակ առաւ բրիտանացի պատգամաւորի անկաշառ ըլլալը. - «Մի մարդ, ով երկար տարիներ եղել է բրիտանական խորհրդարանում Ատրպէյճանի հետ բարեկամութեան խումբի անդամ, ով, բրիտանական մամուլի հրապարակման համաձայն, ֆինանսաւորուում է Պաքուից՝ համապատասխան ֆոնդերից, չէր կարող ունենալ անկողմնակալ դիրքորոշում»:
Ե՛ւ Լավրով, Ե՛ւ Նալբանդեան ըսին, որ բանակցութիւններու ժամանակ մանրամասնօրէն

քննարկած են Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ ստեղծուած իրավիճակը:
«Մենք կ'աջակցինք Երեւանի դիրքորոշումին, ըստ որում՝ Լեռնային Ղարաբաղի ինդիքը պէտք է կարգաւորուի բացառապէս խաղաղ ճանապարհով: Համոզուած ենք, որ պէտք է շարունակել ջանքերը՝ աջակցելու կողմերուն, որպէսզի անոնք մշակեն փոխադարձաբար ընդունելի հիմք կարգաւորման համար», - յայտարարեց Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարարը:
Երեւանի մէջ իր կարծատեւ կեցութեան ընթացքին Սերգէյ Լավրով հանդիպում ունեցաւ նաեւ նախագահ Սերժ Մարգսեանի հետ:

«ԱՐՄԵՆ ՃԱՄԲԱՐ»Ը ԿԱՐԾԵՍ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԵՋ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՇԱԿՈԹՈՂ ԸԼԼԱՅ

Սթամպուլի թուզլա շրջանին մէջ գտնուող՝ «Արմէն ճամբար» («Քամփ Արմէն») անուանումով յայտնի որբանոց-ճամբարը, որ բռնագրաւուած էր թրքական պետութեան կողմէ 1980-ականներուն, անցեալ շաբաթ վերադարձուած է հայկական համայնքին:

Թուրքիոյ մէջ հայ երիտասարդներու կողմէ հիմնադրուած «Նոր Զարթօնք» հասարակական կազմակերպութիւնը մասնակցած է ճամբարի վերադարձման պայքարին: «Եթէ ցանկայինք թուրքիոյ մէջ Հայոց ցեղասպանութեան նուիրուած յուշակոթող կանգնեցնել, ստոր կարիքը չէր ըլլար: «Արմէն ճամբարը» կարծես հէնց այդ յուշակոթողը ըլլայ»,-

Հայաստանի հանրային ռատիոյի հաղորդամբ՝ Repairfuture.net-ին տուած հարցազրոյցին ըսած է «Նոր Զարթօնքի» գործիչ Սայաթ Թեքիր: «Արմէն ճամբարի պայքարին բազմաթիւ մարդիկ մասնակցած են, եւ այս մարդկանց թուաքանակ քաղաքական հարթակին վրայ չէր երեւցած: Պայքարը քաղաքականացուցած էին մարդիկ: Մենք «Արմէն ճամբարը» վերածած էինք վայրի մը, ուր հայերուն վերաբերեալ իւրաքանչիւր հարցի մասին կարելի էր խօսիլ:

Մենք քննարկումներ կամ մշակոյթի եւ պատմութեան վերաբերեալ ձեռնարկներ կը կազմակերպէինք այնտեղ: Մենք այն անընդհատ կենդանի կը պահէինք», - ըսած է գործիչը:

Ըստ անոր՝ պայքարի 100-րդ եւ 121-րդ օրերուն երկու յարձակումներ եղած են: «Պատճառը

յատկապէս ընտրութիւններու արդիւնքով լարուած մթնոլորտն էր, երբ կ'աշխուժանան ազգայնամոլութիւնը եւ ցեղապաշտական հակումները. «Արմէն ճամբար» վերածուած էր թիրախի», - ըսած է Թեքիր:

«Արմէն ճամբար»-ը, որ կառուցուած է հայ որբերու աշխատանքով, թրքական պետութեան որոշումով փակուած է 1983-ին: Ճամբարին մէջ բնակող երեխաները մասնակցած են շինարարական աշխատանքներուն. անոնք աւագ կրած են ծովէն, որով ալ կառուցուած է ան: Իշխանութիւնները երբեք թոյլ չեն տուած վերանորոգել որբանոցը, որուն պատճառով այն կը գտնուի անմխիթար վիճակի մէջ: 2015 Մայիս 6-ի առաւօտեան ճամբարի ներկայիս սեփականատիրոջ նախաձեռնութեամբ սկսած էր ճամբար-մանկատան քանդումը, սակայն կարճ ժամանակ անց թուրքիոյ հայկական համայնքի սկսած բողոքի լայնածաւալ ձեռնարկներու շնորհիւ շինութեան քանդումը ժամանակաւորապէս հնարաւոր եղաւ դադարեցնել: Հոկտեմբեր 27-ին ճամբարի սեփականութեան վկայականը յանձնուած է Կետիկֆաշայի հայ աւետարանական եկեղեցւոյ հիմնադրամին:

«ԱԿՕՍ»-Ի ՀԱՍԱՐ ԳՐՈՂ ԱՏՐՊԷՅՃԱՆՑԻ ԼՐԱԳՐՈՂԸ ՄԱՅՈՒՄԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐՈՒ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ԴԵՌԱՑԱԾ Է ԻՐ ԵՐԿՐԵՆ

Ատրպէյճանցի լրագրող եւ պլորըր Արզու Կէյպուլաեան, որ համագործակցած է Foreign Policy եւ Al Jazeera հեղինակաւոր պարբերականներուն հետ, մահուան սպառնալիքներ ստացած է իր համերկրացիներէն՝ թուրքիոյ մէջ գործող «Ակօս» հայկական շաբաթաթերթին համար յօդուածներ գրելուն պատճառով, կը գրէ Tert.am-ը:

Լրագրողը նոյնիսկ ստիպուած էր տեղափոխուելու Ատրպէյճանէն՝ հաստատուելով Սթամպուլ: Աղբիւրը կը մանրամասնէ, որ Կէյպուլաեանի դէմ ուղղուած արշաւը սկսած է փոքրիկ թուրքիկներու տարածումով, որուն ետեւ կանգնած էր Ատրպէյճանի պետական մետիադաշտը: Իր երկրին մէջ մարդու իրաւունքներու անմխիթար վիճակի մասին պարբերաբար գրող, լրագրողը համացանցով մահուան սպառնալիքներ ստանալէ ետք յստակ գիտակցած է, որ իրեն համար այլեւս ապահով չէ հարազատ երկրին մէջ մնալն ու տեղափոխուած է:

Իր վտանգները, կը շարունակէ արծարծել Ատրպէյճանի մէջ խօսքի ազատութեան եւ մարդու իրաւունքներու պաշտպանութեան հրատապ նիւթերը: Իր հարցազրոյցներէն մէկուն ընթացքին Կէյպուլաեան պատմած է, որ իր նկատմամբ ճնշումներու ու սպառնալիքներու հիմնական պատճառներէն մէկը հայկական «Ակօս» շաբաթաթերթին հետ համագործակցութիւնն էր: »Մահուան վերաբերեալ առաջին սպառնալիքը ստացած եմ 2014-ի Հոկտեմբերին: Հաղորդագրութեան մէջ

ԿԱՐՕ ՊԱՅԼԱՆ. «ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅՈՒ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻՆ ԴԵՌԱՑՐԵՑ ՄԵՉԱՆԻՑ»

Կարօ Պայլանը «Ակօս»-ին տուած հարցազրոյցի ժամանակ, որը թողարկուել էր «periscope»-ով, խօսեց Նոյեմբերի 1-ի ընտրութիւնների, հակամարտութեան կարգաւորման ապագայի եւ հայկական համայնքի խնդիրների մասին: Կարօ Պայլանը, ով ոչ պաշտօնական տուեալների համաձայն լինելու է խորհրդարանում որպէս ԱԺԿ (Ազգերի ժողովրդավարական կուսակցութիւն) պատգամաւոր, «Ակօս»-ի «periscope»-ի հեռարձակման ժամանակ պատասխանեց Ակօս թերթի գլխաւոր խմբագիր Էդուարդ Տանձիկեանի հարցերին: Կարօ Պայլանը, պատասխանելով այն հարցին, թէ ինքն ինչպէս արձագանքեց ընդհանուր ընտրութիւններում կուսակցութեան՝ մօտաւորապէս 1 մլն ձայն կորցնելու հանգամանքին, ասաց. «Մեր սպասածից քիչ ձայն ստացանք: 2014 թ. ՏԻՄ ընտրութիւններում 2 մլն 900 հազար ձայն էինք ստացել: Մէկ տարուայ ընթացքում կրկնապատկեցինք մեր կուսակցութեան ձայները: Սակայն կարգաւորման գործընթացի աւարտից յետոյ ամէն ինչ փոխուեց, բեւեռացումը խորացաւ: Այսպիսի իրավիճակներում հիմնական ընտրողը մնում է իր տեղում, նոր ընտրողները, իհարկէ, փոխում են: Հակամարտութեան ընթացքում կոշտ ելոյթները մտահոգել են մարդկանց: Տեսնում ենք, որ այդ ընտրողները հեռացել են մեզանից»:

Կ. Պայլանը, չափազանց լայն կարգաւորման գործընթացի ապագայի մասին իր կարծիքը, ասաց. «ԱԶԿն այնպիսի մի կուսակցութիւն է, որ կարող է իր ընտրազանգուածին տանել ցանկացած ուղղութեամբ: Երբ երկու տարի առաջ «թող մայրերը չարտասուեն» ասաց, ընտրազանգուածից ոչ մի դժգոհութիւն դուրս չեկաւ: Բանակցութիւնների սեղանը «շրջելու» ժամանակ էլ նոյնը եղաւ: Ցանկանում ենք, որ ԱԶԿ-ն իր ուժը նորից օգտագործի խաղաղութեան, խորհրդարանի համար: Մենք շարունակելու ենք ստիպել նրանց ժողովրդավարական քաղաքականութիւն վարել»:

Կ. Պայլանը նաեւ նշեց, թէ հայկական համայնքին առնչուող որ հարցերն է օրակարգ տանելու. «Մի շարք այլ հարցերի պէս, հայկական հարցն էլ է «սառեցուած» վիճակում: Այս շրջանում մեր առանցքային գաղափարը կառուցողական ընդդիմութիւնն է: Հիմնադրամի, պատրիարքի ընտրութիւնների, ստատուսի պէս հարցեր ունենք, եւ այս հարցերի շուրջ օրինագծեր ունեն: Կապեր հաստատեցինք ընտրութիւններից առաջ, ընտրութիւններից յետոյ էլ սկսելու ենք աշխատել»:

Կ. Պայլանը նաեւ նշեց, թէ հայկական համայնքին առնչուող որ հարցերն է օրակարգ տանելու. «Մի շարք այլ հարցերի պէս, հայկական հարցն էլ է «սառեցուած» վիճակում: Այս շրջանում մեր առանցքային գաղափարը կառուցողական ընդդիմութիւնն է: Հիմնադրամի, պատրիարքի ընտրութիւնների, ստատուսի պէս հարցեր ունենք, եւ այս հարցերի շուրջ օրինագծեր ունեն: Կապեր հաստատեցինք ընտրութիւններից առաջ, ընտրութիւններից յետոյ էլ սկսելու ենք աշխատել»:

Միացեալ Նահանգներու Դեսպան

Շարունակուած էջ 1-էն
Իր ներդրումներու միջոցով, եթէ անոնք նկատեն, որ կոռուպցիան կը կեղեքէ երկիրը, ապա կ'ա՞մ ընդհանրապէս կը հրաժարին ներդրում կատարելէ, կ'ա՞մ կրնան են ետ վերցնել իրենց ներդրումները», - ըսաւ Ռիչըրտ Միլզ:
Դեսպանը շեշտեց որ կոռուպցիան միայն տնտեսութեան վրայ չէ որ բացասաբար կ'անդրադառնայ, այլ կը վնասէ ժողովրդավարութեան, իրաւունքի գերակայութեան եւ նոյնիսկ վտանգելով երկրի ազ-

գային ապահովութեան:
Ցայտարարելով, որ կոռուպցիայի դէմ պայքարի գծով Ամերիկայի դեսպանատունը պիտի շարունակէ աշխատիլ հայաստանեան բոլոր պետական ու հասարակական կառույցներուն հետ, դեսպան Միլզ առանձնացուց կառավարութեան կից գործող Հակակոռուպցիոն խորհուրդի դերը՝ շեշտելով թէ այդ մարմինին ցուցաբերուող աջակցութիւնը պայմանաւորուած է զգալի ձեռքբերումներով, որոնք պէտք է արձանագրուին, այլապէս աջակցութիւնը կը դադարի:

նշուած էր, թէ ինձի՝ «դաւաճանիս», քանի օր մնացած է ապրելու եւ ուր պիտի թաղեն գիս: Անոր յաջորդած են նմանատիպ բովանդակութեամբ անթիւ-անհամար նամակներ, որոնք ես այլեւս ի վիճա-

կի չէի կարդալ: Յետոյ սպառնալիքներն ու ստոր վիրաւորանքները տարածուեցան նաեւ Տօրս, մօրս, եղբօրս վրայ, ու ես վճռեցի հեռանալ Ատրպէյճանէն», - նշած է Կէյպուլաեան:

ԱՄԵՐԻԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՆԻՇՆ ՈՒ ՀԱՄԱՑԱՆՑԱՅԻՆ ԿԱՅՔԸ

ՍԻՐԱՆ ՍԵՉԱՅԻ ԶՈՅԳ ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

Կլենտելյի մէջ կառուցուելիք Ամերիկահայութեան թանգարանի հիմնումին նպատակով Քալիֆորնիոյ հայութեան ներկայացուցիչներուն հետ բանակցային բացառիկ համաձայնագիր մը կնքելու Կլենտելյի քաղաքապետական խորհուրդի Նոյեմբեր 4, 2014ի որոշումէն ձիշդ տարի մը ետք, թանգարանի վարչութիւնը բացայայտեց այդ ծրագիրին խորհրդանիշն ու համացանցային կայքը, Արեւմտեան Ամերիկայի Հայոց Ցեղասպանութեան 100 ամեակի ոգեկոչման միացեալ յանձնարումքի այս նախաձեռնութեան իրազեկութիւնը բարձրացնելու նպատակով:

Կլենտելյի քաղաքի Սիվիլ Ժողովրդի կից Ամերիկահայութեան թանգարանի կառուցման համար տարուող աշխատանքները հասած են այն հանգրուանին, որ կրնանք անոր տրամադրուած յատուկ համացանցային կայք մը կազմել, ծրագիրին մանրամասնութիւնները հանրութեան ներկայացնելու նպատակով, կը յայտնէ Հիւսիսային Ամերիկայի Հայց. Առաքելական եկեղեցւոյ Արեւմտեան թեմի առաջնորդ Յովնան արք. Տէրտէրեան, որ Ամերիկահայութեան թանգարանի վարչութեան համատեղակցութեան է:

Խորհրդանիշն ու համացանցային կայքը թանգարանի ծրագրի ծաւրերը համայնքին ներկայացնելու գործիքներն են եւ առիթ պիտի ընդհանրանան Ամերիկահայութեան թանգարանին շուրջ հանրային խորհրդակցութիւն կատարելու, կը բացատրէ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Հայց. Առաքելական եկեղեցւոյ Արեւմտեան թեմի առաջնորդ Մուշեղ արք. Մարտիրոսեան, որ եւս Ամերիկահայութեան թանգարանի վարչութեան համատեղակցութեան է:

Նշենք, որ Ամերիկահայութեան թանգարանի վարչութիւնը կազմուեցաւ այս տարուան Օգոստոսին, Արեւմտեան Ամերիկայի Հայոց Ցեղասպանութեան 100 ամեակի ոգեկոչման միացեալ յանձ-

նարումքին կողմէ, կառավարելու համար թանգարանի կառուցման եւ պահպանման աշխատանքը: Ծրագիրին նպատակն է հաստատել Քալիֆորնիոյ հայութեան պատմութիւնը լուսարձակի տակ առնող բարձրորակ թանգարան մը, որ միաժամանակ նախապաշարուածներու դէմ պայքարելու կեդրոնի մը պիտի վերածուի:

Ամերիկահայութեան թանգարանի վարչութեան մաս կը կազմեն շրջանի հայկական քաղաքացիական եւ կրօնական ինքն կազմակերպութիւններ եւ հաստատութիւններ, որոնք են՝ Հիւսիսային Ամերիկայի Հայ Կաթողիկէ Առաջնորդարանը, Հայ Մշակութային Հիմնարկութիւնը, Հիւսիսային Ամերիկայի Հայ Աւետարանական միութիւնը, Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Արեւմտեան Միացեալ Նահանգներու շրջանը, Հայ Օգնութեան Միութեան Միացեալ Նահանգներու Արեւմտեան շրջանը, «Նոր Օր» բարեգործական հիմնարկութիւնը, «Նոր Սերունդ» մշակութային միութիւնը, Հիւսիսային Ամերիկայի Հայց. Առաքելական եկեղեցւոյ Արեւմտեան թեմի Առաջնորդարանը եւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Հայց. Առաքելական եկեղեցւոյ Արեւմտեան թեմի Առաջնորդարանը:

Թանգարանի խորհրդանիշը գեղարուեստական ներկայացում մըն է Արարատ լեռան, դիտուած՝ Ծիծեռնակաբերդի Հայոց Ցեղասպանութեան յուշարձանէն: Խորհրդանիշին մէջ Արարատ լեռան գոյգ գագաթները կու գան կազմելու թանգարանի անդերէն անուան երեք բառերու առաջին գիրերը:

Թանգարանի համացանցային կայքը ծրագիրին տեսլականը ծանօթացնելու վայրը պիտի հանդիսանայ: Հոն տեղեկութիւններ պիտի դրուին թանգարանի ցուցահանդէսներուն, իրականացուելիք ծրագիրներուն եւ վայրին մասին: Անիկա նաեւ միջոց մը պիտի ըլլայ

Շաբ.ը էջ 18

Թէքեան Մշակութային Միութեան Լուս Անճելոսի մասնաճիւղը, գործակցութեամբ Պոլսահայ Միութեան եւ Հայ Կանանց Միջազգային Կազմակերպութեան, Հինգրօսի Նոյեմբերի 5, 2015ին, գրական յիշարժան երեկոյ մը կազմակերպած էին Փասատինայի Պէշկէօթիւրեան Կեդրոնին մէջ: Սոյն հրատարակային ներկայացումին, շուրջ 200 հոգիներու ներկայութեամբ, ծանօթացուեցան սիրուած հայ ծանօթ գրագիտուհի սիրան Սեգայի վերջերս լոյս ընծայուած գոյգ հատորներուն:

Հանդիսավար Նազիկ Գոճայեանի ողջոյնի խօսքէն ետք ելոյթ ունեցաւ Մարիա Քրիսեան: Ան ամփոփ կերպով ներկայացուց Վահագն Քիւփէլեանի կողմէ 2014ին հրատարակուած Սիրան Սեգայի «Գիրք Ծննդոց» յուշագրական վէպը: Արդարեւ մօտ 300 էջերէ բաղկացած այս հատորին մէջ հեղինակը ձեռով մը իր ինքնակենսագրութիւնն է որ կը ներկայացնէ, գեղարուեստական ինքնուրոյն ոճով:

Սիրան Սեգայի «Խորտակուած Կեանքեր» մեծածաւալ հատորը (642 էջ) հանգամանօրէն ներկայացուց Դոկտ. Մինաս Գոճայեան: 1924ին գրի առնուած այս աշխատութիւնը հարազատօրէն կը ցոլացնէ 1912էն 1918 թուականներուն արեւմտահայ մշակույթի օրրան Պոլսոյ մէջ հասակ առնող նոր սերունդի ազգային, մտաւորական, կրթական, մշակութային, սիրային ու անձնական կեանքը, ցեղասպանութեան ու յետ պատերազմեան խորքին վրայ: Սիրան Սեգան 21 տարեկանին գրած այս վէպին մէջ ընդգծուած գոյներով կը ներկա-

յացնէ շրջանի ընտանեկան աւանդութիւնները, իրենց դրական եւ բացասական ազդեցութիւններով նշեց Մ. Գոճայեան:

Սրտի խօսքերով հանդէս եկան Սիլվա Քաչիկեանն ու Ռոզալին Մատոյեանը: Անոնք բարձր գնահատեցին Սիրան Սեգան որպէս արժէքաւոր գրագիտուհի, որ իր լոյս ընծայած «Երիտասարդ Հայուհի» ամսաթերթով կրցաւ ջատագովել ու պաշտպանել հանդիսանալ հայ կնոջ արդար իրաւունքներուն: Սիրան Սեգա նաեւ քաջալերած է հայ իգական սեռի մուտքը գրական անդամատանէն ներս, որոնք յետագային դարձած են անուանի մտաւորականներ:

Երեկոյն ցուցադրուեցան նաեւ սահիկներ «պատկերներ պոլսահայ կեանքէն» անուան տակ, մեկնաբանութեամբ Անի Քիւփէլեանի: Գործադրուեցաւ նաեւ գեղարուեստական պատշաճ յայտագիր մը մասնակցութեամբ մայր եւ դուստր Քերթնեաններու (տաւիղ եւ սրինգ):

Աւարտին խօսք առաւ Սիրան Սեգայի որդին եւ գոյգ հատորներու հրատարակիչը Վահագն Քիւփէլեան: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց սոյն միջոցառումի մասնակիցներուն եւ կազմակերպիչներուն: Երախտագրական խօսք ուղղեց նաեւ իր մօրը Սեգային եւ յարեց «Այն ինչ որ եմ այսօր կը պարտիմ իմ մօրս»:

Դոկտ. Տէր Զաւէն Քհնյ. Արզումանեանի «Պահպանիչ» աղօթքով վերջ գտաւ սոյն երեկոն, որմէ ետք տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն եւ վերոյիշեալ հատորներէն ձրի տրուեցան հանդիսականներուն:

Bedros S. Maronian
818/500-9585

Siamanto B. Maronian
818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

<p>6300 Wilshire Blvd. Suite 1900 Los Angeles, CA 90048</p> <ul style="list-style-type: none"> • Life Insurance • Health Insurance • Group & Individual • Long Term Care • Disability 	<p>805 East Broadway Glendale, CA 91205</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estate Planning • Will & Living Trust • Full Annual Review • Mortgage Protection • College Planning 	<p>300 N. Lake Ave. Suite 500 Pasadena, CA 91101</p> <ul style="list-style-type: none"> • Workman's Compensation • Employee Benefits • Annuity • IRA • 401K & 403B
--	---	---

A.B.A. INSURANCE SERVICES

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Ածիրաճեցու է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

ՀԱՐՑԱԶԻՐՈՅՑ ՔԱԼՈՖՈՐՆԻՈՅ ՆԱՀԱՆԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԱՆԴԱՄ ԵՒ ԳՈՆԿՐԵՍԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒ ԽԱՉՕ ԱԶԱԾԵԱՆ-Ի ՅԵՏ

ԱՆԻ ՄԱՐՍԵԼԵԱՆ

Հայազգի հասարակական գործիչ, Քալիֆորնիոյ Նահանգային Խորհրդարանի անդամ Խաչո Աչաճեան իր թեկնածութիւնը ներկայացուցած է դառնալու համար Ամերիկայի Գոնկրէսի անդամ՝ Քալիֆորնիոյ 24-րդ ընտրաշրջանէն: Նահանգի կեդրոնական մասին մէջ գտնուող այս ընտրաշրջանը կ'ընդգրկէ Սանթա Պարպարա, Սան Լուիս Օպիսպո եւ Վենթուրա շրջանները:

Հայազգի թեկնածուն աւելի մօտէն ծանօթացնելու համար մեր ընթերցողներուն, հարցազրոյց մը ունեցանք Խաչո Աչաճեանի հետ:

-Ըսուած է որ քաղաքականութեան հիմքը հետապնդուած նպատակն է: Ինչ մտադրութիւններով մուտք գործեցիք քաղաքական ապարտք: Ձեր կեանքին մէջ ինչու ան ունի մեծ նշանակութիւն:

-1982 թուականին ես դարձայ Միացեալ Նահանգներու քաղաքացի եւ անկէ ետք որոշեցի համայնքներուն վերադարձնել այն ինչ որ պարզեաւ էին ինծի: Ես սկսայ ուղեւորութիւնս որպէս կառավարական գործիչ՝ այս նոյն նպատակով: Այն ժամանակ, երբ ես մուտք գործեցի քաղաքականութեան մէջ, կեդրոնացած էի իմ ընտանիքիս եւ համայնքին վրայ: Առիթը ներկայացաւ, երբ պաշտօնէ հեռացող վե րահակիչներ ու մի քանի համայնքային գործիչներ հաւաքագրեցին զիս՝ առաջադրուելու համար: Իմ կնոջ եւ ընտանիք համաձայնութեամբ ես թեկնածութիւնս դրի եւ յաղթեցի: Իմ նպատակը միշտ եղած է համայնքը առաջ մղել, այնպէս ինչպէս անոնք ըրին ինծի՝ իմ երիտասարդութեան օրերուն եւ այդ է որ փորձեցի ընել իմ պաշտօնավարման 17 տարիներու ընթացքին:

- Կրճաք որոշ տեղեկութիւններ տալ Ձեր քաղաքական ծրագիրներու մասին եւ բացատրել թէ ինչու կ'ու-

զեք Գոնկրէսի անդամ դառնալ:

-Իմ հիմնական նպատակը ստեղծել է աւելի փոքր եւ գործիմաց կառավարութիւն մը: Այդպիսով մարդիկ ազատութիւնը կ'ունենան իրենց սեփական երազանքները իրականացնել: Ես կը փափաքեմ, որ մեր դաշնակցային կառավարութիւնը կեդրոնական ուժեղ տնտեսութիւն ստեղծելու վրայ, ապահովելով աշխատանքի պայմաններ, որպէսզի ամբողջ երկրի տարածքին մարդիկ կարողանան պահել իրենց ընտանիքը: Այս է հիմքը, որու վրայ կառուցուած է ամերիկեան «երազը»:

-Այս տարուայ Մարտ 18-ին խումբ մը դեմոկրատներ եւ հանրապետականներ առաջարկեցին Յայկական Յեղասպանութեան Իրականացումը եւ Արդարութիւն Բանաձեւը: Ի՞նչու այդ բանաձեւը արդիւնքի չհասաւ:

-Որոշումը չանցաւ նոյն քաղաքական խաղերուն պատճառով, ինչ որ մենք Ուաշինկթընի մէջ տեսած ենք տարիներու ընթացքին: Անոնք դժուար խոստումներն են մեր երկրի ղեկավարներուն կողմէ եւ թրքական կառավարութեան կողմէ կատարուող թելադրանքները մեր կառավարութեան: Ես կը հաւատամ որ, այնուամենայնիւ, այդ քայլը ունէր օգտակար ազդեցութիւն: Մենք տեսանք, թէ որոնք են մեր իսկական դաշնակիցները:

-Ձեր կարծիքով Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու արտաքին քաղաքականութիւնը կրճաք՝ ազդել գոնկրէսի քուէարկութիւններուն վրայ:

-Կան արտաքին եւ ներքին քաղաքականութիւններ բոլոր քուէարկութիւններու պարագային: Մենք տեսանք թէ ինչպէս արտաքին ազդակներ անդադար կասեցուցին Հայկական Յեղասպանութեան ճանաչումը դաշնակցային մակարդակի վրայ:

-Ձեր կարծիքով, հայութեան վրայ ինչ դրական ազդեցութիւն կրճաք

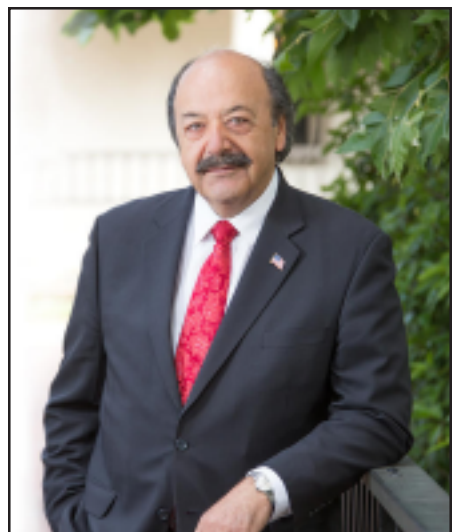
ունենալ հայ ներկայացուցիչներու մուտքը թրքական խորհրդարանէն ներս:

-Թուրքիոյ կառավարութեան մէջ Հայերու ներկայացուցչութիւն ունենալը կարեւոր է: Տակաւին շատ հայեր կ'ապրին Թուրքիոյ մէջ: Ինչպէս բոլոր կառավարութիւններու պարագային, իւրաքանչիւրը անհատ ձայն պիտի ունենայ ղեկավարութեան մէջ՝ զինք ներկայացնելու համար: Ես կը յուսամ որ, ասիկա կրնայ դառնալ առաջին քայլը՝ Հայաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ աւելի անկեղծ երկխօսութեան:

-Սփիւռքի պարագայի եւ յատկապէս այս երկրի մէջ, Յայ ինքնութեան պահպանումը գերխնդիր է: Ձեր կարծիքով ինչպէս կարելի է նոր սերունդը փրկել ձուլման վտանգէն:

-Ամերիկայի գեղեցկութիւնը հոն է, որ ան հալուող կուլան է: Ամերիկեան անհատաշխօրէն ընդունող տեղ է, ուր մշակույթներու զանազանութիւնը ազգի ինքնութիւնն է: Հայերը Միացեալ Նահանգներու մէջ շատ բախտաւոր են, որ կրնան իրենց կրօնքին հետեւելու, հայկական դպրոցներ բանալու եւ հպարտօրէն հայկական մշակույթին բաժնեկից դարձնելու իրենց դրացիները: Ես կը հաւատամ որ, անոնք իրենց լեզուն, սովորութիւնները եւ մշակույթը փոխանցելու ազատութիւնը ունին իրենց ընտանիքներուն եւ ընկերներուն: Ես նաեւ կը խորհիմ որ, կարեւոր է, որ տարբեր տեղերէ եկած մարդիկ ծանօթանան Ամերիկայի մէջ ապրողներու կեանքին եւ պատմութեան: Յատկապէս, հայութեան պատմութիւնը շատ բան ունի սորվեցնելիք: Այս նպատակաւ ես դարձայ համահեղինակ օրէնսդրութեան մը, Քալիֆորնիոյ դպրոցներէն ներս Հայկական Յեղասպանութիւնը դասաւանդելու ուղղութեամբ:

-Արդար եւ խելացի քաղաքականութիւն վարելու համար բաւարար չէ մարդիկ ճանչնալ այլ սիրել

զանոնք, այսպէս ըսած է Քրաֆֆ: Դուք դարձաք իւրաքանչիւր հայու բանբերը՝ Ձեր գործունէութեամբ եւ ծառայութիւններով, միշտ դնելով Ձեր դրոշմը, զարգացնելու համար փոխարարներութիւնները Յայաստանի եւ սփիւռքի միջեւ: Ինչպէս կրնան ընթերցողները զօրակցիլ եւ օժանդակել ապագայ Ձեր ծրագիրներուն Գոնկրէսի ընտրութիւններուն:

-Պատիւ է ինծի իմ գործունէութեամբ հայութիւնը ներկայացնել կառավարութեան ներս: Օգտակար կարելի է ըլլայ, իմ ընտրապայքարին, բազմաթիւ միջոցներով: Ուրիշներու մօտ տարածել իմ մասին, կամաւոր աշխատանք տանիլ եւ նաեւ նիւթապէս նպաստելով: Դժուար ընտրապայքար մը պիտի ըլլայ եւ որեւէ օժանդակութիւն մեծապէս պիտի գնահատուի: Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին միանալ մեր խումբին կրնան այցելել մեր կայքը՝ www.Katcho2016.com եւ սեղմել "Join."

-Անճնապէս ի՞նչ նշանակութիւն ունի այս պաշտօնը Ձեզի համար:

-Այս պաշտօնը աւելին է՝ ինչ որ կրնայի երազել օր մը հասնիլ: Ուսում փնտռող գաղթականէ մը, պատիւը ունենալ դառնալու Միացեալ Նահանգներու Գոնկրէսի անդամ, դժուար պիտի ըլլայ ինծի համար բառերով բացատրել: Ամէն բանէ աւելի, ես կ'ուզեմ օրինակ ծառայել մեր համայնքին, որ իսկապէս ամէն ինչի կարելի է հասնիլ այս երկրին մէջ:

ՎԵՐԱՊԱՏՈՒԵԼԻ ՓՕԼ ՀԱՅՏՈՍԹԵԱՆ. ՀԱՅԿԱԳԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ ԵՂԱԾ Է ԵՒ ՀՈՍՈՂ ԳԵՏ ԵՒ ԿԱՍՈՒՐՁ

«Հայկազեան համալսարանին ուղղուած բոլոր պարզեւները ու պատիւները կը նուիրուին այն նահատակին, որուն անունն էր Արմենակ Հայկազեան», - «Արեւելք»-ին ըսաւ Սփիւռքի միակ հայկական Համալսարանի տնօրէն Վերապատուելի Փօլ Հայտոսթեան:

Վերապատուելին նշեց, որ Արմենակ Հայկազեան եղած է վերապատուելի եւ դոկտոր եւ վերադարձած էր իր երկիրը, որպէսզի հայ ժողովուրդի դժուար օրերուն, մինչեւ 1920 Գոնիայի մէջ ղեկավարէ կրթական հաստատութիւն մը: «Արմենակ Հայկազեան նահատակուեցաւ, որովհետեւ հաւատարիմ մնաց իր ժողովուրդին եւ իր ինքնութեան ու Աստուծոյ կանչին»: Վերապատուելին նաեւ նշեց. «Հաւանաբար շատ յարմար պիտի ըլլար ողջոյններէն յետոյ շնորհակալութիւն յայտնել Աստուծոյ, որովհետեւ 100 տարի առաջ, երբ մեր ժողովուրդը նահատակութեան եւ սեղանութեան ենթարկուեցաւ, անկէ շատ քիչ տարիներ ետք վերականգնեցաւ եւ

վերականգնեց իր հաստատութիւնները՝ դպրոց, եկեղեցի եւ համալսարան»:

Վերապատուելին Հայկազեան համալսարանի հիմնադրութեան մասին պարզաբանում կատարելով ըսաւ. «1950-ականներուն, երբ Հայկազեանը կը հիմնադրուէր, կը զգացուէր հայկական վարժարան-

ներուն համար ուսուցիչ պատրաստելու աշխատանքին կարեւորութիւնը եւ ո՞վ պիտի պատրաստէր հայ մարդը, ուսուցիչը, ուսուցչուհին եւ իմբազիրը եւ այլն... Եթէ ոչ այն անձիք, որոնք գործ ունէին կրթական, մանկավարժական մարզին մէջ, ուրեմն 50- ական թուականներուն կարգ մը անձնաւորութիւններ եւ հիմնականին մէջ երկու իմբակցութիւններ միացան իրենց կամբով եւ գտան երկու նուիրատու ամերիկահայեր, որոնք ստանձնեցին այս նուիրական աշխատանքը»:

Շարունակելով իր բացատրութիւնը Հայկազեան համալսարանի հիմնադրման մանրամասնութիւններուն մասին, ան աւելցուց. «Հայկազեանի առաջին երկու նուիրատուները կոչուած են Ստեփան, որ եկած են Հաճընէն, անոնք Ատանայի Չարգէն առաջ Ամերիկա մեկնած ու փափաքած են վերադառնալ, բայց արդէն անկարելի էր: Իրենց երազը հայկական դպրոց հիմնելու իրականացած է 45 տարիներ ետք: Անոնք նուիրատուութիւն ըրած են, որպէսզի վերականգնեն Կիլիկիոյ մէջ իրենց կորսնցուցած եւ այդ գործին ետեւ կանգնած էր Ամերիկայի Հայ Աւետարանակէզական ընկերութիւնը»:

Հայկազեան համալսարանի

տնօրէնը Պէյրութի հայ թէ Լիբանանեան կրթական ծիրէն ներս, երկար տարիներ պատուական ու շնորհակալ դեր կատարող հայկական միակ համալսարանին մասին խօսելով ըսաւ. «Հայկազեանը եղած է ե՛ւ հոսող գետ ե՛ւ կամուրջ: Ինչո՞ւ, որովհետեւ կամուրջը բաւարար չէ, բաւարար չէ, եթէ անշարժ եւ ցամքած վիճակ կայ եւ շարժում չկայ: Մեր բոլորին համար կարեւոր է, որ մեր գիտութիւնը զարգացող գիտութիւն ըլլայ, մեր մշակույթը զարգացող մշակույթ ըլլայ, շարժի, ուղղուի եւ նպատակին ծառայէ եւ միայն այսքանով չբաւարարուի», -նշեց Վերապատուելի Հայտոսթեան նկատել տալով. «Հայկազեանը պէտք է մնայ հոսող գետ, գուլալ ջուր, որ հասնի հոն, ուր կրնայ հասնիլ իր շրջանաւարտներով, իր ծառայութիւններով, իր աշխատանքներով: Իսկ կամուրջ ըլլալով Հայկազեանը վախճան տարիներէ ի վեր կապած է ոչ միայն հայ ժողովուրդը, անոր տարբեր իմբակցութիւնները իրաւունքով, ապա նաեւ Հայկազեանը հայուն ներկայացուցիչը դարձած է արաբախօս եւ ոչ քրիստոնեայ ժողովուրդներուն համար»:

«Արեւելք»-ի խօսակիցը Հայ-

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻ ԺՈՂՈՎՐԸ

Հայ Աւետարանական Համաշխարհային Խորհրդի (ՀԱՀԽ-ի) Գործադիր Յանձնախումբը իր տարեկան ժողովը գումարեց Ման Ֆրանսիսկոյի Հայ Աւետ. Գողգոթա Եկեղեցւոյ մէջ, Հոկտ. 15-16, 2015ին:

Գործադիր Յանձնախումբը խորհրդակցութեան նիւթ ըրաւ եւ որոշումներ տուաւ հետեւեալ նիւթերու մասին:-

1. Ընդհանուր վերատեսութիւն մը եւ վերագնահատում մը Հայոց Յեղասպանութեան Հարիւրամեակի առիթով տեղական, համայնքային, միջ-յարանուանական մակարդակներու վրայ եղած ոգեկոչումներու մասին:
2. Որոշուեցաւ Ֆրանսիսկոս Պապի այցելութիւն մը տալ ընթացիկ տարուան մէջ, Հայ Աւետ. Եկեղեցւոյ երախտիքը յայտնելու Նորին Սրբութեան իր արի կեցուածքին համար որ ցոյց տուաւ Հայոց Յեղասպանութեան ճանաչման նկատմամբ:
3. Խորհրդակցութեան նիւթ դարձաւ եւ կարգ մը որոշումներ տրուեցան Սուրիահայութեան տագ-

- նապալի վիճակին մասին:
4. Որոշուեցաւ շարունակել երկխօսութիւնը ՀԱՀԽ-ի եւ Մայր Աթոռ էջմիածինի միջեւ:
5. Որոշուեցաւ ՀԱՀԽ-ի համար Գրասենեակ մը հաստատել Երեւանի Աւետարանական Կեդրոնատեղիին մէջ:
6. Խորհրդակցութեան նիւթ եղաւ Հայ Աւետ. Եկեղեցւոյ 170-ամեակի տօնակատարութիւնը 2016 ին:
7. Տիրաւ Զաւէն Խանճեան նշանակուեցաւ որպէս ՀԱՀԽ-ի ներկայացուցիչ Համահայկական Հիմնադրամի Հոգաբարձութեան կազմին:
8. Ժողովը ընդունեց Դիւանի եւ անդամ կազմակերպութեան տեղեկագիրները:

ՆԱԽԱՃԱՇ Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱԼԷՊԻ ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ

Հայկազի Կիլիկեան ճեմարանի Լոս Անճելոսի նախկին սաներու բարեսիրական Միութիւնը գեղեցիկ գաղափարն ունեցած էր անցեալ Կիրակի, Նոյեմբերի 8, 2015 նախաճաշ («պրանչ») մը սարքել ի նպաստ այդ կրթօճախին:

Արդարեւ աւելի քան 250 կիլիկեանցիներ եւ բարեկամներ մէկտեղուած էին Փաստինայի Թ.Մ.Մ.Ի Պէշկէթիւրեան սրահը: Ռաֆի ճաշարանին կողմէ մատուցուած համադամներէն ետք գործադրուեցաւ պատշաճ յայտագիր մը: Միութեան ժրջանատենապետ ճորճ Մատոյեան բացման խօսքին մէջ շեշտեց կարեւորութիւնը նման հաւաքութիւններուն, որոնց նպատակն է օգնել սուրիահայութեան մասնաւորաբար Հայկազի Կիլիկեան ճեմարանին:

Կիլիկեան Բարեգործական հաստատութեան գանձապահ Սարգիս Քիլճեանի զեկոյցէն ի յայտ եղաւ որ Միութիւնը անցնող 30 տարիներու ընթացքին, մեծապէս օժանդակած է Կիլիկեան ճեմարանին, ըլլալ չորի գնման եւ ըլլալ հաստատութեան բարգաւաճման սատար կանգնելու գործին մէջ:

Իսկ նման միջոցառումներով գոյացած հասոյթը նոյնութեամբ կը փոխանցուի Կիլիկեան ճեմարանին:

Սոց. Դեմ. Հնչակեան Կուսակցութեան վարիչ Մարմնի անունով խօսք առաւ Գաբրիէլ Մոլոյեան: Ան կոչ ուղղեց ներկաներուն եւ աշխարհացրիւ կիլիկեանցիներուն օժանդակել իրենց սիրելի հաստատութեան, որ մեծապէս տուժած է քաղաքացիական չորս տարուան պատերազմի ընթացքին: Նոյնպիսի կոչով մը հանդէս եկաւ նաեւ Մաշտոց Գոլէճի նախագահ Դոկտ. Կարպիս Տէր Եղիայեան:

Շնորհալի երգչուհի Լուսինէ Բամպուլքեան ապրումով մեկնաբանեց «Կիլիկիա» երգը: Սոցն հացկերոյթի ընթացքին տեղի ունեցան նաեւ սրտաբուխ նուիրատուութիւններ ի նպաստ Կիլիկեանին:

Ներկաները սրահէն հեռացան հոգեկան եւ սրտակցութեան ու զօրակից դարձած ըլլալու օրինակելի տրամադրութեամբ: Իսկ պատասխանատուները խոստացան շարունակել նման օգտաշատ եւ հայրենասիրական միջոցառումները:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԸ՝ ՄԵՐՏԻՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԵՆ ՆԵՐՍ

Փառք, հազար փառք Հայ գիրքերը ստեղծողին, Մեզ հայ պահող Այրուբեհից, Ջայն գործածող ժողովուրդին...

Հոկտեմբեր էր կրկին, Հայ Մշակոյթի ամիս: 17 երկար դարեր առաջ էր, որ քրիստոնէութիւնը ժողովուրդին մատչելի դարձնելու, կամ մարդիկ Աստուածաշունչին հաղորդակից դարձնելու համար, նաեւ հայու ինքնուրոյնութիւնը պահելու համար, Մեսրոպ Մաշտոց վարդապետը հանձարեղ գաղափարը ունեցաւ հայերէն սեփական տառեր ստեղծելու: Գիւտը կատարուեցաւ եւ անոր յաջորդեցին առաջին դպրոցները, Աստուածաշունչի թարգմանութիւնը, հայ գրականութեան եւ մշակոյթի ծաղկումն ու զարգացումը:

Եւ ահա, այդ բազմաճիւղ, բազմերանգ մշակութային ժառանգը եկած, հասած է ներկայ սերունդին, որուն առաջնահերթ պարտականութիւնն է գաջն անաղարտ պահել, առաւել ճոխացնել եւ փոխանցել իրենց յաջորդներուն: Հայ դպրոցին առաքելութիւնն է այս պարտականութեան գիտակցութիւնը ներարկել հայ մանուկին. այդ համոզումով կ'ընթանայ Մերտինեան վարժարանը: Ինչպէս նախորդ տարիներուն, այս տարի եւս Մերտինեան վարժարանէն ներս, Հոկտեմբեր ամսուան ընթացքին տեղի ունեցան բազմաթիւ ձեռնարկներ: Հոկտեմբեր 9ին, «Touch of Art» ընկերութիւնը նկարեց աւելի քան 80 աշակերտներ՝ հայկական տոնմիկ տարազներ հագած:

Հոկտեմբեր 16ը Մերտինեանի աշակերտներուն համար «Spirit Day» էր. բոլորը հագուած էին հայկական դրօշակի գոյներով զգեստներ, կամ եռագոյն ժապաւէններով կապած իրենց մազերը: Նոյն օրը, կէսօրին, աշակերտներ, ծնողներ, ուսուցիչներ եւ պատկան մարմիններու անդամներ ունեցան հաւաքական ճաշ՝ կազմակերպութեամբ Մոտոպ-Ուսուցչական մարմնի, միաժամանակ ներկաները առիթը ունեցան այցելելու հայերէն գրքերու եւ յուշանուէրներու միօրեայ ցուցահանդէսը, ապա գործադրուեցաւ գեղարուեստական ճոխ

յայտագիր մը, նուիրուած Հայ Մշակոյթին, կատարողութեամբ Մաղիկ եւ Յրդ կարգերու աշակերտութեան:

Հոկտեմբեր 21ին վարժարանս այցելեց Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի առաջնորդ՝ Բարձրաշնորհ Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանը, որուն ի պատիւ աշակերտները ներկայացուցին գեղարուեստական կարճ յայտագիր մը՝ նուիրուած Հայ Մշակոյթին: Յայտագրի աւարտին, Սրբազան հայրը ներկաներուն փոխանցեց իր պատգամը:

Հոկտեմբեր 23ին, Մերտինեան վարժարանի տնօրէնութիւնը, ուսուցչական կազմն ու պաշտօնէութիւնը ունեցան իրենց ուրոյն Մշակոյթի Օրուան ճաշը. սեղանին կեդրոնը գրաւած էին համադամ, իւրով ու մեղրով, նուշ ու չամիչով եփուած հայկական Ղափաման, քովն ալ նուռերով պատրաստուած կեդրոնական զարդը:

Հոկտեմբեր 30ը Նախամանկապարտէզի աշակերտներուն համար «Ասպարէզի Օր» էր «Career Day»: Հաճելի էր տեսնել գեղեցիկ տարազներ հագած ուսուցիչներն ու աշակերտները, որպէս բժիշկներ, հրէջներ, պարուհիներ, իշխանուհիներ, խոհարար, ոստիկան, աստղաբանութիւն եւ անշուշտ նազելի հայուհիներ:

Վերջին եւ ամենէն ուրախ, փոքրերուն կողմէ անհամբերութեամբ սպասուած ձեռնարկը եղաւ, մանուկներու կողմէ սիրուած եւ փնտուած երգչուհի Թալինի երգահանդէսը, որ տեղի ունեցաւ Հոկտեմբեր 31ին, վարժարանիս «Արամ եւ Անայիս Տ. Պուլղուրճեան» սրահին մէջ: Խանդավառութիւնը անսահման էր մանաւանդ փոքրերուն մօտ, որոնցմէ ոմանք ցուցաբերեցին իրենց երգելու շնորհքը: Ձեռնարկի աւարտին տեղի ունեցաւ համեստ հիւրասիրութիւն մը, իսկ փոքրիկները, մէկական ծրար խմորեղէն նուէր ստացան եւ մեկնեցան տուն:

Վարձքը կատար' Հայ Մշակոյթի մեծ ու փոքր բոլոր վարպետներուն, անոր մասին սորվեցնող մշակներուն եւ գաջն գնահատող իւրաքանչիւր հայու:

ՎԱՐՉՈՒ ՄՐԱԸ
ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԸՈԳԻ ԸԱՍԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՍԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104

ՄԱՆՐԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ԸՆՈԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

Massis Weekly

Volume 35, No. 42

Saturday, November 14, 2015

Russian Foreign Minister Chides PACE for Interfering with Karabakh Settlement

YEREVAN (Arka) -- Speaking at a news conference in Yerevan today the visiting Russian foreign minister Sergey Lavrov chided the Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE) for interfering with the settlement of the Nagorno-Karabakh conflict, saying the OSCE Minsk Group co-chairs are mandated to help the sides forge out a mutually acceptable peace formula.

On November 5, the Committee on Political Affairs and Democracy of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE), approved an anti-Armenian report entitled "Escalation of Violence in Nagorno-Karabakh and Other Occupied Territories of Azerbaijan" by Robert Walter from the United Kingdom, a rapporteur of the PACE Political Affairs Committee. The report contains numerous anti-Armenian wordings that are unacceptable to both Armenia and Nagorno-Karabakh. The report is put on PACE's

January session.

Lavrov said the co-chairing countries -Russia, France and the United States - stand firmly opposed to all attempts to shift the resolution of the Nagorno-Karabakh conflict from the OSCE Minsk Group to any international organization not mandated to tackle the problem. According to him, the road to peace lies through consistent and patient dialogue.

Lavrov said the co-chairs work on the basis of arrangements and agreements reached by the sides to the conflict, and the Minsk Group trio is the only authorized body on the Nagorno-Karabakh settlement.

"Any sudden drastic action, no matter who does it, only harms the work of the co-chairs, who are working very actively and publicly and are in constant contact with the parties both at the level of ministers and special representatives," Lavrov said.

Twenty Five Public Officials to Stand Trial in Hrant Dink Murder Case

ISTANBUL (Agos) -- The indictment against the public officials that was prepared by investigating prosecutor Gökalp Kökçü as a part of Hrant Dink case is returned to the prosecution by Public Prosecutor of Istanbul.

In the returned indictment, it is demanded that 25 public officials, including Security General Directorate Intelligence Branch Chief Engin Dinç, stand trial.

Prosecutor Gökalp Kökçü sent the indictment to Public Prosecutor of Istanbul on October 25, 2015 with the request of adding it to Hrant Dink case that is tried by Istanbul 5th High Penal Court.

Actually, the indictment was sent to Public Prosecutor of Istanbul on October 22, but it was returned to the prosecution for a technical correction.

In the indictment prepared by Kökçü it is demanded that former Trabzon Intelligence Branch Director Engin Dinç, former Trabzon Provin-

cial Police Chief Resat Altay and former Istanbul Police Directorate Intelligence Branch Chief Ahmet İlhan Güler, who were in office at the time of the assassination, should be prosecuted for assisting premeditated murder. If the bill of indictment is approved, they will be tried with a request of 20-25 years of prison sentence;

Aggravated life imprisonment is requested for former Security General Directorate Intelligence Branch Chief Ramazan Akyürek and the Director of Office C of the Security General Directorate Intelligence Branch Ali Fuat Yilmazer on charge of premeditated murder;

It is demanded that former Istanbul Provincial Police Chief Celalettin Cerrah and Istanbul Intelligence Branch Chief Sabri Uzun, who were in office at the time of the assassination, stand trial for official misconduct.

A total of 25 public officials are in the indictment for standing trial.

U.S. Ambassador: Corruption Undermines Armenia's National Security

YEREVAN -- U.S. Ambassador Richard Mills on Tuesday renewed his calls for the Armenian authorities to fight against endemic corruption in Armenia, saying that it hampers economic development and democratization.

"I must be frank with our Armenian friends about the very real toll that corruption exacts on Armenia. I hear about that toll from potential U.S. business investors and from average Armenians as I travel the country," he said in a speech delivered at the American Chamber of Commerce in Armenia.

Mills argued that corruption "limits economic growth" by undermining competition and translating into "powerful interests that have disproportionate economic and political influence." "The whole economy -- indeed the whole country -- suffers," he said. "Foreign businesses vote with their investment dollars; if they see a country suffering the ills of corruption they either don't invest at all, or may decide to pull their money out."

"But corruption affects more than just the economy," the envoy went on. "Corruption undermines democracy and rule of law. It breeds instability and mistrust in institutions, and it can threaten a nation's national security."

Mills already stressed the need for a genuine government fight against corrupt practices and warned of their impact on Armenia's national security when he was interviewed by RFE/RL's Armenian service (Azatutyun.am) in September. The remarks prompted an angry response from Vahram Baghdasarian, a leading member of President Serzh Sargsyan's Republican Party. Baghdasarian accused Mills of meddling in the country's internal affairs.

Armenia ranked 94th of 174 countries and territories evaluated in Transparency International's most recent Corruption Perceptions Index (CPI) released last year. Successive Armenian governments have pledged to tackle the problem in earnest.

FM Nalbandian: Azerbaijan Erasing Traces of Armenian Culture

PARIS -- Armenia's foreign minister voiced his concerns over Azerbaijan's policy of vandalism against Armenian cultural monuments in Nakhicevan as he addressed the high-ranking officials attending UNESCO's 38th General Conference in Paris.

In his speech at the plenary session held on the sidelines of the event, Edward Nalbandian called attention to the fact that the country is thus attempting to erase traces of Armenian culture in the region which once was home to numerous Armenian cross-stones, churches and other sacred sites

"In an era when the protection and promotion of human rights are considered to be the underpinning concept for the civilized world, intolerance towards the values of civilization belonging to others, intentionally damaging or destroying cultural or religious heritage, must be condemned with the same resolve and determination as violence against people. The international community should act in a resolute and timely manner to protect what is still possible to preserve," Nalbandian said addressing the UNESCO General Conference.

"Armenia has continuously drawn the attention of this high body to the

appalling situation of the Armenian cultural heritage in neighboring Azerbaijan. In Nakhijevan region alone thousands of medieval cross-stones, hundreds of Armenian churches, monasteries and other sacred sites have been completely destroyed by Azerbaijan in an attempt to erase all traces of the people who have inhabited the region for centuries and who gave the name to it -- "Nakhijevan", which in Armenian literally means "the first place of descent", a reference to the descent of Biblical Noah.

In its recently published report for 2015 the US Commission on International Religious Freedom has made a reference to the vandalized Armenian cemetery in Nakhijevan and reported that the religious freedom in Azerbaijan has further deteriorated, including by bringing examples of Baku's only remaining Armenian church which is currently used as an archive for the Presidential administration and the confiscated Lutheran Church turned into a concert hall. If we -- UNESCO and other international organizations, do not act today what would be the future of those and many other endangered monuments tomorrow?" Minister

Continued on page 4

James Warlick: There is no Alternative to Diplomacy in Nagorno Karabakh Conflict Settlement

YEREVAN (Armenpress) -- OSCE MG Co-Chairs cooperate with the foreign ministers of Armenia and Azerbaijan to organize the meeting of the presidents of the 2 countries before the end of the year. The United States Co-chairmen of the OSCE Minsk Group James Warlick said the aforementioned in his exclusive interview with "Armenpress". He commented on recent incidents on the border clarifying what created obstacles for the negotiation process.

Mr. Ambassador first of all let me thank you for giving this interview. After your last visit to the region, you announced, that the Presidents of Armenia and Azerbaijan, Serzh Sarkisian and Ilham Aliyev, have expressed wish to meet before the end of the year. Could you please tell me when and where the Presidents will meet? What does the OSCE expect from that meeting? Can we expect that meeting will bring sides closer to signing the Peace agreement?

During the Co-Chairs' last trip to the region, the Presidents committed to attending a summit before the end of the year and the Co-Chairs are preparing accordingly with the Foreign Ministers. We expect the Presidents to discuss key elements of a settlement. We would also encourage them to use the opportunity to find ways to reduce tensions and end violence, including casualties among innocent civilians.

Mr. Ambassador, a lot of experts and politicians called the situation "negotiations just for negotiations". Do you agree with that opinion?

There is no alternative to diplomacy. Without the active mediation of the Co-Chairs and the participation of the sides in negotiations, the risk of military conflict would increase. Last October, the Presidents committed to intensifying their dialogue and we hope

the upcoming summit will revitalize their channel of communication.

Could you please describe the problems which create obstacles for a productive result?

The biggest obstacle to peace is the lack of political will in Armenia and Azerbaijan to reach a just and lasting settlement at the negotiation table. We have said numerous times that a negotiated settlement would bring peace and prosperity to a region that has suffered from this conflict for far too long. The Co-Chairs will continue our efforts to mediate a resolution as long as the sides consider our role necessary, but ultimately it is up to the Presidents to reach a settlement.

Mr. Warlick, don't you think that the last incident, when the Azerbaijani army fired during the OSCE monitoring, is an obstacle for the negotiations?

The incident that occurred when the Co-Chairs and OSCE monitors were crossing the Line of Contact was unacceptable. It is impossible to determine which side instigated the attack, but it represented a deliberate attempt to undermine the negotiation process. OSCE monitors serve a valuable function in contributing to stability and security along the Line of Contact and international border. Their safety should never be jeopardized.

Five Armenian Crew Members Among Victims of South Sudan Plane Crash

SOUTH SUDAN -- A Russian-built cargo plane with passengers on board crashed on Wednesday after taking off from the airport in South Sudan's capital, killing dozens of people, witnesses said.

An official said three people on board survived and put the death toll at 41.

The Antonov-12 B turbo prop plane belonging to Tajik airline company Asia Airways, crashed soon after take off, leaving chunks of wreckage, bodies and cargo strewn along a bank of the White Nile River.

The plane had been on its way to Paloch, in the north of South Sudan,

carrying 18 people, including the six foreign crew, according to official documents. The official said 15 of them died and three South Sudanese nationals survived, including a child.

Armenia's Foreign Ministry confirmed that five of its citizens who were members of the crew died in the crash. According to the preliminary information disseminated by the ministry, the members were: Pilot-in-command Gevorg Tovmasyan, Second pilot Samvel Hambartsumyan, Panel operator Samvel Mrtchyan, Aeromechanic Armen Antonyan, Aeromechanic Suren Petrosyan.

Pioneering Nagorno Karabakh Group Tour by British Company Angering Azerbaijan

Regent Holidays, a travel company located in Bristol, United Kingdom, is planning new group tours to Nagorno Karabakh.

Two tours are scheduled for

May 6 and August 28, 2016. The trips will start from Armenian and last 11 days; visits to the cities of Shushi and Stepanakert, Gandzasar and Dadivank Monasteries, the

Members of Congress Urge Obama Administration to Extend Humanitarian Parole to 20,000 Syrians

WASHINGTON, DC -- Today, Reps. Adam Schiff (D-CA) and Dan Donovan (R-NY), along with sixty other Members of Congress, sent a letter to President Obama urging the Administration to move quickly to grant humanitarian parole to those who have already-approved immigrant petitions and family in the United States. Establishment of a parole program would provide emergency relief to more than 7,000 Syrian families -- or an estimated 20,000 individual men, women and children -- that have already passed initial background checks but for whom no visa is currently available due to annual numerical limitations on immigrant visa issuances. If granted parole, these individuals would be subject to additional layers of rigorous security checks before they could enter the country.

A parole program is not a cure-all for the humanitarian crisis in Syria, and it should not preclude a much-needed reassessment of the current U.S. refugee resettlement program in light of the Syrian disaster. However, this small but important step can allow innocent victims of the Syrian conflict to escape increasingly dangerous conditions, all the while reunify thousands of families.

In the letter, the Members write: "We write today to encourage you to extend humanitarian parole to the more than 20,000 Syrians who have ap-

proved immigrant visa petitions but are currently waiting in the visa backlog. These Syrians -- who have already been screened and vetted by the Department of Homeland Security and who have U.S. citizen and lawful permanent resident family members within the United States -- can be admitted if your Administration exercises its authority under humanitarian parole."

Other Members signing the letter are Reps. Karen Bass, Xavier Becerra, Don Beyer, Corrine Brown, Julia Brownley, Lois Capps, Michael Caupano, Tony Cardenas, Judy Chu, Steve Cohen, John Conyers, Jim Costa, Joseph Crowley, Suzan DelBene, Ted Deutch, Debbie Dingell, Keith Ellison, Anna Eshoo, Sam Farr, Luis Guterrez, Janice Hahn, Alcee Hastings, Michael Honda, Jared Huffman, Sheila Jackson-Lee, Hakeem Jeffries, Hank Johnson, Dan Kildee, Jim Langevin, Barbara Lee, Sander Levin, Ted Lieu, Zoe Lofgren, Alan Lowenthal, Carolyn Maloney, Betty McCollum, Jim McDermott, Jim McGovern, Gwen Moore, Seth Moulton, Jerry Nadler, Grace Napolitano, Eleanor Holmes Norton, Beto O'Rourke, Scott Peters, Mark Pocan, Charles Rangel, Kathleen Rice, Bobby Rush, Gregorio Sablan, Jan Schakowsky, Linda Sánchez, Loretta Sanchez, Louis Slaughter, Jackie Speier, Mark Takano, Nikki Tsongas, Juan Vargas, Chris Van Hollen, and Pete Visclosky.

70-Year-Old ArArAt Brandy Sold at 80 Thousand Pounds

LONDON (Mediamax) -- 70-year-old Armenian ArArAt brandy was sold at Sotheby's auction in London at GBP 80 thousand (over USD 120 thousand).

The special auction was dedicated to the 50th anniversary of UK Prime Minister Winston Churchill's death.

The auction was sponsored by Albert II, Prince of Monaco. The organization of the auction was supported by Monaco's Ambassador to UK Evelyne Genta, Armenia's Ambassador to the UK, former PM Armen Sargsyan and Saudi Prince Al Waleed.

Churchill's favorite drinks, cigars and clothes of famous brands and various other items were put up for the auction.

During the auction, special attention was paid to Churchill's bust by sculptor Oscar Nemon and 70-year-old brandy from the exclusive collection of Yerevan Brand Factory which was granted by Armen Sargsyan.

The whole amount raised at the auction will be allocated to charity ends to support Prince Albert's initiatives to reducing the impact of climate change, biodiversity preservation and combatting desertification.

Mayraberd and Tigranakert fortresses are envisaged.

Azerbaijani Foreign Ministry has said the trips are "illegal." Spokesman for the Ministry Hikmat Hajiyev told APA that the Azerbaijani Embassy in

the UK will inform the country's state bodies about the "illegal" activity of the travel company and take necessary measures in this regard.

The travel company doesn't organize trips to Azerbaijan.

Freedom Loving Youth (FLY)

Freedom Loving Youth (FLY) is a non-profit organization with the mission of transforming the lives of orphans and children in need worldwide. FLY is a team of dedicated volunteers who work hand in hand towards the same mission of helping children.

Due to the current brutal war situation in Syria we were faced with harsh challenges, but with God's help and the guidance of the Holy Spirit, we worked to the best of our abilities to collect donations and help as many children as possible. It gave us the opportunity to grow and to reach more orphans and children of families in need. The project started in September 2014 as schools began, and got completed in January 2015. To present day, FLY has thrown 3 very successful fundraising events and was able to provide many essentials for children and families in need. FLY was able to help 425 children not only in Damascus but also in Aleppo and Kamishli. Damascus 125 children, Aleppo 250 children, and in Kamishli 50 children. While Syria faced a harsh winter, FLY helped the children with school supplies, and mainly with warm clothing, shoes, sport wear, tennis shoes, warm jackets, warm sweaters and pajamas. FLY was also able to provide beds for unfortunate children and wheelchairs for families with disabled children. FLY directly works with the Bishop of Damascus, Syria, Bishop Armash Nalbandian and ensures that every penny is donated to the designated

cause of the children. FLY has made an extraordinary difference and we're set to continue our mission and transform the lives of countless children in need worldwide.

The trust and the support of our donors encourage us to expand our mission. You have the opportunity to contribute to this great cause by attending our upcoming event.

Freedom Loving Youth Cordially invites you to our annual Grand Gala Event, on December 6, 2015, at Palladio Banquet Hall 1018 E Colorado St, Glendale, CA 91205.

This year's theme is Hope... dreams do come true. A night full of surprises, Celebrity Entertainers and Gourmet Catering will complete a Memorable Experience. All the proceeds will be donated to Armenian orphans and children in need in Syria.

Be a part of this great cause & have the opportunity to transform the lives of Armenian orphans & children in need living in poverty in the devastating war of Syria now. Each one of you can be the light for a child in need. Remember, YOU are the answer to their prayers. Together let's all make a great difference.

For more information please contact: 818-2887188; 818-4459961

To learn more about FLY and our mission, please visit us at: www.FLY.CARE

Facebook: Freedom Loving Youth

Armenia Fund Launches "Our Home" Fundraising Campaign

LOS ANGELES -- Hayastan All-Armenian Fund affiliates in the United States of America (Armenia Fund, Inc./ Los Angeles and Armenia Fund USA/ New York), have announced the launch of their joint fundraising campaign "Our Home." This innovative campaign will culminate with the live 12-hour broadcast of the 18th Annual International Thanksgiving Day Telethon which airs on November 26, 2015.

Having become a Thanksgiving Day tradition for Armenians around the world, the Telethon will air from Los Angeles and be broadcast from coast to coast and internationally on cable and satellite television as well as online: www.ArmeniaFund.org

This year's flagship groundbreaking project is the construction of single family homes for families in Artsakh who have 5 children or more and lack adequate housing. There are already 466 families identified in Artsakh who fit the criteria and 211 are known to live in unacceptable housing conditions.

"This is truly a humanitarian project and we have received a great deal of positive feedback from our donors. It is not easy to raise 5 or more children even in the United States, let alone Artsakh. We all should pitch in to help the parents who are raising the next generation of Armenia's scientists, doctors, statesmen and artists by providing them adequate housing. These are parents who work hard, who do their absolute best to provide for their children, but, unfortunately,

they cannot save enough money to build a home big enough for their children," explains Antranik Baghdassarian, President of Armenia Fund, Inc. the U.S. Western Region affiliate of Hayastan All-Armenian Fund.

The homes that Armenia Fund constructs will have land plots of 10,000 sq. ft. each, where the families can grow fruits and vegetables. Armenia Fund will provide furniture for every room in the house as well as provide household appliances, including water heaters, refrigerators, washers, stoves and vacuum cleaners.

"Coming off the heels of the 100th Anniversary of the Armenian Genocide, we reflect not only on our survival but our future – our children, the beneficiaries of this year's Telethon's target project. I am glad we are combining our efforts with our Western Region affiliate this year. It projects unity and highlights the importance of this year's project. By streamlining our efforts and joining our unique talents and resources, we

Call Our Pilots Back Home, Armenia!

By Naira Hayrumyan
Lragir.am

In the last few days there were two horrible tragedies affecting Armenians. The first was the crash of the Moscow-Yerevan coach not far from the Russian Tula on November 3 which killed 8 and injured 40. And on November 4 an AN-12 plane crashed above South Sudan. Five members of the crew were Armenians.

Those who died in these tragedies lived and worked outside Armenia because the government of our country encourages work migration, expecting only remittances from the migrants. This is not an Armenian know-how, of course, but in Armenia it has been elaborated and polished to an impossible level. The government and public institutions are conducting a policy which enables the citizens to make money outside the country only. It allows the government to avoid investing money in creation of jobs but to receive money which will sustain the consumer market and their income.

Yesterday the Armenian minister of labor and social affairs announced that the government is taking steps to return the citizens of Armenia. However, he did not specify what exactly is being done to return the Armenian pilots who have to make money on freight shipment by the planes of untrustworthy companies in African countries. On the contrary, the government does not support the local airlines and is doing everything to enable the dominance of Russian companies.

The Armenian pilots have to make money by flying cargo of smugglers. They have to fly old aircraft. There have been several air crashes of aircraft flown by Armenian crews. Later they announced that the planes had been overloaded or so old that broke down during the flight. The same took place yesterday in South Sudan.

Every year the Ministry of Diaspora implements the Come Home program, inviting children living outside their homeland to Armenia. However, the Armenian government has never ever addressed its citizens who are scattered all over the world for employment. It has never promised to create enabling conditions for hundreds of pilots, high profile pilots, to work at home. Never! Let them work, transfer money, die.

will better serve Armenia and Artsakh by reducing costs and operational expenses, thus allowing more funds to be allocated for projects. We call on all Armenians in the United States and around the world to watch the Telethon and donate generously for this noble program," stated Khoren Bandazian, President of Armenia Fund USA, the U.S. Eastern Region affiliate of Hayastan All-Armenian Fund.

According to the program, priority will be given to low income families, as well as the families of active duty officers of the armed forces, families of veterans of the Artsakh Liberation War and to the survivors of soldiers who lost their lives defending Artsakh.

"This is a great partnership benefiting the children of Artsakh. Their parents do the heavy-lifting of provid-

ing for the children through their hard work, the government of Artsakh does its part by providing subsidies and allowances for every child, and we will build them new beautiful homes. The Fund will only be able to do this with the support of our donors, who we cannot thank enough for their generosity and caring. Today, when we hear about Azerbaijan's unprecedented aggression against the peaceful population of Artsakh, it is important for all of us to send a powerful message to our brothers and sisters that our support for Artsakh is stronger than ever," explains Ara Vardanyan, the Executive Director of Hayastan All-Armenian Fund, Yerevan.

The Telethon airs for 12 hours on U.S. Thanksgiving Day, November 26 beginning at 10:00AM Pacific Standard Time.

SEROP'S CAFE
GREEK & LEBANESE FOOD
SERVING BATON ROUGE SINCE 1979

The Armenian American Museum Unveils Website and Logo

GLENDALE -- On the one year anniversary of the decision by the Glendale City Council to enter into an exclusive negotiating agreement with representatives of the Armenian community of California for the construction of an Armenian American Museum in Glendale, the governing board of the museum unveiled the museum logo and launched its website to increase awareness about the project initiated by the Armenian Genocide Centennial Committee of Western USA.

"Our progress towards building the Armenian American Museum next to the Glendale Civic Auditorium has reached the stage where we can launch a website and introduce the project to the public," announced His Eminence Archbishop Hovnan Derderian, the Primate of the Western Diocese of the Armenian Church of North America and Co-Chair of the Armenian American Museum's governing board.

"The logo and the website are vehicles for communicating the identity of the museum and engaging the community in conversations on the mission of the Armenian American Museum," explained His Eminence Archbishop Moushegh Mardirossian, the Prelate of the Western Prelacy of the Armenian Apostolic Church, who co-chairs the governing board of the museum.

The governing board of the Armenian American Museum was designated in August of this year by the Armenian Genocide Centennial Committee of Western USA to direct and guide the work on building and sustaining a museum about the Armenian American experience and empowering individuals to speak out against prejudice.

The governing board of the Armenian American Museum consists of representatives from the following nine regional Armenian American institutions and organizations: Armenian

Catholic Eparchy, Armenian Cultural Foundation, Armenian Evangelical Union of North America, Armenian General Benevolent Union - Western District, Armenian Relief Society - Western USA, Nor Or Charitable Foundation, Nor Serount Cultural Association, Western Diocese of the Armenian Church of North America, and Western Prelacy of the Armenian Apostolic Church.

The logo is an artistic reflection of the shape of the twin peaks of Mount Ararat as seen from the Armenian Genocide Memorial at Tsitsernakaberd, Armenia. The first letters from Armenian American Museum have been shaped and combined to create the image of Mount Ararat.

The website allows the community to learn about the vision for the museum, exhibits, program components, and location. It also provides opportunities to engage in the development of the museum and submit suggestions. The concept design of the museum will be added to the website after it is presented to the City Council. The website can be accessed at www.armenianamericanmuseum.org.

The Armenian American Museum plans to engage an Outreach Coordinator to organize meetings in November and December with local organizations and the public about the Museum. The Outreach Coordinator will focus on creating opportunities for Armenian as well as non-Armenian residents of Glendale and surrounding areas to participate in the process of developing a museum that achieves its mandate.

The governing board co-chairs indicated that they are on schedule to conclude negotiations in the coming couple of months with the City on a long term ground lease for the 1.7 acre property adjacent to the Glendale Civic Auditorium and across from the Glendale Community College.

Azerbaijan Erasing Traces of Armenian Culture

Continued from page 1

Nalbandian said.

"In a sharp contrast to this, neighboring Iran has made great efforts to preserve and protect the Armenian cultural heritage. The Armenian Monastic Ensembles of Iran, the oldest of which dates back to the 7th century, were inscribed on the World Heritage List by the Iranian Government. On our part, Armenia reconstructed the Iranian 18th century Blue Mosque in Yerevan, and is going to inscribe it on the World Heritage List," the Foreign Minister added.

"Armenia tries to make its own contribution to the efforts aimed at preservation of the world's cultural

heritage, including through constructive engagement in the relevant bodies of UNESCO. In 2013 Armenia became a member of the Intergovernmental Committee for the Protection of Cultural Heritage in the Event of Armed Conflict. A year later we were elected a Vice-chair of the Committee's Bureau. This year we have joined the Subsidiary Committee to the Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of cultural property," Minister Nalbandian added.

"The Universal Declaration of Human Rights and the UNESCO Convention against Discrimination in Education stipulate that education shall promote understanding, tolerance and

Conference on "Treasures of Western Armenia"

By Danielle Saroyan

MISSION HILLS -- On Sunday, October 25, the Ararat-Eskijian Museum, National Association for Armenian Studies and Research (NAASR), and the Armenian Jewelers Foundation hosted "Treasures of Western Armenia: A Conference on Material Culture & Genocide in Western Armenia." The Conference was held at the Ararat-Eskijian Museum in Mission Hills, California.

Treasures-ArmeniaThe conference was prompted by a recent publication titled Treasures of Western Armenia, published by the Geneva-based Armenian Jewelers Foundation and the Russian Museum of Ethnography. This book is an ethnographic collection, which includes records for the first time of the 1916 Scientific Expedition to Armenia led by Alexander Miller. Copies of the book Treasures of Armenia were available during the conference.

Speakers included Armenian National Institute (ANI) Director Dr. Rouben Adalian who presented on "The Effects of Genocide on Culture and Civilization in Western Armenia;" Armenian Jewelers Foundation Chairman Pierre Akkelian, who presented on "The Lost Treasures of Western Armenia: The Miller Collection of

friendship among all nations, racial or religious groups. Taking into consideration UNESCO's unique role in the sphere of education, we call upon the Organization to create within its educational programs an overview mechanism that will examine and evaluate the textbooks of the member-states, especially in history and social sciences, with a special emphasis on exclusion of intolerance and xenophobia. Azerbaijan attempts to distort and alter the centuries old Armenian heritage, culture and history. In this country the rewriting of its own history is continued by means of misappropriation or annihilation of the traces of other cultures on their territory, or even more, by privatizing the cultural heritage of the neighboring nations. A country that appeared on the political map of the world less than a hundred years ago has cultural claims towards a country and a people the several millenniums' history of which is recorded from the ancient times," the Armenian FM added.

"As a member of the UNESCO family we have committed to developing more inclusive education system,

1916;" and Armenian Rugs Society President Hratch Kozibeyokian who discussed "Traditional Armenian Design Patterns Across Various Arts."

"The Armenian Jewelers Foundation has done a great service by bringing public attention to the discovery of a marvelous collection of historic items retrieved from Western Armenia during the genocide. Now, through a fine publication, everyone can learn more about the arts and crafts of a vanished civilization," said ANI Director Dr. Rouben Adalian. "I was honored to be part of an event announcing the launch of such a beautifully produced catalogue," Dr. Adalian said.

Longtime California Armenian community educators Gabriel Injejikian and Anahid Meymarian are among the many notable attendees. Injejikian, who founded Holy Martyrs Ferrahian Armenian High School in Los Angeles in 1964, pioneered Armenian schools in the United States. Meymarian played a significant role in preserving the story of Armenian Genocide survivor Aurora Mardiganian, who is known as Armenia's Joan of Arc.

An exhibition and reception followed the program at the Deukmejian Banquet Hall Foyer, showcasing valuable artifacts, traditional costumes, and jewelry made and used by ordinary Armenians at the time.

proscribe any form of discrimination, promote equal opportunities for all in education. In this regard I would like to highlight the importance of not leaving anyone outside of the educational programs and projects of UNESCO, including those living in the territories the political status of which is not determined pending the settlement within negotiation processes. UNESCO has to ensure the inclusiveness of its own endeavors without distinction to political, economic, social or other considerations," he said.

"70 years ago a shared objective of creating a better world for the generations to come formed the basis of this Organization. As long as its priorities and goals continue to be relevant the fulfillment of those aspirations will continue to require synergy of actions and full adherence to the UNESCO's values and principles. Any attempts to drag the Organization into a propagandistic discourse with the aim of promoting one's own political agenda at the expense or in contradiction of those values should be resolutely and timely proscribed." Minister Nalbandian concluded.

«ՍԱՇԵՑՈՒՄԻ» ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԸՆԴԴԵՍ «ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՈՒԹԵԱՆ» ՊԱՅԱՆՁԱՏԻՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԴՌԿՏ. ՀՐԱՅՐ ԶԷՊԷՃԵԱՆ

Հետաքրքրություններ կարողացի Ամերիկայի մեջ լույս տեսնող «Արմինիան Ուրբի»-ի մեջ վերջերս անգլերենով «Կը փնտռեմ» խորագիրով հրատարակուած յօդուած-թղթակցութիւն մը: Յօդուածին միտք բանին վեր առնել է այդ հակայական ջանքերը, զորս անհատներ եւ կազմակերպութիւններ յառաջ տարին Հայոց ցեղասպանութեան հետ կորսուած հակական ընտանիքներ գտնելու եւ միաւորելու: Այս աշխատանքը միայն ցեղասպանութեան անմիջապէս ետքի ժամանակաշրջանին համար չէր: Այլ երկար տարիներու վրայ շարունակուեցաւ: Կը չի չեմ պատանեկան տարիներուս, երբ կը հանդիպէի հայկական թերթերու մէջ նմանօրինակ «Կը փնտռեմ» յայտարարութիւններու: Եթէ բաւական անձեր գտան իրենց հարազատները շատ տարիներ ետք եւ առանց յուսահատելու, սակայն մնաց մեծ թիւը անոնց, որոնք մնացին կորսուած... նահատակ:

Եթէ հայը այսօր երախտագիտութեամբ կը չի չէ այդ բոլոր «փնտռելու» ջանքերը եւ աշխատանքները, բայց այսօր անցած է այդ ժամանակաշրջանը: Բայց երբեք զանոնք «մոռնալով»: Այլ, ինչպէս 100-ամեակի նշանաբանը յստակ է, հայը այսօր կը «չի չէ» այն բոլորը, որ կորսնցուց: Մարդը, միտքը եւ հողը: Բայց չի չէ ինչպէս կը «պահանջէ» այդ բոլորը, որովհետեւ այն, ինչ որ կորսնցուց հայը, իր արժանապատուութիւնն է:

Արժանապատուութիւնը իւրաքանչիւր նահատակ հայու, եւ տակաւին՝ հայկական ստեղծագործ միտքին (գիր, գրականութիւն, մշակույթ, արուեստ եւ աւելին): Եւ վերջապէս, արժանապատուութիւնը հողին, որ պիտի պարգեւէր բարեբեր կեանք՝ ի մի խմբելով հայութիւնը ամբողջ, ուր այսօր աշխարհով մէկ տարածուած է սփիւռքի իրականութիւններուն մէջ: Եւ այս բոլորը կը չի չէ հայը: Յիշելու այս իրողութիւնը Պոյաճեան եւ Գրիգորեան կը վերագրեն հայուն ապրած պատմական փորձառութեան. «Ապրելով ցեղասպանութեան արհաւիրքը եւ ցաւը, հայուն վերապրումը դարձաւ գերբնական ուժ մը: Վերապրողներ ցեղասպանութեան ցաւը եւ անոր հոգեբանական բարդութիւնները փոխանցեցին յաջորդ սերունդներուն՝ իբրեւ ապրելու լույս եւ ներշնչում»: Եւ այս ապրելու «լույսը» եւ «ներշնչումը», իմա՛ արժանապատուութիւնը, զոր այսօր տակաւին հայը կը կրէ իր մէջ եւ կը չի չէ: Կը չի չէ «լույսով», «ներշնչումով» եւ վաղուան տեսլականով:

Եւ այդ տեսլականին մէջէն նաեւ կը պահանջէ զայն: Կը պահանջէ հայուն միտքը՝ իր մշակութային ժառանգն ու հողը: Ատալեան կը վերլուծէ. «Երբ հայկական հողը դատարկուեցաւ իր ժողովուրդէն, անոր մշակութային բոլոր լծակները՝ դպրոց, վանք, արուեստի կոթող եւ պատմական վայրեր՝ կործանեցան օսմանեան կառավարութեան կողմէ: Հայը կը ցաւ պահել միայն այն, որ կու գար իր հաւաքական յուշերէն: Եւ յուշերուն մէջ կար իր լեզուն, բանաս-

տեղծութիւնը, երգը եւ ողբերգական ճակատագիրը՝ իբրեւ հայուն եւ իրեն մնացած մշակույթ»:

Եւ հայը այս արժանապատուութեան հասկացողութիւնն է, որ այսօր կը պահանջէ: Եւ որ իրեն փոխանցուեցաւ իր «յուշերուն» ընդմէջէն: Եւ որ հայը կը պահէ զանոնք՝ «յուշերը», մինչեւ այսօր եւ առանց հողի կռուանին...

Այս տրամաբանութեամբ Հայ դատը, իմա՛ պահանջատիրութիւնը, կարելի չէ դիտել միայն իր քաղաքական ուսմանակէն: Պագայեան կը հաստատէ, որ «Հայոց ցեղասպանութիւնը եւ անոր ժխտումը թրքական կառավարութեան կողմէ, կը կերտէ հայուն հաւաքական ինքնութիւնը: Ազգային, համագային, կրօնական, գաղափարախօսական, քաղաքական, ընկերային-տնտեսական եւ սերնդական տարբերութիւններով հանդերձ, ցեղասպա-

նութեան այս ինքնութիւնը կը դառնայ հասարակ յայտարարը՝ միացնելով բոլորը»: Մինչ Յովհաննիսեան Յեղասպանութիւնը կը նկատէ «հայուն ինքնութեան հաւատարմութեան պահպանումը»: Եւ այս իմաստով, եթէ հայուն ինքնութիւնը քաղաքական է, բայց նաեւ նոյնքան ազգային, մշակութային, կրօնական եւ ընկերային: Վերջապէս, իր կեանքը ապրելու արժանապատուութիւնն է, որուն համար հայը կը կենայ իբրեւ պահանջատէր:

Բայց կայ նոյն կացութեան միւս տարբերակը, եւ այդ ալ՝ թրքական ժխտողական կեցուածքն է: Եւ անոր վարած «մաշեցումի» ռազմավարութիւնը: Էլի Ուիսլը Հայոց ցեղասպանութիւնը ժխտելը կ'որակէ իբրեւ «կրկնակի սպանութիւն»: Առաջինը՝ «Ֆիզիքական» Ռիչըրտ Ֆալք՝ թրքական ժխտողական կեցուածքը Հայոց ցեղասպանութեան նկատմամբ կը կոչէ «չարաշուք»՝ «պատմութեան առանցքին մէջ եզակի իրավիճակ» մը, ուր «պետական եւ կանխամ-

տածուած ամէն ջանք ի գործ կը դրուի վերացնելու Հայոց ցեղասպանութեան ճշմարտացիութիւնը համաշխարհային զգաստութեան»: Այլ խօսքով՝ «մաշեցումի» եւ «մաշեցնելու» ռազմավարութիւն մըն է, ուր հարիւր երկար տարիներ, թրքական պետականութիւնը հեռակայ կարգով, օգտագործելով իր բոլոր համաշխարհային լծակները եւ օղակները, կը հետապնդէ: Այս իրավիճակէն մեկնելով է, որ Հայ դատը հայուն համար կը դառնայ «ինքնութիւն»... Եւ կ'անցնի քաղաքական սահմաններէն անդին: Հայուն այս ինքնութիւնը, որ մինչեւ այսօր ան պահած է «յուշերուն» ընդմէջէն: Առանց իր արմատին, որուն համար հայը կը պայքարի: Վերատիրանալու հրամայականով:

Բայց պատմութեան այս փորձին մէջ կայ այլ վկայութիւն... Եւ եթէ այսօր արագ ակնարկ մը նետենք Հայաստանէն մինչեւ սփիւռքեան մէջ մի անկիւն, ուր հայը «չի չէ եւ պահանջեց», եւ ի

Շաբ.բ էջ 19

FREEDOM LOVING YOUTH

Cordially invites you to:

THE GRAND Gala

A Night of Hope

Fundraising for orphans and children in need. Together let's make a difference.

DECEMBER 6TH 2015 at 5pm

PALLADIO BANQUET HALL
1018 E COLORADO ST, GLENDALE, CA 91205

FORMAL ATTIRE

www.FLY.CARE

MORE INFO CONTACT : (818) 288-7188 • (818) 445-9961

Sponsors

Donation: \$125

All Proceeds will go to children and orphans in need in Syria

ՅՈՅՆ, ՋԱՅ ԵՒ ՌՈՒՄ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆՈՒՄ ԿԱՅԱՑԵԼ Է ՌՈՒՄԱԿԱՆ ԵՒ ՋԱՅԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

Հոկտեմբերի 30- ից Նոյեմբերի 1- Ը , Դեմոկրիտուսէ համալսարանը (Կոմոտինի, Յունաստան) կազմակերպել էր միջազգային գիտաժողով, ուսանական եւ հայկական ժողովրդագրութիւն. «Աւանդոյթ եւ արդիականացում»:

Պրոֆեսոր Մանուիլ Սարգիսը եւ դոցենտ Լեֆտերիս Հարացիդիսը (յոյն , որը ծնուել է մեծացել է Հայաստանում) գիտաժողովի գիտական, իսկ թեկնածու դոկտ. Ղարիֆաթաթի Թեոդորիդուս կազմակերպչական աշխատանքի պատասխանատուներն էին : Գիտաժողովի 36 մասնակիցների կողմից, ներկայացուցին 34 փաստաթղթեր:

Գիտաժողովին արտասահմանից մասնակցում էին չորս հայ գիտնականներ՝ Հայաստանի Գիտութիւնների ազգային ակադեմիայի հնագիտութեան եւ ազգագրութեան անդամ, դոկտորներ՝ Լեւոն Աբրահամեանը, Գայեանէ Շադոյեանը եւ Աղասի Թադեւոսեանը ու նաեւ Ռուսաստանի գիտութիւնների ակադեմիայի ազ-

Գիտաժողովի մասնակիցները գագրութեան ինստիտուտի անդամ դոկտոր Ալլա Տէր Սարգիսեանցը:

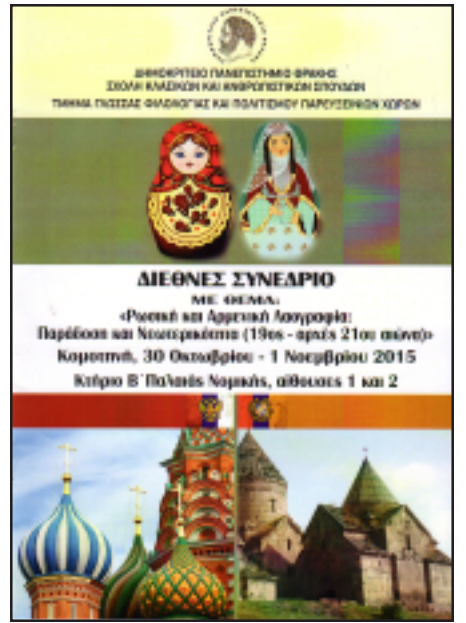
Իսկ Յունաստանից մասնակցում էին երկու հայեր՝ հին յունարէնի գիտական դասաւանդման դոկտոր՝ տիկին Խարա Կոսեդեանը եւ, Հայ-յունական հետազոտութիւնների կենտրոնի քարտուղար, գրող, պարոն Յովսէփ Քասեանը:

- Խարա Կոսեդեանը զեկուցել է, Նափպիտոսի հայերի ներկայութեան եւ մասնագիտական զբաղմունքի մասին 1920-1960:
- Յովսէփ Քասեանը զեկու-

ցել է՝ Յոյն ժողովրդական պարբերականներում հայ հերոսների տիրույթների նմանութիւններն ու տարբերութիւնները 1920-1960»:

- Լեւոն Աբրահամեանը, ներկայացրել է՝ Յիշողութիւնն ու մոռացութիւնը յետխորհրդային քաղաքային տարածքի կառուցման գործում: Երեւանի պարագան:

- Վասիլիկի Մ. Նազարէթեանը զեկուցել է՝ «Հայկական աւանդական հագուստը. Տեղական տարազների ներկայացում. Պատմութիւն սոցեալական տարողութիւն»:
- Ալլա Տէր-Սարգսեանցը, զե-

Գիտաժողովի ծրագիրը կուցել է՝ «Հայկական բնակավայրերը Ռուսաստանում» թեմայի մասին:

- Աղասի Թադեւոսեան ներկայացրել է «Իրաւունքն ու առօրեայ կեանքը յետխորհրդային Երեւանում»:

- Գայեանէ Շադոյեանը զեկուցել է՝ «Երկրորդ քաղաքը, որպէս առաջին քաղաք. Գիւմրիի զարգացումը մարզաբանական տեսանկիւնից»:

ՋԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 100-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ ԽԱՉՔԱՐԻ ԶԵՏԵՂՈՒՄ ՊՔԵՐՔԵԻ ՄԵՋ

Անտիոքի եւ համայն արեւելքի Մարոնի եկեղեցւոյ Պշարա Ռայի պատրիարքի հովանաւորութեամբ Հինգշաբթի, 5 Նոյեմբեր 2015-ին, երեկոյեան ժամը 8:00-ին, տեղի ունեցաւ Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակին նուիրուած հայկական խաչքարի բացման արարողութիւն եւ համաքրիստոնէական հաւաք՝ մասնակցութեամբ քրիստոնէայ համայնքներու պետերուն եւ ներկայացուցիչներուն, Մարոնի եկեղեցւոյ պատրիարքութեան շրջափակին մէջ, Պ.քերքէ:

Ձեռնարկին ներկայ էին կարտինալ Պշարա Ռայի, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոսը, պապական նուիրակը, պետական եւ զինուորական ներկայացուցիչներ, հոգեւոր պետեր, կուսակցութիւններու ներկայացուցիչներ, լիբանանցի եւ հայ մտաւորականութիւն եւ հոծ բազմութիւն մը: Ձեռնարկին բացման խօսքը կատարեց էլի Ահուաշ: Ան ողջունեց ներկաները այս պատմական եւ մարդկային մեծ իրադարձութեան առիթով եւ ըսաւ. «Բոլորս կը կառչինք խաչին եւ կը յիշենք, թէ ինչպէ՛ս ժայռերուն դէմ մաքառելով քրիստոնէաները ունեցած են լոյս եւ ջուր, կապուած են իրարու, դիմադրած են չարի Պէյրութի ծովափերուն՝ հաւատալով, որ եթէ Աստուած մեզի հետ է, ոչ ոք կրնայ մեզի յաղթել»:

Ելոյթ ունեցաւ Ժիւլի Խէյր Ալլա-Պուտազեան: Ան արժեւորելով հայ-լիբանանեան եղբայրական յարաբերութիւնները մատնանշեց, թէ ինչպէ՛ս հայերը ջարդէն փրկուելով հիւրընկալուած են Լիբանանի մէջ, ապա տքնաջան աշխատանքով

մեծ դեր ունեցած են Լիբանանի բարգաւաճման ու զարգացման գործին մէջ: Ան յայտնեց, որ բարերար Սարգիս Պուտազեանի փափաքը եղած է այս կոթողը գետեղել պատրիարքութեան շրջափակին մէջ՝ իբրեւ շնորհակալութեան երաշխիք լիբանանցի ժողովուրդին: Ան աւարտեց խօսքը ըսելով. «Այս սուրբ երեկոյթը լաւագոյն վկան է խաղաղ եւ սիրոյ համակցութեան Լիբանանի ժողովուրդին. խաչքարը վկայութիւնն է հաւատքի տոկունութեան եւ ինքնին ականատես վկան է յարութեան»:

Խօսք առաւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոսը: Ան ըսաւ. «Խաչքարը կը խորհրդանշէ հայութիւնը, կ'արտացոլացնէ հայու կամքը եւ յաղթանակը»: Ան բարձր գնահատեց խաչքարի զետեղումը այս պատմական վայրին մէջ եւ շնորհակալութիւն յայտնեց մարոնի եկեղեցւոյ պատրիարքութեան՝ այս աննախընթաց իրադարձութեան համար:

Ելոյթ ունեցաւ նաեւ Անտիոքի մարոնի եկեղեցւոյ պետ Պշարա Ռայի պատրիարքը: Ան ըսաւ. «Խաչքարը կը դրսևորուի երեք ծիրերու մէջ՝ հաւատքի, եկեղեցա-

ՔԱՐԻԱՃԱՌ ՇՐՋԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ «ԽԱՉԵՆ» ՄԱՐԶԱԴՊՐՈՑԸ

Ողջոյն սիրելի հայրենակից: Ես Թամարա Գրիգորեանն եմ, գրում եմ Արցախ աշխարհի չֆնաղ մի անկիւնից, Քարաւանոց: Արդէն երրորդ տարին է՝ ամուսնուս հետ մշտապէս ապրում եմ Քարաւանոսում: Բացի տեղում եր եխաների հետ աշխատելը, կարելի էր համարում մնալ Քարաւանոսի մասին աշխարհին պատմել, մեր հայրենակիցներին, ովքեր հեռու են Արցախից, ներկայացնել մեր ազատագրուած հայրենիքի այս հատուածի ուրախութիւններն ու խնդիրները, ձեռքբերումներն ու առօրեան, այստեղ ապրող մարդկանց, նրանց ակնկալիքները, ամենօրեայ մտաւորութիւններն ու յաջողութիւնները:

Անչափ ուրախ եմ, որ այսուհետ հնարաւորութիւն եմ ունենալու Քարաւանոսի մասին պատմել ԱՄՆ-ում ապրող մեր հայրենակիցներին եւս, եւ դրա համար շնորհակալ եմ Արարատ «հիմնադրամիջոց», որ ինձ ընձեռնում է այս հնարաւորութիւնը: Իմ նիւթերի միջոցով կը փորձեմ ձեզ համար ծանօթ, նանաչելի ու հարազատ դարձնել Քարաւանոսը, մեր բոլորի չֆնաղ հայրենիքը: Ուրախ կը լինեմ նաեւ պատասխանել Քարաւանոսի մասին ձեզ յուզող հարցերին:

Առաջին նիւթը, որ ներկայացնում եմ ձեռք ուղարկութեանը, Քարաւանոսի մարզադպրոցի մասին է:

Շահումեանի շրջանի Քարաւանոս շրջկենտրոնում գործող «Խաչեն» մարզադպրոցն այս ուսումնական տարում ունի 106 սան: Մարզադպրոցի խմբակներ գործում են ինչպէս շրջկենտրոն Քարաւանոսում, այնպէս էլ՝ շրջանի գիւղական համայնքներում:

Քարաւանոսում գործում են սեղանի թենիսի, թեթեւ ատլետիկայի, ֆուտպոլի, ազատ ոճի ըմբշամարտի խմբակներ: Ակնաբերող համայնքում գործում է սեղանի թենիսի եւ տղաների վոլիպոլի խմբակ, եղեգնուտում՝ ձիւղոցի խմբակ, Նոր Բրաջուր համայնքում՝ թեթեւ ատլետիկայի խմբակ, Նոր Վերինշէն համայնքում՝ աղջիկների վոլիպոլի խմբակ: Այս մասին մեզ հետ զրոյցում տեղեկացրեց մարզադպրոցի

մեթոդիստ էլլադա Աղասեանը: Այս տարի առաջին անգամ Ակնաբերող համայնքում անցկացուած են պատքետպոլի պարապունքներ:

«Քանի որ այս համայնքում դաճիւն կայ, այս ուսումնական տարուանից այստեղ նաեւ պատքետպոլի պարապունքներ են անցկացուում», ընդգծեց մեթոդիստը:

Նոր ուսումնական տարուայ սկզբից, Սեպտեմբեր ամսից, մարզադպրոցի մասնակցութեամբ հանրապետական միջոցառումներ

ԱՇՆԱՆ ԳԵՔԻԱԹ

ՊՕՂՈՍ ԱՐՄԵՆԱԿԼԱԳԻՍԵԱՆ

Աշուն...: Մեղմունք են Միհր արեւ աստուծոյ հրաշունչ ատրու- շանի կրակի բոցերը, երկիր մոլոր- րակի հիւսիսային կողմն աշխարհի երեսն են գզոււմ ծովերի մեղմա- նուշ հովիկները: Արարատի գագա- թից չառնած Արմին-հայերի արեւ աստուծո Միհրը լոյսի անուշ ժպիտ է հոսում «Սրբազան Օրինաց Եր- կիր» արմին-հայերի լեռնաշխար- հին: Առաւօտեան «Արեգակն ար- դար»-ը լոյս է փռում նրա լան- ջերին, համբոյր շողում դաշտերին իջած ցոլի մարգարիտեայ հատիկ- ներին, որոնք նրա գգուանքից հողին են ընկնում: Միհր աստուծոյ լոյս, բնութեան ու կեանքի յաւեր- ժուութիւնն է այն, որի մի շիւղը յաւիտեանն արժի, տիեզերական արարչութեան պարգեւն է այն մեր մոլորակին: Արմին-հայերն են միայն իրենց Միհր արեւ աստուծոյ լոյ- սով ողջոյնում են աշխարհի մարդ- կանց: «Բարի Լոյս», «Բարեւ» մաղթանքներով, նրա ժպիտը ցա- նում նրանց սրտերին, որ բարու- թեան արարում լինէր այնտեղ...:

Աշուն...: Արմին-Հայ, հասել ես այս հեռու երկրի շէնքեր, ինչպէս ես աշունը դիմաւորում: Արի գնանք քու Արմինա-Հայաստան աշխարհի աշնանային այգիներ: Միածանի հրդեհ է վառում այնտեղ, եթէր գոյների լոյսի հեղեղ է հոսում այնտեղ, որի թովչանքից հողիդ պիտի գմայլի բնութեան սքանչան- քով, լցուի խինդով: Փառաբանենք Միհր արեւ աստուծոյն, որ իր կենսուժն է յորդել Հայոց աշխար- հի այգիներին, փառաբանենք Ար- մին-Հայ նախնիների հողի մշակ- ներին, որոնք ծառ են պաշտել, որպէս խաչեր իրենց նախնիներին ծառ են հողի սրտին տուել: Կան- թեղներ են նրանց սաղարթներին, ծիածան գոտիներ լանջերին, ոսկի ապարաշաններով զարդարուն թե- ւերը վեր պարգած աղօթում են արեւին: Կարմիր այտերով շիկնած խնձորը, սաթեայ տանձը, կարմ- րաթուղ դեղձը հովիկների համբոյ- րից հորովելներ են շշնջում: Յա- վերժուութեան խորհրդանիշ նունե- նիների թեւերից նուներն են ճօճ- ւում որպէս հրագունդեր: Հրաբ- խացել են նուները, նրանց սրտերից կարմիր կայծեր են ժայթքում: Արմին-հայերի նախնիները նունե- նիներ էին տնկել աստուածների մեհեհանների շուրջ, նորահարսերը նուներ էին գարկել իրենց օձախնե- րի շենքերին, որ միշտ լոյս լինէր այնտեղ:

Աշուն...: Արի գնանք խաղողի այգիներ, մայրացած որթատուն- կերն են կրթնել յենասիւնների լա- րերին: Ոստերի տերեւների արանք- ներից արեւից շիկնած խաղողն է ժպտում: Աշուն, խաղողն է հասուն, լոյսով լեցուն հատիկները կարծես ասա կը պայթեն, դէմքը կը ցողեն անուշ բոցով, շրթները քաղցր համով, հայրենի երկրի՝ «Արեւա- համ բարն» է այն: Խաղող քաղի՛ր, մի վախենար, նրա կարմիր կրակը չի այրի մատներդ, հրճուի՛ր նրա լոյսի հրեղէն ցուլքով: Ճաշակի՛ր այն, Անահիտ աստուածուհու պար- գեւն է, Արմինա-Հայաստան աշ- խարհի արեւի համը, լուսնեակի անուշ դէմքի շողոտ լոյսը, հայրե- նի հողի բոցը, աստղամերձ լեռնե- րի ընդերքից ժայթքած ջրերն են այնտեղ: Հնձաններում քամում են նրա հիւթը, լցնում կարասներ, նրա սրտի կրակն է պոռթկում,

դուրս ժայթքում, պղտորում... ու- ժասպառ հանգչում: Աստուածների ըմպելիք գինի է այն, որը խորան- ների առաջ խոնարհած նորապ- սակների շուրթերին սէր է հոսում, բանաստեղծներին տիեզերական թռիչք շնորհում, բանաստեղծու- թիւն արարում: Արբեցի՛ր քու Արմինա-Հայաստան աշխարհին իջած աշնան հեքիաթով, խաչուած քու մի լիոնաւոր նախնիներին դու էլ ծառեր տնկիր: Դեռեւս մանչ, ծառեր եմ տնկել Մուսա Լեռան իմ հայրենի լեռների լանջերի դարա- ւանդներին, ծառեր ու որթատուն- կեր տնկել մայր ոստանի տանս աչքում, այս երկրի հողում ծիրա- նենի, թզենի, խնձորենի, նարնջե- նի, նորաշխարհենի ծառեր եմ տնկել, որոնց հպելով հայրենի կարօտի սարսուռով եմ այլում: Գնացի մայր ոստան, թշուառական դրացիներից օտարուած այգումս՝ հայկական լեզենիի գինուրը, «Կա- պորալ» Արմենակ հօրս տնկած խաղողի որթատունկերը, ծառերը համբուրեցի:

Աշուն...: Արմին-Հայ, Զանգե- գուրի «սիգապանձ» լեռների լան- ջերին աշնան հրդեհ է բռնկում, արի գնանք նրա լոյսը լցնենք մեր սրտերին: Մի՛ վախենար, շանթերի հրդեհ էլ, ծառերի սաղարթների ամառային արեւի ամբարած կրակն է: Լեռների լանջերից կարմիր հեղեղ է հոսում անդնդախոր ձո- րեր, անտառների հեքիաթային հրաշխաղ է այն: Մառերի յոգնա- տանջ տերեւներն են շշուկով ընկ- նում հողին, անտառի երգն է, ունկնդրիր այն, տես ինչքան ան- դորր պիտի իջնի հողուրդ: Աշնանը այդ անտառներում որսի ենք ելել, մեր հրացանները արձակած փամ- փուշտները անգոր էին եղել հասնե- լու քարափներին բազմած «կղթար»-ներին հասնելու: Հեռ- ուից պիտի նշմարես խնձորենի, տանձենի, սալորենի, հոնի, գլեռի արեւոտ ծառեր, ասում են վայրի, ո՛չ, մայր բնութիւնն է արարել այն, մարդիկ են նրանց շիւթը տարել, տնկել հողին, ազնուացրել: Մօտե- ցի՛ր ծառերին, նրա սաղարթներից ժպտացող պտուղներն են հասուն: Երբ հովիկները նրանց այցի էին գալիս՝ օրօրում են բերքից ճիւղ- դակտուր եղած ոստերը, դու էլ ձեռքերդ վեր պարգած աղօթի՛ր մայր բնութեան արարչութեանը: Առաւօտեան ցոլն նրանց երեսնե- րին՝ տանձ, խնձոր, սալոր քաղիր: Մտի՛ր անտառի ձորակներ, հոնե- նիներ են այնտեղ, կայծեր են կախ ընկած նրանց վարսերից, հոնն է այն, այդքան կարմիր կրակ ո՞րտե- ղից:

Արմին-Հայ, բացի քու մայր ոստանում այդ ո՞րտեղ են աշնան հեքիաթի տօնախմբութիւն կատա- րում, որը մկրտել են՝ «Ոսկէ Աշուն» մակդիրով: Հոկտեմբերի երկրորդ Կիրակի օրը, ոստանի հագար-հագար հայեր իրենց ման- չերի հետ գնում էին «Հրագդան Մարգարաշտ», աշնան հեքիաթի տօնահանդէսին մասնակցելու: Աղմ- կում էր, երգում էր մարգարաշտը, խինդի հրավառութիւն էր պայթել այնտեղ: Այդ տօնախմբութիւնը իրենց հեթանոս նախնիների բնու- թեան պաշտամունքի, այգիներում ու արտերում հասունացած բերքի, Արածանի գետի փիի Նաւասարդի յուշերն էին:

Աշնանային արեւի թեւերին բազմած ճախրեցի Արմինա-Հա- յաստանի մայր ոստան, խուռնե-

րամ Արմին-հայերի հետ գնացի «Հրագդան» մարգարաշտ՝ մաս- նակցելու բնութեան պաշտամուն- քի ու Նաւասարդի աշնան տօնա- հանդէսին: Մարգարաշտի վագրու- դուց բաց ձիակառքն էր անցնում, այնտեղ էր բազմած աշնանային երփներանգ շրջագգեստով աշունը խորհրդանշող Արմինուհին: Պայ- թում էր խինդը մարգատաշտի շարքերին բազմած հագար-հագար Արմին-հայերի, օրօրում էր մար- գարաշտը, ալիքում էր որպէս ծիածան հագած ծովակ:

Մարգարաշտի խոտածածկի վրայ պատուանդան է, այնտեղ էին բազմել երգիչներ՝ Օֆելեան, Վար- դուհին, Լուսիկը, Ռուբէնը, Յով- հաննէսը եւ բազում այլ երգիչներ: Հայոց ժողովրդական երգերի հրա- վառութիւն էր, որոնց հնչիւնները հոսելով Հրագդան գետի ջրերին, գնում էին Մայր Արաքսի ջրերին համբոյր շողելու, որ նա էլ հրճուէր, ոչ թէ «քայլամոլոր» գնար, այլ խինդից զարկէր փերին, փոփոա- կէզ ժպտար: Գուսաններ՝ Հաւասի, Շահնէ, Աշոտ իրենց նախնիների Գողթան գաւառի, Արարատի լան- ջերի ոգուց երկնած հայրենիքի սիրոյ գովքի երգերն էին հնչում: Մարգարաշտի գորգի վրայ տղա- ների ու աղջիկների պարախմբեր էին: Իրենց նախնիների շէնքերի պարերն էին, ելեւէջում էին նրանց շարքերը, յաջորդաբար ցած էին հոսում պարմանուհիներ, կարծես ծառերից ընկած աշնան հագար գոյների տերեւներ լինէին, որոտա- գին ծափահարում էր մարգարաշ- տը: Սեւանայ ծովակի ջրերի լոյսն էր աշտարակների վրայից հոսում մարգարաշտին, դեռ երկար պիտի ցնծային: Թմբուկ էին զարկում, ծիրանափողեր էին հնչում, տղանե- րի ու աղջիկների պարերի խոտը խմբերի աղջիկներ, տղաներ ձեռ- քերը ճախրած աստղերին՝ դոփում էին գետինը, թող աշխարհի սար- քերը գրանցէին հայոց աշխարհից պայթած ցնծութիւնը, նրանց լի- նելիութեան յաւերժութեան լոյսը: Աշնան, ու Նաւասարդի հեքիաթի ցնծութեամբ էին արբեցել Արմին- հայերի սրտերը, լոյսի հեղեղ էր մայր ոստանում:

Աշուն...: Հայոց աշխարհի այ- գիների, արտերի հասունացած բերքն են ամբարում: Այգեկութ է, խաղողն են տանում գինու գործա- րաններ, որ այն գինի դառնար, այն թորէին ու լցնէին Զանգեգուրի անտառների կաղնու տակառնե- րում, որ հանգչէր եւ Նայիրեան ու իրենց նախնիների ոստանների անտառները իրենց ճակատներին՝ աշխարհներ գնար, հարսանեկան խնձոյքներին խրախճանք բոցա- վառէր: Արարատեան դաշտի շէնե- րում, մայրուղիներում՝ հագար- հագար գոյնի մրգերով ու բարիք- ներով արեւացած սեղաններ էին բացուել: Աշնան բերքի ու Նաւա- սարդի տօն էր, այնտեղ էր Արմի- նա-Հայաստանի նախագահը, շի- նականների հետ չհասունացած աշ- նանային գինի էր ըմպում, նրանց խոնջանքն էր փառաբանում:

Աշուն...: Հոկտեմբերի երկ- րորդ տասնօրեակին, Արմին-հայե- րը իրենց մայր ոստանի, Արին- Բերդի բլուրի ստորոտի հրապա- րակում, Երեւան դարձած «էրէ- բունի» քաղաքի ծնունդն էին սօ- նախմբում: Ամբողջ Ոստանն էր այնտեղ խմբուել, թմբուկների զար- կերի, ծիրանափողերի հնչիւնների ուղեկցութեամբ բերդի գագաթի 2750 աստիճաններից, առաւօտեան արեգակը փի վրայ պահած, Ար- մինա-Հայաստանի Արգիշտի-Ար-

մախ արքան էր իջնում: Արմին- հայերի ողջոյնի բացականչութիւն- ները երկինքն էին պատում, հաս- նում «Խալտի» աստուծոյ Մուսա- սիր-Մուշ կամարակապ-սիւնագարդ տաճար: Աշխարհում առաջին կա- մարակապ-սիւնագարդ շինութիւն- ների վկան էր այն: Արքան աւե- տում էր՝

«Մեծութեամբ Խալդի աստու- ծոյ,

Արգիշտին, Մեմուայի որդին, ասում է, Իրբունի քաղաքը ես կառու- ցեցի

ձգորութեան համար Բիախնա երկրի,

եւ գապան համար քջնամի երկրների:

Հողը ամալի էր, ոչինչ չկար կառուցուած այդտեղ:

Ձգոր գործեր ես այդտեղ կա- տարեցի,

6600 զինուորներ Խաթէ եւ Ծու- պանի

Երկրներից ես այդտեղ քնա- կեցրի»:

Ոստանի քաղաքապետն էր նրան ընդ առաջ գալիս, հրաւի- րում գահին բազմելու: Արքայի պատուին «էրէբունի-Երեւան» երգն էր հնչում: Հրապարակն էր բաց- ւում, Սասնա քաղերի, «Քոչարի», «Բերդ Պար», ժողովրդային եր- գեր, որոնց հնչիւնները փերիների թեւերին բազմած հասնում Տուշ- պա-Վան, տօնական ողջոյն տանե- լու Արմինայի «Արա-Արաեան» սոհմի արքաներին: Հայոց մայր ոստանի ծնունդն է՝ 2797 տարեկան է այն, աւելի կանուխ հիմնադր- ուած քան Աթէնքն ու Հռոմը: Արգիշտին ինչո՞ւ էր Բիախնա (բիա- կրակ իմաստով) երկրի եւ ոչ թէ Ուրարտու երկրի արքայ էր իրեն անուանել:

Իսկ ո՞վ էր Արգիշտի արքան: Ասորեստանի արձանագրութիւն- ներում, իրենց լեզուի սեպագիր գրերով Բիախնա-ի արքային Ար- գիշտի էին անուանել: Այն բաղկա- ցած է՝ «Ար», «Գիշ» «Տի» մասե- րից: «Ար»-ը՝ Արմինայի Արա կրակ-արեւ աստուած Արան է, «Գիշ»-ը Շուսեր-Սուսերների սե- մական լեզուով նշանակել է՝ «ծնել, սերել, ծնունդ, սերունդ»: «Ար- գիշ» նշանակում է՝ արածին, կրակ- արեւի աստուած «Ար-Արա»-ից սերունած, «Ար-Արա»-ի ծնունդ- սերունդ»: «Տի» բաղադրիչը «կեն- դանի-ապրող» իմաստ ունի: Շու- սեր-Սուսերներէն սեմական լեզուով «Գիշ» եւ «Մա» բառերը նոյն իմաստով հոմանիշ բառեր են: «Արգիշտի» անունը, վերոյիշեալ ստուգաբանութեամբ հնչում է «Ար- մախա»: Պատմիչ թովմա Արծրու- նին իր «Արծրունեաց Տան Պատ- մութիւն» երկում յիշատակել է հայոց Արմախ թագաւորին, որը գահակալել էր Ասորեստանի Նի- նոս թագաւորի ու նրա կնոջ՝ Շամիրամի գահակալութեան ատեն, կառուցել Արմախի քաղաքը: Ք.ա. 780-ական թուրքին գահակալել էր նաեւ Արգիշտին, արմինների Արատտա պետութեան ոստան Մե- ծամորի մօտ կառուցել էր Ար-գիշ- տի-խինլի քաղաքը: Պատմահայր՝ Մովսէս Խորենացին իր մատեա- նում հաւաստել է, որ հայոց Արմա- չիս արքան էլ նոյն վայրում կառու- ցել է Արմախի քաղաքը եւ իր որդի Արատտի անունով Երաստ է անուանել Արաքս գետը: «Արգիշ- տի-Արգիշտիխինլի-Արմախի» քա- ղաքի անունների ու կառուցման վայրի նոյնութիւնը նաեւ հաստա-

ՄԱՐԴՈՒ ԳՈՒՆԱՅԻՆ ՆԵՐԱՇԽԱՐՀԸ

Հնագոյն ժամանակներէն մարդիկ կը հաւատային, որ գոյնը ունի կախարհական ուժ:

Գիտնականները կատարած են բազմաթիւ հետազոտութիւններ, որոնք հաստատած են այն փաստը, որ գոյնը կ'ազդէ մարդու տրամադրութեան, զգացումներուն, միտքերուն եւ նոյն իսկ առողջութեան վրայ: Իւրաքանչիւր գոյն մարդու ուղեղին մէջ կը յառաջացնէ իւրապատուկ գրգռում:

Այսպիսով՝ կապոյտ գոյնը մարդու մօտ կը յառաջացնէ հանգստութեան եւ բաւարարուածութեան զգացում, մուգ կապոյտը՝ անվտանգութեան զգացում: Բաւական է բարկացած մարդը մտնէ մուգ վարդագոյն պատուաներով սենեակ, որպէսզի մէկ անգամէն հանգստանայ եւ նոյնիսկ ննջէ: Մուգ վարդագոյնը նաեւ կը հանգստացնէ միւսները: Ասկէ կարելի է եզրակացնել, որ գոյնը կ'ազդէ ոչ միայն մարդու տրամադրութեան, այլ ընդհանրապէս մարդու մարմնին վրայ:

Գոյնի օգնութեամբ կարելի է ոչ միայն կանխել հիւանդութեան զարգացումը, այլեւ բուժել արդէն հիւանդ մարդը: Գունային բուժումը կ'օգտագործէին հին եգիպտոսի մէջ, սակայն դարերու ընթացքին այդ մասին գիտելիքները անհետացան:

Այդ երեւոյթին հանդէպ բարձրացաւ հետաքրքրութեան նոր ալիք, երբ 1878 թ. հետազոտող - գիտնական Էտտլին Պեպպիթ լոյս ընծայեց «Գոյնի բուժիչ ուժը» աշխատանքը, որ յաջողութիւն ունեցաւ եւ բժշկական շրջանակներու մէջ մեծ ազդեցութիւն բարձրացուց: Հիմնուելով երկարատեւ հետազոտութիւններու արդիւնքներուն վրայ՝ գիտնականը շարադրեց լուսային եւ գունային բուժման հիմքերը: «Գոյնը չունի անմիջական բուժիչ ազդեցութիւն, այլ, աւելի շուտ, հոգեբուժութեան տեսակներէն մէկն է», - կը նշէ Պեպպիթ:

Ան գունային ազդեցութիւնը կը բաժնէ երկու ուղղութիւններու՝ «կարմիր» եւ «կապոյտ»: Անոր կարծիքով՝ այդ հիմնական գոյները կ'ազդեն ջղախիւս համակարգի

աշխատանքին վրայ, իսկ դեղնականաչաւուն յարաբերակցումը անհամարեց չէզոք:

Կարմիրի երանգները կը զօրացնեն երակներու եւ միկաններու կենսունակութիւնը, կը նպաստեն արեան ճնշման բարձրացման, կ'արագացնեն սրտի աշխատանքը, կը բարելաւեն նիւթափոխանակութեան եւ սպիւնային գործընթացները: Կարմիրը կը նախապատասխանէ փսխում, յաճախամիզութիւն, լեղազատում, ունենալ տաքցնող ազդեցութիւն: Կարմիրի երանգները կարելի է օգտագործել ջղախիւս համակարգի խթանման համար: Անոնց ազդեցութիւնը նաեւ կը նպաստէ արագացնել սակաւարիւնութեամբ տառապող հիւանդներու կազդուրման գործընթացը, ինչպէս նաեւ՝ օգնել երկարատեւ հիւանդութենէ ետք վերականգնելու ուժերը:

Տաք գոյները վնասակար են սուր բորբոքային գործընթացներ, փորհարութեան, անքնութեան եւ ջղախիւս համակարգի զրգուտածութեան ժամանակ: Կապոյտի պաղ երանգները կը նպաստեն արեան ճնշման իջնելուն, կը դանդաղեցնեն զարկերակը, կը վերացնեն բորբոքային գործընթացները: Անոնք կը նպաստեն ջերմութիւնը իջեցնելուն, կը հանգստացնեն ջիւղերը, կ'արագացնեն ոսկրային հիւսկէնի վերականգնումը: Միեւնոյն ժամանակ՝ այդ գոյները հակացուցուած են կաթուածներու, լեղուղիներու եւ երիկամուքներու մէջ քարերու գոյացման, այտուցներու, ոչ արագ ընթացող քրոնիկ հիւանդութիւններու եւ հիփոթենզիալի ժամանակ:

Ըստ գիտնականին՝ մարմնի իւրաքանչիւր մաս «ունի» իր համապատասխան գոյնը: Այսպէս, գլխուն կը համապատասխանեն պաղ գոյները՝ մանիշակագոյնը, կապոյտը եւ երկնագոյնը: Սրտին, թոքերուն, դիմադրողական եւ արիւնատար համակարգերուն՝ կանաչը, իսկ աղիքներուն, ենթաստամոքսային գեղձին, լեարդին եւ ստամոքսին՝ դեղինը կամ դեղնականաչը: Միզապարկին եւ հաստ աղիքին կը համապատասխանէ նարնջագոյնը:

ԵԳԻՊՏԱՅՈՐԵՆԸ ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱԿԱՆ ՅՐԱՇՔՆ Է

Եգիպտացորենը միակ լայն սպառում ունեցող ուտելիքն է, որուն բոլոր մասերը ոսկի կը պարունակեն, 100 կրամ հատիկները կը պարունակեն 0.5 միքրոկրամ Au, մինչ մարդու մարմնի պահանջարկը կը տարբերի 2-4 մկ սահմաններուն մէջ:

Ոսկիի ազդեցութիւնը մարմնին վրայ՝

* Չափահաս մարդու մարմնին մէջ կայ մօտ 10 մկ Au, որուն մօտաւորապէս կէսը կը գտնուի ոսկորներուն մէջ, մնացեալը լեարդին ու երիկամուքներուն մէջ:

Ոսկիի կենսաբանական դերը մարդու մարմնին մէջ կարօտ է յետագայ ուսումնասիրութեան, սակայն յայտնի են որոշ օգտակար յատկութիւններ:

* Անիկա կը խթանէ մարմնի մէջ պղինձի իւրացումը:

* Կը նպաստէ խոնաւցնող յատուկ նիւթերու աշխուժացման:

* Յատուկ հաշուարկուած չափերը կը կիրարկուին աթերոսքլերոզի, օսթէոխոնտրոզի,

փարոտոնդոզի, լեարդի հիւանդութիւններու, ընկճախտի պարագային:

* Ոսկին կը զօրացնէ արծաթի հակաբորբոքային յատկութիւնները, ունի հակավարակային ազդեցութիւն:

* Կը բարձրացնէ դիմադրողականութիւնը:

Ոսկիի եւ եօտի համադրութիւնը.

* Եօտացուած ոսկին յայտնի է իբրեւ հակակարծրախտային (սքլերոզ) դեղորայք, որ չունի հակառակ ազդեցութիւններ եւ յաճախ կը կիրարկուի ծերացող մարմնին բնորոշ հիւանդութիւններու բուժման համար: Ասիկա հնագոյն ժամանակներէն յայտնի միջոց է:

* Ոսկիի տարբեր՝ աղային միացումներու հիմքին վրայ կը պատրաստուի դեղորայք որոշ հիւանդութիւններու, ինչպէս փսորիազի հետեւանքով յառաջացած արթրիտի բուժման համար: Նման դեղերը կը նախապատասխանեն թունաւորում՝ չարաչանելու պարագային:

ԵՐՁԱՆԻԿ ԸՆՏԱՆԻՔ ԵՒ ՅԱԶՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՈՒՆԵՆԱԼՈՒ 7 ԳԱՂՏԻՔ

1. Այսպիսի կիրն միշտ երջանիկ եւ ուրախ է. ե՛ւ երջանիկ ընտանիք, ե՛ւ յաջող աշխատանք ստեղծելու փափաք ունեցող կնոջ կեանքին մէջ տեղ չունին հիասթափութիւնն ու ափսոսանքը: Ոչ մէկը եւ ոչինչ կը նայ ետ պահել զինք իր կայացուցած որոշումէն:

2. Ան գիտէ, որ աշխարհի մէջ գոյութիւն ունի փոխհատուցման օրէնք. Օրինակ՝ եթէ ան կ'ուզէ նուէրներ եւ հաճելի անակնկալներ ստանալ իր ամուսինէն, ուրեմն ատիկա պէտք է փոխադարձ ըլլայ: Մենք սովորաբար կը ստանանք այն, ինչ կու տանք:

3. Նման կիրները գիտեն, որ իրենց բնաւորութեան բոլոր գիծերը՝ ե՛ւ դրական, ե՛ւ ժխտական, օգտակար են իրենց համար: Այսպիսի կիրները շատ լաւ կը գիտակցին, որ անթերի մարդիկ չեն ըլլար եւ անհնար է պայքարիլ բնաւորութեան բոլոր ժխտական գիծերուն դէմ:

4. Նման կիրները երբեք չեն յոգնիր. Այսպիսի կիրները ուժի, ջիղերու, միտքերու մեծ պաշար ունին: Անոնց համար հանգստանալը այլ գործ մը ընելն է: Անոնց ուժերը կը մարին միայն զիչերը: Իսկ օրուան ընթացքին անոնք նոյնիսկ ժամանակ կը գտնեն առան-

ձին մնալու իրենք իրենց հետ:

5. Անոնք երբեք չեն քննադատեր: Այսպիսի կիրները շատ լաւ կը գիտակցին, որ պէտք է քննադատեն ու նուաստացնեն միւսները: Անոնք միշտ կ'ընեն այն, ինչ կ'ուզեն՝ անկախ միւսներուն կարծիքէն: Եւ երբ կը զգան, որ ուժերը արդէն կը սպառին, 15 վայրկեան կ'աղօթեն, ուժով կը լիցքաւորուին եւ կը շարունակեն իրենց գործունէութիւնը:

6. Անոնք կը հասկնան, որ ոչ մէկը կը նայ վերադաստիարակել: Վերադաստիարակել կը նշանակէ ունէ մէկուն ստիպել մտածել ու գործել այնպէս, ինչպէս դուք կ'ուզէք: Սակայն երջանիկ ընտանիք եւ յաջող աշխատանք ստեղծելու ցանկութիւն ունեցող կիրները կը հասկնան, որ ոչ մէկը կը նայ վերադաստիարակել եւ ատիկա ուժերու եւ ժամանակի անտեղի կորուստ է:

7. Անոնք ոչ մէկ բանէ կախեալութիւն ունին. Այս կիրները միշտ կը յիշեն, որ կեանքը մէկ վայրկեանի մէջ կը նայ փոխուի: Ուստի, անոնք կ'առաջնորդուին միշտ բոլորին եւ ամէն ինչին երախտագիտութեամբ հրաժեշտ տալու սկզբունքով: Այս կիրները կը նայն անկեղծօրէն գնահատել իրենց յարաբերութիւնները եւ աթափ դիտարկել զանոնք:

ՍՆՆԴԱԿԱՆՈՆՆԵՐՈՒ ԺՆՏԱԿԱՆ ՅԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ ՁԵՐ ՈՒՂԵՂԻՆ ՎՐԱՅ

Մանրականոնի հետեւիլը դարձած է նորաձեւութիւն: Մարդիկ կ'այցելեն սննդականոնի մասնագէտներու, կը հետեւին խիստ ցուցմունքներու բարեձեւ մարմին ունենալու համար: Երբեմն այդ սննդականոնները կը նայն ժխտական հետեւանքներ ունենալ մեր ուղեղի գործունէութեան վրայ: Ուղեղին նախասիրած ուտելիքներն են իւղով հարուստ, քիչ ածխաջրածին-carbohydrate պարունակողները: Ածխաջրածին պարունակող ուտելիքները՝ գոց գոյն շաքարը, քինոն, լման հացը եւ այլն կը նայն

երկար ժամանակի վրայ վնասել մեր ուղեղին եւ պատճառել շատ մը հիւանդութիւններ ինչպէս ալզհայմըր, տիմենթիա, adhd, գլխու ցաւեր: Այս ուտելիքներու օգտագործումը նուազեցնելով եւ լաւ քոլեսթերոլ պարունակող ուտելիքներ օգտագործելով մենք պիտի օգնենք մեր ուղեղի լաւ աշխատանքին: Ըստ մասնագէտներու շաքարի շատ օգտագործումը եւ վատ քոլեսթերոլ պարունակող ուտելիքներու օգտագործումն է ուղեղի եւ սրտանօթային անհանգստութիւններու իսկական պատճառը:

ԱՌՈՂՁԱՊԱՅՈՒԹԻՒՆ ՈՒՏԵԼԻՔԻ ԶԳԱՅՆՈՏՈՒԹԻՒՆԸ-Allergy

Կարգ մը փոքրիկներ ուտելէ ետք կը զգան սիրտխառնուք, քերուրտուք կամ որեւէ այլ անկանոնութիւն: Ծնողքը զինք կ'ուղղեն զգայնոտութեան-allergy մասնագէտի: Կարգ մը քննութիւններ կատարելէ ետք մասնագէտ բժիշկը կը կազմէ ուտելիքներու ցանկ մը, որ կը պարունակէ փոքրիկին համար արգելուած ուտելիքներ, որոնք կը համարուին զգայնոտութեան պատճառը: Հարցը կը բարդանայ, երբ կարգ մը փոքրիկներ նոյնիսկ բժիշկին ցուցումներուն հետեւելէ ետք դարձեալ ցոյց կու տան զգայնոտութեան նշաններ: Կը կատարուի երկրորդ քննութիւն եւ յայտնի կը դառնայ թէ զգայնոտութեան պարագան կարծուածէն աւելի բարդ է: Արգելուած ուտելիքներու ցանկը կը մեծնայ:

Հարցը հոս այն է, որ կարգ մը քննութիւններ ճիշդ արդիւնքները

չեն տար: Միայն քննութիւն կատարելու պարագային մենք կը ստանանք սխալ ախտորոշում: Հազարաւոր մարդիկ իրենք գիտենք հեռու կը պահեն կարգ մը ուտելիքներէ սխալ ախտորոշում կատարելէ ետք:

Մասնագէտներ կը յայտնեն թէ շատ մը պարագաներու մանկաբուժական անծանօթ է այս սխալներուն: Այս քննութիւնները 20 տարիէ ի վեր կ'օգտագործուին: Միայն ախտաճանաչման պատճառով շատ մը երեխաներ կ'ունենան ճնշուած-stressed կեանք մը: Երեխաներ եւ անոնց ծնողները կ'ըլլան անհանգիստ-anxious, սխալ ուտելիք չուտելու եւ կ'ըլլան միշտ զգոյշ արգելուած ուտելիք չուտելու համար: Ախտորոշումը պէտք է կատարուի ճիշդ ձեւով մարդոց կեանքին մէջ յաւելեալ բարդութիւններ չստեղծելու համար:

ԿԱՐԵՆ ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ. ԱԿՆԿԱԼՈՒՄ ԵՄ ՄԵԿ ԿԱՍ ԵՐԿՈՒ ՕԼԻՄՊԻԱԿԱՆ ՈՒՂԵԳԻՐ ԲՈՆՑՔԱՄԱՐՏՈՒՄ

Յուսով եմ, որ Հայաստանը կ'ունենայ Ռիո-2016-ի Օլիմպիական խաղերի բռնցքամարտի մրցաշարի ուղեգիր: Ակնկալում եմ մեկ կամ երկու օլիմպիական ուղեգիր: Աշխարհի առաջնութեան արդիւնքները չեմ կարող մեկնաբանել, քանի որ այժմ գբաղուած եմ Եւրոպայի երիտասարդների առաջնութիւնում Հայաստանի թիմին նախապատրաստելով: Այս մասին NEWS.am Sport-ի թղթակցի հետ գրոյցում ասաց բռնցքամարտի սղամարդկանց Հայաստանի երիտասարդական հաւաքականի աւագ մարզիչ Կարէն Աղամալեանը:

Լուրջ տարբերութիւն եւ որեւէ նոր բան չտեսայ ռուս բռնցքամարտիկների մօտ: Երեք անգամ արել ենք ազատ մենամարտեր: Եւրոպայի առաջնութեան մեկնող Հայաստանի ներկայացուցիչներին որեւէ մէկը ոչնչով չի գիշել եւ այժմ էլ չի գիշում Ռուսաստանի ներկայացուցիչներին: Նոյնիսկ իրենց մարզիկները ծաղկաձորեան հաւաքի ժամանակ նշեցին, որ մեր տղաները տեխնիկապէս իրենցից մէկ գլուխ բարձր են: Ռուսաստանի հաւաքականը միշտ շեշտը դնում է աւելի շատ ֆիզիքական պատրաստութեան վրայ, եւ ռուս մարզիկները ֆիզիքապէս աւելի ամուր են, բայց մեր տղաները ոչնչով չեն գիշում նրանց: Այս տարի մենք մասնակցել ենք երեք խոշոր միջազգային մրցաշարերի եւ մերոնք պարտութեան են մատնել ռուսներին, դազարներին, ուկրաինացիներին: Մենք գնում ենք Եւրոպայի առաջնութեան եւ վստահ ենք, որ թոյլ չենք», - ասաց Կարէն Աղամալեանը:

Եւրոպայի առաջնութիւնում Հայաստանը կը ներկայացնեն եօթ բռնցքամարտիկներ՝ Ալէն Դանիէլեանը (49 կգ), Վահէ Բաղալեանը (52 կգ), Հրայր Շահերդեանը (56կգ), Սպարտակ Թամարեանը (60 կգ), Գառնիկ Պապիկեանը (64 կգ), Սօս Քոչարեանը (81 կգ), Դաւիթ Չարլեանը (91կգ):

Թիմը Նոյեմբերի 19-29-ը մասնակցելու է Լեհաստանի Կոլոբժեկ քաղաքում կայանալիք Եւրոպայի երիտասարդական առաջնութեանը: Մրցաշարին ընդառաջ Հայաստանի երիտասարդական հաւաքականը Կարէն Աղամալեանի գլխավորութեամբ Հոկտեմբերի 21-ից Նոյեմբերի 2-ը ռուսմամարզական հաւաք անցկացրեց Մադկաձորում: Նոյեմբերի 9-ին երիտասարդական հաւաքականը կը մեկնի Լիտուայի մայրաքաղաք Վիլնիուս, որտեղ կ'անցկացնի եւս մէկ ռուսմամարզական հաւաք: Վիլնիուսեան հաւաքը կը տեւի 10 օր:

«Մեծ օգուտ տուեց ծաղկաձորեան հաւաքը, քանի որ համատեղ էր Ռուսաստանի հաւաքականի հետ: Եւրոպայի առաջնութեանն ընդառաջ առաջին հաւաքի ժամանակ աշխատեցինք ընդհանուր ֆիզիքական պատրաստութեան վրայ: Այս օրերին թեթեւ ծրագրով մարզումներ ենք անցկացնում Երեւանում եւ Նոյեմբերի 9-ին մեկնում ենք Վիլնիուս, որտեղ կ'անցկացնենք եւս մէկ հաւաք: Վիլնիուսում մեզ հետ հաւաք կ'անցկացնեն նաեւ Լիտուայի, Լատուիայի, Իսրայէլի, Յունաստանի հաւաքականները:

Չնայած Ռուսաստանի թիմին համարում են ուժեղ թիմ, բայց ես

ԴԱԻԹ ԱԲԱՆԵՍԵԱՆԸ ՅԱՂԹԵԼ Է ՆՈԿԱՈՒՏՈՎ ԵՒ ԴԱՐՁԵԼ WBA-Ի ԺԱՄԱՆԱԿԱԲՈՐ ԱԽՈՅԵԱՆ

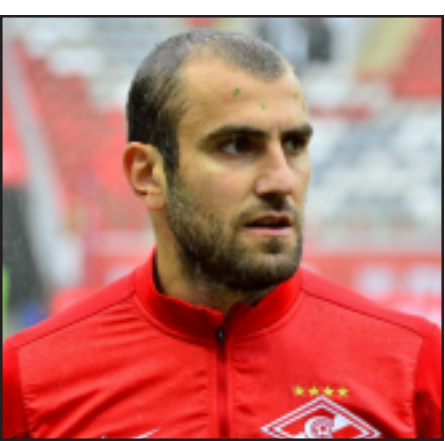
Ռուսաստանի դրօշի ներքոյ հանդէս եկող հայ բռնցքամարտիկ Դաւիթ Աւանէսեանը 21-րդ յաղթանակն է տարել պրոֆեսիոնալ ռինգում, որում կրել է մէկ պարտութիւն եւ մէկ մենամարտ աւարտել ոչ ոքի: Կիսամիջին քաշային կարգում (66.68կգ) 27-ամեայ ռուսաստանցին նուաճել է Բռնցքամարտի համաշխարհային ասոցիացիայի (WBA) աշոր գօտին: Մոնտէ Կարլոյում կայացած 12 ռաունդանոց մենամարտում Աւանէսեանը նոկաուտով յաղթել է վենեզուելացի Չարլի Նաւարոյին, որը ռինգի յատակին յայտնուել է 9-րդ ռաունդում:

Դա Աւանէսեանի 11-րդ յաղթանակն էր նոկաուտով: Մինչեւ այդ մենամարտը նա WBA-ի վարկանիշային աղիւսակում 10-րդն էր, իսկ Չարլի Նաւարոն՝ 9-րդը:

Դաւիթ Աւանէսեանը դարձել է WBA-ի աշխարհի ախոյեանի կանոնաւոր գօտու յաւակնորդ: Այդ տիտղոսը պատկանում է ամերիկացի 26-ամեայ Կիտ Տուրմանին:

«ՍՊԱՐՏԱԿԸ» ԿԸ ՎԱՃԱՌԻ ՅՈՒՐԱ ՄՈՎՍԻՍԵԱՆԻՆ

Յուրա Մովսիսեանը, Դմիտրի եւ Կիրիլ Կոմբարովները, Դենիս Գլուշակովն արդէն ձեռնարկին տրանսֆերային պատուհանի ժամանակ կը հեռանան Մոսկուայի «Սպարտակ»ից, հաղորդում է euro-football.ru-ն: Բոլորն էլ երկարաժամկէտ պայմանագրեր ունեն ռուսական ակումբի հետ:

«Սպարտակ»ի գլխաւոր տնօրէն Սերգէյ Ռոզդիոնովը յայտարարել էր, որ մարզիչները չեն կարող արդիւնքի հասնել, եթէ ֆուտբոլիստները տարիներ շարունակ չեն կարողանում լուծել համեստ խնդիրներ, եւ ակումբը պատրաստ է «վիրաբուժական միջամտութեան»:

Սպասուում է, որ «Սպարտակը» կարող է վաճառել ընթացիկ կազմի մինչեւ 10 ֆուտպոլիստներ:

ՈՒԵՖԱ. ԶԵՆՐԻՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆԸ՝ ՇԱԲԱԹՈՒԱՅ ԽՈՐՀՐԴԱՆՇԱԿԱՆ ԶԱԲԱՔԱԿԱՆՈՒՄ

ՈՒԵՖԱ-ն Հայաստանի հաւաքականի եւ Դորտմունդի «Բորուսիայի» կիսապաշտպան Հենրիխ Մխիթարեանին ընդգրկել է Եւրոպայի լիգայի խմբային մրցաշարի չորրորդ տուրի խորհրդանշական հաւաքականում:

Յիշեցնենք, որ գերմանական ակումբը 4:0 հաշուով առաւելութեան է հասել ատրպէյճանական «Գաբալայի» նկատմամբ, իսկ Հենրիխ Մխիթարեանը դարձել է կոլի եւ երկու գոլային փոխանցման հեղինակ:

ՖԻՖԱ. ԶԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶՍԿԱՅԱԿԱՆ ԱՆԿՈՒՄՆ ՈՒ ԲԵԼԳԻԱՅԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԹԱՅՐ

Ֆուտպոլի Հայաստանի ազգային հաւաքականը ՖԻՖԱ-ի դասակարգման աղիւսակում նահանջել է 36 աստիճան եւ յայտնուել 127-րդ տեղում: Նախորդ հրապարակումից չետոյ Հայաստանի թիմն ընկերական խաղում 0:4 հաշուով պարտուել էր ֆրանսիացիներին եւ Եւրօ-2016-ի ընտրական մրցաշարի վերջին տուրում 3 անպատասխան գոլ էր բաց թողել Ալբանիայի հաւաքականից: Վերջին 5 տարիներին սա Հայաստանի հաւաքականի վատագոյն ցուցանիշն է:

Պատմութեան մէջ առաջին անգամ Բելգիայի հաւաքականը գլխաւորել է ՖԻՖԱ-ի վարկանիշային աղիւսակը: Աշխարհի ախոյեան Գերմանիան պահպանել է երկրորդ տեղը, իսկ արգենտինացիները նահանջել է երրորդ տեղ: Լատուիայն տասնեակում են նաեւ՝ Պորտուգալիան, Չիլիին, Սպանիան, Կոլումբիան, Բրազիլիան, Անգլիան ու Աւստրիան:

Աշխարհի 2018թ. առաջնութեան ընտրական փուլում Հայաստանի հաւաքականի մրցակիցներին Ռուսիան 14-րդն է, Դանիան՝ 35-րդը, Լեհաստանը՝ 38-րդը, Չեռնոգորիան՝ 78-րդը, իսկ Լազարիստան՝ 131-ը:

Յիշեցնենք, որ Հայաստանի հաւաքականը յաղթանակ չի տարել նախորդ 13-րդ խաղերում՝ թարմացնելով սեփական հակառակորդը:

ԱՍՏՂԵՐԸ Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԵՆ

ԽՈՅ Մարտ 21-Ապրիլ 19
 Անհամբերութեանդ պատճառաւ, յաճախ տուժելու հակամետ ես եւ մտիկ չես ըներ քեզի տրուած խրատները: Մօտ ապագային, եղանակային պտոյտներ պիտի ծրագրես: Կողակիցիդ հետ ունեցած մտերիմ յարաբերութիւնդ լաւագոյն երջանկութիւնդ է:
 Բախտաւոր թիւերդ են: 1,9,18,22,25

ՑՈՒ Ապրիլ 20-Մայիս 20
 Յաճոյք փնտռելը շատ կը սիրես եւ այս շաբաթ ամէն բան առատօրէն պիտի վայելես: Շուտով եզրակացութիւններու կը յանգիս, որոնք երբեմն սխալ կրնան ըլլալ:
 Շատ գաղտնապահ ես եւ չես սիրեր հարցերդ բաժնեկցիլ ոեւէ մէկու հետ:
 Բախտաւոր թիւերդ են: 10,15,21,30,33

ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ Մայիս 21-Յունիս 20
 Ուրիշները հաճեցնելը քեզի անձնական գոհունակութիւն կը պատճառէ: Խրատ տալու մէջ շատ զգոյշ ես, եւ սակայն կը սիրես ուրիշներու խօսքերուն հետեւիլ: Նիւթական շահ մը պիտի ուրախացնէ քեզ:
 Բախտաւոր թիւերդ են: 5,12,16,29,30

ԽԵՑՁԵՏԻՆ Յունիս 21-Յուլիս 22
 Անարդարութեան եւ կաշառքի երբեք չես հանդուրժեր: Քեզի տրուած խոստումներուն անմիջապէս կը հաւատաս եւ շուտով կը նեղուիս երբ անոնք չիրականանան: Ինքզինքդ ճաշ ուտելէ բնաւ մի զրկեր լաւ երեւնալու համար:
 Բախտաւոր թիւերդ են: 11,18,24,31,35

ԱՌԻԲԾ Յուլիս 23-Օգոստոս 22
 Յրահանգի հետեւիլ երբեք չես սիրեր՝ սակայն այս շաբաթ պիտի ստիպուիս տեղի տալ կատարելով կողակիցիդ կամքը: Տրամաբանութիւնդ գործածելով մեծ պատահարէ մը պիտի կրնաս խուսափիլ: Տարեցներու նկատմամբ հոգատար եղիր:
 Բախտաւոր թիւերդ են: 7,14,23,34,35

ԿՈՅՍ Օգոստոս 23-Սեպտեմբեր 22
 Շատ հանդարտ բնավորութեան տէր անձ մըն ես եւ երբեք ճանաչում չես փնտռեր: Այս շաբաթ պանդխտութեան մէջ բնակող սիրելիի մը պիտի միանաս եւ մեծ թիւով մարդիկ պիտի հիւրընկալես տանդ մէջ: Ուրախ ըլլալու շատ պատճառներ ունիս:
 Բախտաւոր թիւերդ են: 4,15,20,26,31

ԿՇԻՈՔ Սեպտեմբեր 23-Հոկտեմբեր 22
 Շատ ազդեցիկ անձ մը ըլլալուդ յաճախ կը յարգուիս եւ մարդիկ կը խօսին քու ազնուութեանդ մասին: Կալուածի մը պիտի տիրանաս եւ գոհացնես կարիքներդ: Հիւանդի մը այցելութիւն կատարելով՝ հոգեկան գոհունակութիւն պիտի ստանաս:
 Բախտաւոր թիւերդ են: 3,13,17,20,30

ԿԱՐԻՃ Հոկտեմբեր 23-Նոյեմբեր 21
 Տնտեսական տագնապի դժուարին պայմաններու տակ, շատ լաւ եւ լաւատես կեցուածք կը ցուցաբերես հարցերուն: Հայեացքդ սեւեռած ես հեռուն եւ կը նախաձեռնես յաջող միջոցառումներ: Շարունակ օգնել կարօտեալներուն:
 Բախտաւոր թիւերդ են: 5,11,27,32,35

ԱՂԵՂՆԱԻՈՐ Նոյեմբեր 22-Դեկտեմբեր 21
 Բոլոր կեանքդ վարագոյրի ետեւ աշխատող եղած ես, ժամանակն է որ ինքնավստահ ըլլաս եւ ձիրքերդ ու կարողութիւններդ յայտնես: Գործիդ մէջ մեծ փոփոխութիւններ պիտի ուրախացնեն քեզ եւ նպաստեն նիւթական իրավիճակիդ:
 Բախտաւոր թիւերդ են: 3,16,18,22,33

ԱՅԾԵՂՁԻՐ Դեկտեմբեր 22-Յունուար 19
 Պտոյտը եւ բնութիւնը շատ կը սիրես եւ յաճախ կը ճամբորդես: Բարեկամներդ կ'ուզեն օրինակիդ հետեւիլ, փորձառութիւններդ բաժնեկցիր անոնց հետ: Մեծ հաւաքոյթի մը ներկայ պիտի ըլլաս:
 Բախտաւոր թիւերդ են: 12,20,25,30,33

ԾՈՎԱՆՈՅՇ Յունուար 20-Փետրուար 18
 Ապագայ շատ փայլուն եւ յաջող է եւ ընտանիքիդ անմիջական անդամները քեզ շատ կը սիրեն ու կը հետեւին օրինակիդ: Ուրիշներու կարիքները հոգալով՝ սրտի գոհունակութիւն կ'ունենաս:
 Անձնական գործերդ մի յետաձգեր:
 Բախտաւոր թիւերդ են: 5,22,28,33,35

ՉՈՒԿ Փետրուար 19-Մարտ 20
 Զբաղ ըլլալուդ պատրուակ ըրած ես այցելութիւններուդ մէջ զլանալով: Չափազանց մտահոգուած ես քննութեան մը արդիւնքով: Ինքզինքդ նիւթապէս ապահով եւ գիտակից եղիր ծախսերուդ: Գովաբանութեան մը պիտի արժանանաս:
 Բախտաւոր թիւերդ են: 7,19,28,34,35

Հայաստանին Ծանր Որոշումներ Եւ Սպասում

Շարունակուած էջ 2-էն

այդ կազմաւորումներին հետ):
 Հայաստանի գալիք իշխանութիւնը պէտք է ծանր որոշում կայացնի, եւ Սահմանադրութիւնը փոխելու Սերժ Սարգսեանի մտադրութիւնը դրա հետ է կապուած: Մոսկուան Հայաստանում կ'աջակցի սահմանադրական փոփոխութիւններին, եթէ երաշխիքներ ստանալ, որ հանրաքուէին հայերը կողմ քուէարկեն Ռուսաստանի հետ սերտ ինտեգրացիային: Պատահական չէ, որ Մատիենկոյի

այցի օրերին սոցհարցման արդիւնքներ հրապարակուեցին, որով Հայաստանի բնակչութեան 54.4 տոկոսը կողմ է, որ Հայաստանը մտնի Ռուսաստանի կազմ:
 Այդ համատեքստում, Արեւմուտքը, ըստ հուլիանի, չպէտք է որ աջակցի սահմանադրական փոփոխութիւններին: Սակայն հանրաքուէն կարող է պէտք գալ այլ ոչ պակաս կարեւոր որոշումների համար:
 Հայաստանին ծանր որոշումներ են սպասուում, եւ դրանք պէտք է կայացնի հանրութիւնը հանրաքուէի միջոցով:

ԱՄԵՐԻԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

Շարունակուած էջ 6-էն

Թանգարանին մասին առաջարկներ փոխանցելու համար վարչութեան: Հոն պիտի գետեղուի նաեւ այժմ մշակուող Թանգարանին ընդհանուր նախագիծը, երբ անիկա վաւերացուի Կլենտոնի քաղաքապետական խորհուրդին կողմէ: Թանգարանի համացանցային կայքին հասցէն է՝ www.armenianamericanmuseum.org:
 Ամերիկահայութեան Թանգարանը նաեւ կը ծրագրէ Նոյեմբեր եւ Դեկտեմբեր ամիսներուն հանրային

հաւաքներ կազմակերպել, ծրագրեր հանրութեան ու կազմակերպութեանց ծանօթացնելու եւ անոր իրականացման համար ներդրումներ ապահովելու նպատակով:
 Վարչութեան համատեքստապետները յառաջիկայ երկու ամիսներուն կրնան համաձայնութիւն մը կնքել քաղաքապետարանին հետ՝ քաղաքի Սիվիլ Ե Օտիթորիումէին կից եւ Հանրային քուէէին դիմաց գտնուող 1.7 արտավար (էջքըր) տարածքը նշեալ ծրագրերին համար երկարատեւ վարձքով օգտագործելու վերաբերեալ:

ՎԵՐԱՊԱՏՈՒԵԼԻ ՓՈԼ ՀԱՅՏՈՍԹԵԱՆ

Շարունակուած էջ 7-էն

կազման համալսարանի դերը հիմնաւորելով շեշտեց. «Հայկազեանի առաքելութիւնը չափազանց կարեւոր է, որովհետեւ Սփիւռքի մէջ հայկական բոլոր հաստատութիւններուն պարտականութեան մէկ մասը ըլլալու է ներկայացնել հայը, հայութիւնը, հայկականը, լաւագոյն եւ դրական իր միջոցով, եւ Հայկազեանը այդ ջանքին մէջ փորձ ունեցած է վաթսուն տարիներու փորձ, երբ կամրջած է հայը այլ լիբերալներու եւ արաբ ժողովուրդներու հետ: Կամրջած է նաեւ բոլոր հայերը իրարու հետ: Երբեմն զարմանքով մարդիկ ինձի դիմած են, տեսած են, որ Հայկազեանի մէջ ոչ մի հայ յարանուանական խտրութիւն չկայ եւ կամ ընդհանրապէս՝ իսկապէս միասնականութիւն կայ, այլ կայ նաեւ քաղաքական, ընկերային, տնտեսական, տարբեր խաւերու, մակարդակներու, ժողովուրդներու մարդոց մէկտեղումը: Եթէ հարց տրուի ինձի, ի՞նչն է, որ այդ վաթսուն տարիներէ գոհացուցած է զիս, հետեւեալն է. ընկերային, տնտեսական բոլոր խաւերէն մար-

դիկ, Հայկազեան գալով բարձրացուցած են իրենց ընտանիքները, իրենց գաղութները»: Իսկ Հայկազեանի դերն ու մակարդակը մատնանշելով՝ վերապատուելին յայտնեց. «Բնականաբար Հայկազեանը կամրջած է իր իրականութիւնը, հայկականը, լիբերալները մանաւանդ ամերիկեան համալսարաններու համակարգին հետ, Ամերիկայէն դուրս, Ամերիկեան համալսարանի համակարգին մէկ մասը կը կազմէ»:
 Աւարտին խօսելով Հայաստանի հետ կապերու կարեւոր իրադրութեան մասին՝ Հայտոսթեան նշեց. «Այսօր գոհունակութեամբ պիտի յիշենք, որ Հայաստանի հետ այդ կամրջումները նետելու կամ ամրացնելու ընթացքին մէջ ես կը մտածէի, որ Հայկազեանը Հայաստանի հետ կամրջող կը նետէ թէ ոչ, յանկարծ զգացի, որ Հայկազեանն ու Հայաստանը թէ՛ հոսող ջուր են թէ՛ կամրջող, որովհետեւ մեր հոսող ջուրը առանց Հայաստանի եւ Հայաստանի ժողովուրդին, հանրապետութեան եւ անոր հաստատութիւններուն շատ ցանցառ պիտի ըլլայ, տկար պիտի ըլլայ»:

ԽՆԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
 Ուրախութեամբ կ'իմանանք թէ Տէր եւ Տիկ. Ռաֆֆի Կիրակոսեան բարտաւորուած են առջինեկ մանչ գաւազով մը եւ անուանած Օլիվըր: Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները եւ քաջաւորջ ու երջանիկ կեանքի բարեմաղթութիւնները նորածինին, ծնողներուն, մանաւորաբար մեծ հօր եւ մեծ մօր Տէր եւ Տիկ. ընկ. Ժիրայր Կիրակոսեանին:
 «Մասիս»

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ
 Տէր եւ Տիկ Ժիրայր եւ Սիմա Կիրակոսեան թողնիկ ունենալու ուրախ առիթով կը նուիրեն 100 տոլար «Մասիս» թերթին եւ 100 տոլար Հ.Մ.Մ.-ի Տիկնայ Միութեան:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ
 Մի ոմն գնահատելով «Մասիս» թերթի բովանդակութիւնը 100 տոլար կը նուիրէ «Մասիս»-ի բարգաւաճման ֆոնտին:

«ՄԱՇԵՑՈՒՄԻ» ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Շաբաթական 13-էն

մասնաւորի ցեղասպանութենէ վերապրած չորրորդ երիտասարդ սերունդի գիտակցութեամբ եւ մասնակցութեամբ, ապա հարց պէտք է տալ, թէ «Արդեօք տեղ կը հասնի՞ մաշեցումի այս ռազմավարութիւնը»:

Եւ առկայ է այսօրուան իրավիճակը: Եւ այդ՝ թրքական «մաշեցումի» քաղաքականութիւնը (իմա՝ Փերինչեքը)՝ ընդդէմ հայկական «արժանապատուութեան» պահանջատիրութեան (իմա՝ Զուլիքերի): Եւ այս «պայքար» է: Ոչ թէ գէնքի ու գէնքով՝ այլ իրաւունքի եւ իրաւունքով: Եւ հայուն համար՝ վերատիրանալու իր «արժանապատուութեան»: Եւ այս պայքարին ու հակամարտող կողմերուն եւ կեցուածքներուն մէջ կան եւ պիտի ըլլան առանցքներու զարգացումներու վերիվայրումներ: Թեր ու դէմ այս պայքարին մէջ կան ու պիտի ըլլան «նուաճումներ» ու «տեղաշարժեր»:

Փերինչեք ընդդէմ Զուլիքերիոյ գործով Մարդու իրաւունքներու եւրոպական դատարանին եւ անոր որոշումներուն հոլովոյթը պէտք է դիտել նաեւ այս պրիսմակէն: Եթէ կան այդ որոշումին մէջ յօդուածներ, որոնք «յաջողութիւն» էին հայուն, եւ տակաւին ոչ այդքան «նպատակաւոր» կարգ մը այլ տարբերակներ, բայց այս բոլորը պէտք է դիտել այս «պայքարին» համընդհանուր իրականութեան մէջ:

Չէն: Եւ պէտք է պատրաստ ու զգաստ ըլլալ այդ բոլոր տարբերութիւններուն դիմաց: Ախորժեղի թէ ոչ:

Թուրքը իր պետականութեամբ պիտի շարունակէ իր «մաշեցումի» ռազմավարութիւնը՝ մաշեցնելով հայուն «յուշերը»: Ու անոր հետ հայուն «իրաւունքները»: Ապրած ու իրաւունքով կերտած «յուշերը»: Եւ հայը միւս կողմէ պիտի շարունակէ իր «արժանապատուութեան» պահանջատիրութիւնը:

Փերինչեք ընդդէմ Զուլիքերիա գործը մէկ օղակն է թրքական «մաշեցումի» ռազմավարութեան՝ ընդդէմ հայկական «արժանապատուութեան» պահանջատիրութեան: Բայց հայուն համար կայ մէկ յստակ իրականութիւն:

Հայը վճռած է շարունակել իր պահանջատիրութիւնը: Կեանքին, միտքին եւ հողին:

Եթէ այսօր կը «լիչենք» նահատակները, որովհետեւ անոնք համոզուեցան, թէ հայուն արժանապատու կեանքով է, որ հայը պիտի շարունակէ ապրել: Իսկ վերապրողները այդ «ցաւը» իրենց մէջ սեղմեցին՝ իբրեւ ապրող արժանապատուութիւն գալիք սերունդին: Եւ մենք՝ «գալիք» սերունդը եւ տակաւին «եկողները», այս արժանապատու կեանքը վերածած ենք պահանջատիրութեան:

Այս «արժանապատու» կեանքն է, որ պիտի ու պէտք է շարունակէ տոկալ «մաշեցումի» բոլոր ռազմավարութիւններուն դէմ:

ԽԱՉՔԱՐԻ ԶԵՏԵՂՈՒՄ ՊՔԵՐՔԵԻ ՄԷՉ

Շաբաթական 14-էն

կան եւ հայրենասիրական»: Պշարա Ռայի պատրիարքը չայտնեց, որ հայ ժողովուրդը Լիբանանի մէջ ճանկեղծ քաղաքացի, որ իր ճիգը չէ ինչպէս բարօր կեանքի ապահովման եւ միաժամանակ Լիբանանի բարգաւաճման բոլոր մարզերուն մէջ անխտիր: Ան ըսաւ.- որ հայերը իրենց աշխատանքով եւ խիզախութեամբ կը ցանց կազմել իրենց պետութիւնը: Ան շնորհակալութիւն չայտնեց բարերար Սարգիս Պուտազեանին եւ իր ընտանիքին՝ խաչքարի գետեղումը իրագործելուն համար:

Այս խաչքարի գետեղումը խորհրդանշական արարողութիւն մըն է: Միջին Արեւելքի մէջ տեղի ունեցող վերիվայրումներուն, քրիստոնեաներ անգամ մը եւս հաստատեցին իրենց միասնականութիւնը դիմագրաւելու համար չըջանալ հարուածող փոթորիկը: Անոնք անգամ մըն ալ հաստատեցին Քրիստոսի հաստատած եկեղեցւոյ մէկութիւնը: Քրիստոնեան, երբ կը յայտնէ իր նեցուկը եւ զօրակցութիւնը իր եղբայր քրիստոնեային ու կը յարգէ գայն, յարգելով անոր պատմական ու մշակութային ժառանգը, աւելի կը բարձրանայ: Միջին Արեւելքի քրիստոնեան անգամ մը եւս կը փաստէ թէ տէրն է իր եղբայրը յարգելու եւ անոր ցաւակից ըլլալու քրիստոնէական հին եւ անկեղծ մշակոյթին: Անգամ մը եւս Միջին Արեւելքի քրիստոնեան կը յայտնէ իր գործով, թէ հեռու է ամէն նիւթապաշտութենէ եւ իր եղբոր ձեռք մեկնելով կը յարգէ անոր անցեալի ցաւերը եւ բաժնեկից կը դառնայ անոր կեանքի հոլովոյթին իր ուրախութեամբ եւ ցաւով:

տեցին իրենց միասնականութիւնը դիմագրաւելու համար չըջանալ հարուածող փոթորիկը: Անոնք անգամ մըն ալ հաստատեցին Քրիստոսի հաստատած եկեղեցւոյ մէկութիւնը: Քրիստոնեան, երբ կը յայտնէ իր նեցուկը եւ զօրակցութիւնը իր եղբայր քրիստոնեային ու կը յարգէ գայն, յարգելով անոր պատմական ու մշակութային ժառանգը, աւելի կը բարձրանայ: Միջին Արեւելքի քրիստոնեան անգամ մը եւս կը փաստէ թէ տէրն է իր եղբայրը յարգելու եւ անոր ցաւակից ըլլալու քրիստոնէական հին եւ անկեղծ մշակոյթին: Անգամ մը եւս Միջին Արեւելքի քրիստոնեան կը յայտնէ իր գործով, թէ հեռու է ամէն նիւթապաշտութենէ եւ իր եղբոր ձեռք մեկնելով կը յարգէ անոր անցեալի ցաւերը եւ բաժնեկից կը դառնայ անոր կեանքի հոլովոյթին իր ուրախութեամբ եւ ցաւով:

ՔԱՐԻԱՃԱՌ ՇՐՋԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՄԱՐԶԱԴՊՐՈՅԸ

Շաբաթական 14-էն

չեն կազմակերպուել: «Մարգարայրոցի սաները մասնակցել են որոշ հանրապետական միջոցառումների, սակայն տեղում կազմակերպիչը մարգարայրոցը չէ», պարզաբանեց մեր զրուցակիցը: Նա նաեւ տեղեկացրեց, որ առաջիկայումս սպասուած են շրջանային մրցոյթներ թեթեւ ատլետիկայից, կը կազմակերպուի աղջիկների վոլիպոլի շրջանային մրցոյթ:

Մարգարայրոցի տնօրէն Արմէն Ասրեանը, անդրադառնալով մարգարայրոցի հիմնական խնդիրներին, նշեց մարգարայրի պակասը: «Մարգարայրի պակասն է պարապունքները լիարժէք անցկացնելու հիմնական խոչընդոտը: Իհարկէ, որոշակի մարգարայր տրամադրուած է, գնդակներ, թենիսի ձեռնաթիւեր ստանում ենք, բայց դրանք արագամաշ են ու արագ են շարքից դուրս գալիս: Ըմբռնամարտի համար անհրաժեշտ է գորգ, որը շատ թանկ է, դժուար է ձեռք բերել: Ըմբռնամարտի լիարժէք պարապունքների համար

անհրաժեշտ են նաեւ խրտուիլակներ: Մկանները զարգացնելու համար պէտք են նաեւ հանտելներ», ընդգծեց մարգարայրոցի տնօրէնը:

Նշենք, որ մարգարայրոցի երեխաները յատկապէս յաջողութեան են հասնում անհատական մարզաձեւերում գ մասնաւորապէս, տարբեր տարիներին մարգարայրոցի սաները հանրապետական մրցոյթներում 1-2-րդ տեղեր են զբաղեցրել ձիւղոյի մրցումներում, յաջողութեան են հասել ազատ ոճի ըմբռնամարտում: Երեխաները հաճոյքով են պարապում նաեւ սեղանի թենիս, թեթեւ ատլետիկա:

Պարապունքներ անցկացնող մարզիչները գերազանցապէս մասնագէտներ են:

Նշենք, որ Քարաւաճառի տարածքը հնարաւորութիւն է տալիս նաեւ անհրաժեշտ պայմաններ ապահովելու դէպքում զարգացնել ձեռնային սպորտաձեւերը, մասնաւորապէս, դահուկասահքը:

Տեղեկացնենք, որ «Խաչեն» մարգարայրոցը գործում է 2004 թուականից:

ԱՇՆԱՆ ԶԵՔԻԱԹ

Շաբաթական 15-էն

տում է, որ Արգիշտին հայոց Արամ-Արամէ թագաւորի Արա-Արաեան գահատոհմի Արմինա երկրի Արմայիս արքան է եւ ոչ թէ Ուրարտու-Ուրաշտու-ի արքան: Ասորեստանի արքաների արձանագրութիւնները գրուած են

իրենց լեզուի ու գրերի համակարգով, եւ այն վերծանուել են ըստ այնմ: Ասորեստանի արքաները իրենց արձանագրութիւններում հրաբուխներից կրակի երկիրներ՝ Արմինա, Նայիրի, Արմանի, Արատտա-ն՝ Ասորերէն լեզուի կրակ իմաստով Ուրարտու-Ուրաշտու են անուանել:

ՄՏՔԵՐ ԻՄԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ՄԱՍԻՆ
-Տիրութեան մէջ ալ գեղեցկութիւն կայ:
(Չառի Չափլիմ)
-Հիացմունք ապրելու անընդունակութիւնը միջակութեան մշակ է:
(Պալգաֆ)
-Սիրոյ պատճառով ինչ ալ պատահի, կը պատահի բարիէն ու չարիէն այն կողմ:
(Ֆ. Նիցչէ)
-Ձեր հայեացքը յստակ կը դառնայ միայն այն ժամանակ, երբ սկսիք մայիլ ձեր սեփական հոգիին:
(Քառլ Եանկ)
-Միայն մէկ բան կայ ժամանակին յաղթող, անիկա իմաստութիւնն է:
(Մ. Պէշիկթաշլեան)
-Իւրաքանչիւր կեանքին մէջ պէտք է ինչ մը անձրեւային եղանակ

ՅԱԲԱԿՑԱԿԱՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԻՐԻՃԵԱՆԻ (Շիրազ) մահուան տիտղոս առիթով Տէր եւ Տիկ. Սարգիս եւ Հայկուհի Փաթաբուլթեան (Վահագն) իրենց խորագրաց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի տիկնոջ, հարազատներուն եւ համայն պարագաներուն:
Առ այդ 100 տոլար կը նուիրեն «Մասիս»ի բարգաւաճման ֆոնտին:

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
1060 North Allen Ave Pasadena, CA 91104
Գրասենեակները վերանորոգուած եւ յարմար վարձքերով հեռաձայնել՝ (626) 398-0506

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէ՛ք «Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863
massis2@earthlink.net

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ
Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly Enclosed a check for (one year)
* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA \$ 125,00 (Air Mail) for Canada. \$ 250,00 (Air Mail) Overseas.
Name: -----
Address: -----
City: ----- State:----- Zip Code:-----
Country: -----
Tel :----- Email: -----

ARMENIA FUND'S 18TH INTERNATIONAL THANKSGIVING DAY

Teletthon 2015

November 26

**NEW
BROADCAST
TIME
10AM-10PM
PST**

**NOW
IN HIGH
DEFINITION**

**LIVE
BROADCAST**
COAST-TO-COAST

HD

**SOUTHERN
CALIFORNIA**
KSCI CHANNEL 18
KVMD CHANNEL 31

**CENTRAL
CALIFORNIA**
KGMC CHANNEL 43

**SAN FRANCISCO
BAY AREA**
KTSF CHANNEL 26

VISIT & DONATE: www.ArmeniaFund.org or Call: 1-800-888-8897

12 HOUR LIVE WEBCAST AT WWW.ARMENTIAFUND.ORG

Facebook.com/ArmeniaFund

Twitter.com/ArmeniaFund

YouTube.com/ArmeniaFundUS

instagram.com/ArmeniaFund